

МОНОГРАФИЈА – Инжењерска комора Србије 2003–2013

ИНЖЕЊЕРСКА
КОМОРА СРБИЈЕ
www.ingkomora.rs

Гласник

■ БРОЈ 32 ■ ГОДИНА IX ■ ЈАНУАР 2014 ■ ИЗЛАЗИ ТРОМЕСЕЧНО ■ ISSN 1452 – 3477 ■

КРУПАН ПЛАН – Милован Главоњић, председник Коморе:
Циљ Коморе је да заштити струку

1948 - 2013

ТРАГ НЕИМАРА У ВРЕМЕНУ

гг ПЛАНУМ АД

11080 Београд-Земун, 22. октобра.бр.15

Тел: 011 2108 618, 2194 468

Факс: 011 3163 993

E-mail: office@planum.rs

www.planum.rs

Писмо главної уредника

Милован Главоњић, председник
Инжењерске коморе Србије

Очекује нас година у којој мора да радимо више него икад

Поштоване колегинице и колеге,
Нова 2014. година је не само стигла, већ „одрадила“ свој први месец, али и поред тога прво што радим у овом уводнику је да вас ословим са „драге колегинице и драге колеге“, а друго, да у 2014. години будемо здрави и весели, да имамо пуно посла и ништа мање успеха, не само на пословном плану, него и на приватном, једно без другог не може, јер је то нераскидива веза.

Политичари, сви од реда, нас упозоравају, да не кажем – плаше, да ће 2014. година бити гора и тежа од одлазеће, а каква је ова била, нећу ни да вас подсећам – све сте сами видели и осетили. Оно што ја очекујем од 2014. године је да буде донесен „нови неимарски закон“, мада сам, искрен да будем, веровао да ће га Скупштина усвојити пре истека 2013. Али није. У Министарству грађевинарства и урбанизма кажу да ће пре истека јануара бити отпослат према Дому Народне Скупштине под именом – Закон о планирању, пројектовању и изградњи.

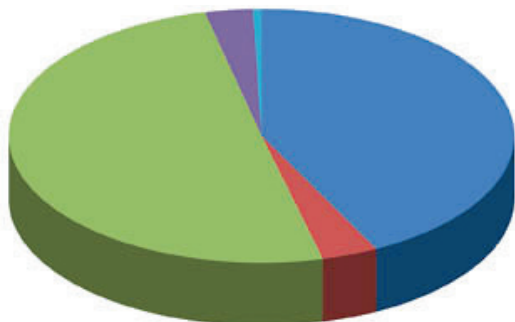
Што се тиче Коморе, очекујем „таласање“, јер постоји мали број чланова, да не кажем шачица, која жели да је фрагментира, да будем потпуно директан, која жели да је „расформише“. То су покушавали учествујући или сарађујући на изради „неимарских закона“. Наравно да смо те раздружујуће елементе, акције и активности – приметили и после разговора и договора у нашем ресорним министарству и са ресорном министром, нашли смо заједничко и најбоље решење, а то је да ће Инжењерска комора Србије и надаље остати у најважнијем неимарском документу – Закону о планирању, пројектовању и изградњи. То другим речима значи да легислативна, а тиме и друштвена позиција Коморе остаје непромењена. Значи, изборили смо се за најважнију, али и недовољну позицију. Сада нам следи да се сви заједно и на окупу, потрудимо да ту позицију унапредимо. Да постанемо много видљивији и присутнији у јавном и пословном животу Србије, како бисмо у пуном светлу показали оно што смо од били током своје прве деценије постојања – највећи и најзначајнији неимарски, креативни и интелектуални потенцијал Србије. То није само тежња 26.000 инжењера, наших чланова, него обавеза према садашњости, још више обавеза према будућности.

У наредних 11 месеци интензивно ћемо радити на три главна колосека – перманентној едукацији, лиценцирању и унутар-секцијској реорганизацији, да како, не запостављајући ни један други сегмент или сектор Коморе. Кад је реч о постизању високих компетенција свих наших чланова кроз перманентно усавршавање, већ се интензивно ради на доношењу потребних докумената, од програма за сваку делатност, преко процедура за извођење обуке, до вредновања и оцењивања полазника, такозваног, бодовања. Формирали смо и „Велику комисију“ која ће се бавити преиспитивањем описа постојећих и утврђивању предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова. Када је реч о „реорганизацији“ она се, пре свега, односи на две велике матичне секције Пројектаната и Извођача радова, од којих се очекује да се најозбиљније позабаве и предложе нову унутар-секцијску организацију.

Беспослица и беспарица које тресу Србију, уздрмале су и касу Коморе, јер је очекивани прилив средстава од чланарине и других прихода скоро за петину мањи од планираног. Међутим, то није утицало на реализацију ни једног програма, ни једне планиране акције, напротив. Наиме, ово ће бити прва година да ће буџети матичних секција бити до краја испражњени, што значи да су сви планирани програми и реализовали. То да је средстава мање, а да су програми и планови рада и финансија реализовани до краја, успели смо смањењем расхода и штедњом и по дубини, и по ширини, целе Коморе. То је на „својој кожи“ осетио и „Гласник“, пошто ће се појавити у електронском формату, не и у штампаном, чиме је уштеђено 85 одсто средстава од цене штампаног броја.

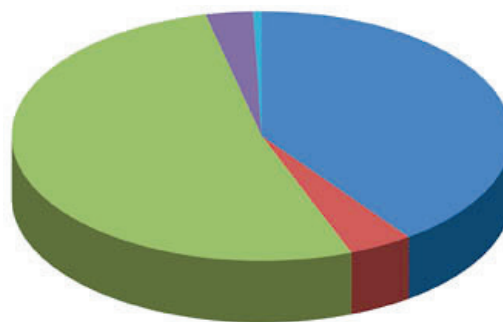
У години која долази посебно ћемо интензивирати послове на обезбеђењу пословног простора за све регионалне центре. Тачно је да је било извесних застоја на том плану, али не из финансијских разлога, пошто су средства од раније обезбеђена (не из кредита, него искључиво од сопствених прихода), већ из формалних разлога, имовинско-правне провинијенције. Сада је тај проблем решен и крећемо да обезбеђујемо кров над главом нашим канцеларијама у Суботици, Крагујевцу, Чачку, Краљеви, Ваљеви. ■

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО МАТИЧНИМ СЕКЦИЈАМА

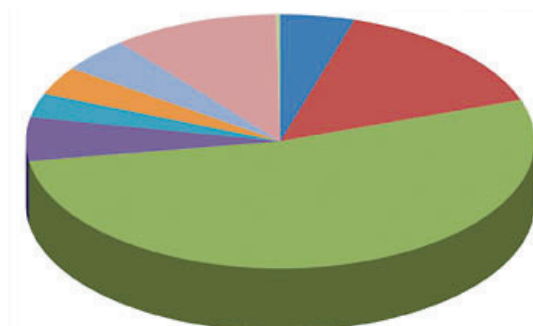
■ ИЗВОЂАЧИ РАДОВА	15.998	■ УРБАНИСТИ	1.383
■ ИЗВОЂАЧИ РАДОВА (виша)	1.621	■ ПЛАНЕРИ	238
■ ПРОЈЕКТАНТИ	20.443		

ЛИЦЕНЦЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ

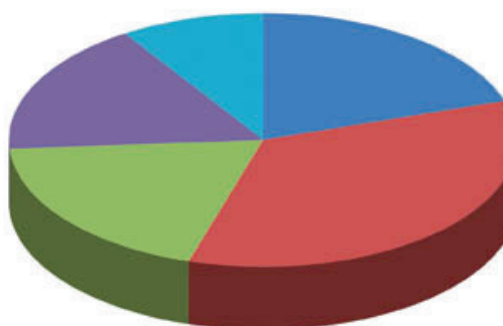
■ ИЗВОЂАЧИ РАДОВА	17.762	■ УРБАНИСТИ	1.392
■ ИЗВОЂАЧИ РАДОВА (виша)	1.791	■ ПЛАНЕРИ	238
■ ПРОЈЕКТАНТИ	23.572	УКУПНО	44.755

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО РЕГИОНИМА

■ СУБОТИЦА	1.189	■ ЧАЧАК	909
■ НОВИ САД	3.926	■ КРАЉЕВО	1.124
■ БЕОГРАД	13.747	■ НИШ	2.745
■ КРАГУЈЕВАЦ	1.428	■ КОСОВСКА МИТРОВИЦА	95
■ ВАЉЕВО	859	УКУПНО	26.022

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО СТРУКАМА

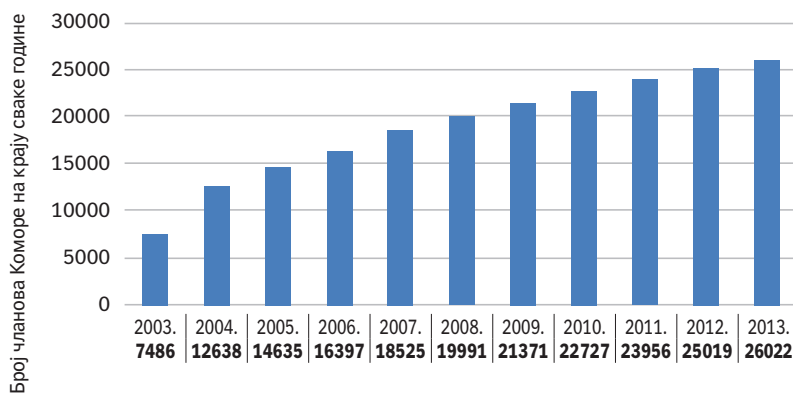

■ АРХИТЕКАТА	5.240	■ МАШИНАЦА	4.316
■ ГРАЂЕВИНАЦА	9.039	■ ОСТАЛИХ СТРУКА	2.443
■ ЕЛЕКТРОИНЖЕЊЕРА	4.984	УКУПНО	26.022

ПОРАСТ БРОЈА ЧЛАНОВА КОМОРЕ У ПЕРИОДУ ОД 2003. ДО 2013. ГОДИНЕ

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 23. ДЕЦЕМБАР 2013.

Укупан број чланова Коморе	26.022
Број издатих лиценци за одговорног планера	238
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.392
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	23.572
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	
– лица са високом стручном спремом	17.762
– лица са вишом стручном спремом	1.791
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	44.755

ТРАГОМ ДОГАЂАЈА

- На Копаонику 19. пут одржани сусрети просторних планера (6); Одржан Сабор геодета централне Србије (7); 14. Дани архитектуре Ниша; Развој одрживе енергије у Југоисточној Европи (8); Бечки Јо.В.А.З захваљући ИКС у Београду (9); Саобраћај у градовима југоисточне Европе; Васи Н. Кресовићу „Табаковић 2013“ (10); Велика награда Салона – Заводу за урбанизам Војводине (11); У Крагујевцу одржана Геодетска радионица (12); Руским инвеститорима нудимо профит (13); Интегрално пројектовање и здраве зграде нулте емисије CO₂ (15); Осми пут додељена „Награда Ранко Радовић“ (16); Обезбеђено 2.900 улазница; Личне презентације поставило 5.059 чланова (17)

КРУПАН ПЛАН

- 18 – Циљ Коморе је да заштити струку

СКУПШТИНА

- 24 – Финансије стабилизационе, програми офанзивни
- 32 – План и програм рада Инжењерске коморе Србије за 2014. годину
- 34 – Финансијски план Инжењерске коморе Србије за 2014. годину
- 38 – Полиса осигурања одговорности

ГОВОРЕ ЧЕЛНИЦИ МС

- 38 – Подсекција ОТС добија одељења по струкама
- 40 – Потребан је континуитет у свему што се ради

ДАНИ ИНЖЕЊЕРА

- 42 – Дobar баланс између рада и дружења

КОМИСИЈЕ

- 44 – Систем који помаже у реализацији инвестиционих пројеката
- 45 – Кроз сарадњу до бржег препознавања проблема унутар струке
- 46 – Респектабилни члан три међународне организације

МЕРИДИЈАНИ

- 48 – У Бечу одржана 41. седница ИО ЕСЕС
 - Десет година постојања КИИПБ
- 49 – У Новом Саду одржан састанак ИИРС
- 50 – Техничка комора Грчке и ЕСЕС обележили јубиларне годишњице
- 51 – Инжењерска комора Црне Горе обележила 12 година постојања
- 52 – Перманентно образовање у центру пажње

СТРУЧНИ ИСПИТИ

- 53 – Право да постане члан Коморе остварило 1.801 инжењера

ПЕРМАНЕНТНО УСАВРШАВАЊЕ

- 54 – На 11 предавања 556 слушалаца

СУФИНАНСИРАЊЕ

- 55 – Од 13 пристиглих пројеката – два одобрена

СУД ЧАСТИ

- 56 – Рејтинг важнији од статистике

РЕГИОНИ

- 58 – Велики број активности од септембра до децембра

СТРУЧНИ РАДОВИ

- 79 – Вршење техничког прегледа објеката и издавање употребне дозволе
- 80 – Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора Аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина
- 86 – Технички и економски изазови нових и обновљивих извора енергије на енергетском тржишту – подручје Војводине

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: Спортски центар Фудбалског савеза Србије у Старој Пазови, који су пројектовале Гордана Васиљевић Миловановић и Светлана Карановић из Саобраћајног института ЦИП, награђен је годишњим признањем Коморе

ISSN 1452 – 3477 ■ Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу.

СIP – Каталогизација и публикација Народне библиотеке Србије, Београд ■ COBISS SR-ID ■ Број 32 ■ Годна IX ■ јануар 2014 ■ Адреса редакције: Булевар војводе Мишића бр. 37 ■ Телефон: 011 655 7410; Факс: 011 2648 523 ■ E-mail: info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs ■

Редакција: Милован Главоњић, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић, заменик главног уредника; Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник, Милана Миловић, секретар редакције; Илија Милошевић, графички уредник; Инес Маричић, лектор-коректор, Тодор Предраговић, фоторепортер ■ Жиро рачун ИКС: 160-40916-33

На Копаонику 19. пут одржани сусрети просторних планера

Стручни скуп „Сусрети просторних планера Србије 2013“, одржан је од 2 – 4. октобра на Копаонику, а у организацији Извршног одбора Матичне секције планера. Сусрети просторних планера организовани су по 19. пут и представљају наставак традиције сусретања планера „друге Југославије“ одржаваних у Дубровнику.

Тема Скупа је била „Просторно планирање као подршка економском развоју Србије“, у складу са актуелном ситуацијом у којој се одвија процес израде просторних планова. Проф. др Милан Бачевић, министар природних ресурса, рударства и просторног планирања Србије, послао је телеграм подршке, који је председник ИО МС планера, мр Александар Вучићевић, прочитао на отварању „Сусрета просторних планера Србије 2013“.

Скупу је присуствовало преко 110 полазника-чланова МСУ, плус, чланови Управног одбора ИКС, Милорад Миладиновић, потпредседник Скупштине Инжењерске коморе Србије; проф. др Милан Глишић, председник ИО МС пројектаната; проф. др Милан Пунишић, специјални саветник министра природних ресурса, рударства и просторног планирања Србије; Слободан Пузовић, секретар за архитектуру, урбанизам и градитељство АП Војводине; Сања Чиплић, заменица секретара за архитектуру, урбанизам и градитељство АП Војводине; Валентина Арамбашаић, помоћница секретара за архитектуру, урбанизам и градитељство АП Војводине; мр Драган Дунчић, директор Републичке агенције за просторно планирање; Мирослав Марић, председник Асоцијације просторних планера Србије; Љубиша Митић, директор Завода за урбанизам Ниш; Драгица Арнаутковић Аксић, директорка Новог урбанистичког завода Републике Српске; др Небојша Стефановић, директор Урбанистичког завода Београда као и представници Ужица, Краљева, Суботице, Новог Сада, Ниша, Ваљева, Крагујевца, представници више општина, бројних јавних предузећа, републичких, локалних и других институција. Специјални гост Скупа планера био је проф. др Миодраг Зеца, редовни професор Београдског универзитета на Филозофском факултету.

Активности Извршног одбора Матичне секције планера су се од априла до септембра 2013. године великим делом односиле на организацију овог традиционалног Стручног скупа (избор теме Скупа, преглед пријављених тема са одабиром предавача, припрема програма

и потребних обавештења, благовремено информисање чланства о предстојећим активностима...).

Тема овогодишњег Стручног скупа реализована је кроз четири сесије, како је програмом предвиђено. У оквиру прве сесије организован је „округли сто“ на коме су, као увод у расправу, послужила излагања Миодрага Зеца и Драгана Дунчића. Уследила је широко заснована дискусија, што је било и очекивано имајући у виду структуру учесника на округлом столу и обухватила је разнолике погледе на праксу просторног планирања, од којих су неки: историјски, економски, социолошки...

Друга сесија имала је тему „Планирање и уређење простора у заштићеним природним добрима“, а бавила се имплементацијом планских решења на Копаонику. Тему је представио Слободан Митровић, дипл. инж. арх. кроз излагање хронологије планирања „Копаоник 1962 – 2012. Просторно – плански процеси“. Дру-

Једна од сесија била је предвиђена да се одржи „на терену“, али неповољни временски услови задржали су учеснике у сали

го излагање у овој сесији је било „Природна добра и предели у функцији економског развоја општине Сврљиг“ које су припремиле колеге из ЈП Завод за урбанизам Ниш – Милијана Петковић Костић, дипл. инж. пејз. арх., Тамара Јовановић, дипл. инж. арх. и Никола Лечић, дипл. инж. арх.

Сесија која је била предвиђена да се одржи на терену са дискусијом о имплементацији планских решења, због неповољних временских услова одржана је у сали. Присутне учеснике Скупа је веома заинтересовало излагање о вишедеценијском осврту на планска решења на Копаонику, где је Копаоник сагледан са два аспекта: као национални парк и као туристичка дестинација. После тога, у сарадњи са представницима ЈП „Скијалишта Србије“, учесницима је омогућено бесплатно коришћење жичаре до Панчићевог врха. Учесници Скупа, пуни истраживачког духа, прихватили су изазов и обишли терен како жичаром, тако и пешице.

На трећој сесији анализирана је „Међусобна усаглашеност планских докумената кроз разматрање могућности и ограничења“ коју су кроз примере из праксе презентовале колеге из Урбанистичког завода Београда – др Небојша Стефановић, Марија Лалошевић, дипл. инж. арх и троје дипл. пр. планера- Мирјана

Недељковић, Божидар Бојовић и Милан Цветковић. Учесницима Скупа на овој сесији је представљено и следеће: Приказ резултата Анкете о општинским комисијама за планове (мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж. арх.); Град по мери детета – манифестација у Стокхолму, Београдски фестивал цвећа и Урбане баште Београда (Ивана Марић Малиновић, дипл. политиколог). Богато илустроване и информативне презентације су биле право изненађење, тако да су унеле пријатну атмосферу међу учеснике Скупа.

Четврта сесија, трећег дана Скупа, бавила се „Планирањем инфраструктурних коридора у Србији“ у оквиру које су представљене теме: „Заштита простора у процесу планирања инфраструктурних коридора у Србији“ (МА Душан Шљиванчанин, дипл. пр. планер), као и „Методолошко-стручни приступ у изради просторних планова подручја посебне намене инфраструктурних коридора“ са приказом следећих просторних планова: Измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“ (мр Мирјана Керебић, дипл. пр. планер); Просторни план подручја посебне намене водног пута хидроенергетског система канала Дунав-Морава (Мр Ђорђе Милић, дипл. пр. планер) и Просторни план подручја посебне намене за далеководне (Зорица Санадер, дипл. инж. ел.). Презентације засноване на практичним искуствима израде планова изазвале су многа питања и коментаре колега из публике, тако да је богата дискусија обележила четврту сесију.

Модератори сесија су били: мр Александар Вучићевић, Слободан Митровић и мр Ђорђе Милић. Учесници Стручног скупа су активно пратили излагања и укључивали се у дискусију, тако да се рад на Скупу може оценити као интерактиван. Материјал са Скупа се може преузети на сајту Инжењерске коморе Србије: www.ingkomora.org.rs/planeri/download/SusretiProstornihPlaneraKopaonik2013.zip

Закључним разматрањем председника ИО МСП, мр Александра Вучићевића и отвореном седницом Извршног одбора Матичне секције планера, којој су могли да присуствују сви учесници Скупа, завршени су „Сусрети просторних планера Србије 2013“. На отвореној седници су разматрана актуелна питања и проблеми који се сусрећу у пракси израде просторних планова, укључујући и осврт на израду Закона о планирању и изградњи. Скуп просторних планера на Копанику изузетно је позитивно оцењен међу учесницима.

Ивана Лазин

Одржан Сабор геодета централне Србије

Сабор Удружења геодета централне Србије, 12. по реду, одржан је 5. октобра у Аранђеловцу. Сабору је присуствовало више од 150 чланова и гостију.

Домаћин Сабора била је Служба за катастар непокретности Аранђеловац Републичког геодетског завода.

Удружење геодета централне Србије (УГЦС) једно је од најорганизованијих струковних удружења у Србији, које једном годишње, а у складу са усвојеним планом и програмом рада и деловања, организује окупљање својих чланова које се зове – Сабор, пазећи да домаћин увек буде из новог, другог, града. У склопу Сабора организују се стручна предавања, промоције стручне литературе, стручних часописа и одговарајуће публицистике. У стручном делу Сабора било је предвиђено да се одржи стручно предавање – „Презентација беспилотних аерофотограметријских система (БАС)“. С обзиром да је време трајања презентације дуже од 180 минута, договорено је да ће се стручни део Сабора организовати на Геодетској радионици заказано да се одржи 26. новембра у Крагујевцу.

Домаћин Сабора увек се потруди да чланове Удружења и госте упозна са знаменитостима свог места кроз „информативну променаду“, што је учињено и овога пута. Тако су учесници 12. Сабора обишли Рисовачку

Поред „рада“ у сали (ресторан „Александар“), још је лепше било на обиласку природних лепота око Аранђеловца

пећину у којој су пронађени бројни фосилни остаци животиња из леденог доба, међу којима су и пећински медвед, пећински лав, јелен, мамут, носорог... Рисовачка пећина непоновљиве лепоте и тајновитости проглашена је за културно и природно добро од изузетног значаја. Следећа дестинација је било Гарашко језеро, вештачка акумулација, лоцирана на падинама Букуље, која служи као снабдевач водом за пиће Аранђеловца и једног броја околних села. На крају туристичко-информативне маршруте посећен је и хотел „Извор“. Овај престижни хотелско-туристички центар, архитектуром, модерним ентеријером, великим бројем садржаја – конгресни центар итд. је носилац више престижних награда међу којима и награда Новосадског сајма за најбољи хотел у Србији за 2011. годину.

Све трошкове око организације Сабора сноси Удружење геодета централне Србије. Кад смо код финан-

сија, морамо да нагласимо, да се трошкови рада Удружења финансирају из годишње чланарине, али и уз помоћ спонзора. Из тако прикупљених средстава Удружење својим члановима обезбеђује на годишњем нивоу, поред Сабора и дружења у природи, и свој лист „Геодетски билтен“ и пословни календар за наредну годину. Овогодишњи Сабор одржан је у ресторану „Александар“ познатом по својој ексклузивности, идеји, положају, амбијенту, угоститељској понуди, као и обележјима династије Карађорђевић.

12. Сабору Удружења геодета централне Србије као гости били су присутни Бранислав Вујанац, потпредседник Савеза геодета Србије, мр Душан Минић, председник Удружења урбаниста Србије, Бојан Радовић, председник општине Аранђеловац, Никола Устић, начелник општинске управе, као и друге уважене колеге из просветног и привредног сектора.

Станко Божиловић

14. Дани архитектуре Ниша

У периоду од 15. октобра до 1. децембра Друштво архитеката Ниша у суорганизацији са Инжењерском комором Србије – Регионалним центром у Нишу, односно, Подсекцијом дипломираних инжењера архитектуре организовали су манифестацију – „14. Дани архитектуре Ниша“. Сва дешавања током 47 дана трајања Манифестације била су у Галерији Друштва архитеката Ниша (ДАН).

Новим концептом којим је усаглашена између Друштва архитеката Ниша и суорганизатора, манифестација прераста у вишеседмични збир догађаја у оквиру којег је у простору Галерије ДАН приказано шест изложби, са пратећим предавањима, студентском радионицом и стручном расправом.

14. Дани архитектуре Ниша, започети су изложбом најпознатијег српског брачног пара архитеката – Миленије и Дарка Марушића. Изложба архитектуре Миленије и Дарка Марушића на 27 панова представља само мали, али репрезентативан, приказ богатог архитектонског опуса овог стваралачког пара. Следећег дана 16. октобра, у амфитеатру Грађевинско – архитектонског факултета Нишког универзитета, професор Дарко Марушић, одржао је отворени час – предавање под називом „Од контекста до концепта – Архитектура Миленије и Дарка Марушића“.

Друга излагачка манифестација представила је приказ дела поставке са 8. Београдске интернационалне недеље архитектуре – ВИНА 2013. У оквиру поставке су приказане две изложбе – „Конкурси у Србији 2012 – 2013. година“ – представља приказ одржаних конкурса у Србији у једногодишњем периоду, а у организацији Удружења архитеката Србије, док

изложба „Модернизам у Србији“ представља рад студената прве године дипломских академских студија мастер 2010/11. Архитектонског факултета Универзитета у Београду, у оквиру изборног предмета Савремена архитектура: модернизам у Србији. Изложбу је припремила Група Do.co.mo.mo. Србија која је национална секција „Међународне радне групе за документацију и конзервацију грађевина, места и целина модерног покрета у архитектури“ Do.co.mo.mo. International.

Истог дана, започета је и студентска радионица под називом „Модерна схватања“ која је трајала до завршнице манифестације.

Изложба „Архитектура на маргинама“ аутора, историчара уметности Марка Стојановића и Срђана Гавриловића, дипл. арх. инж. из Београда, била је трећи излагачки догађај. У оквиру отварања, Марко Стојановић је одржао предавање на тему изложбе – Маргина-

Студенти архитектуре вредно су радили у радионици „Модерна схватања“ и све „произведено“ су показали/приказали на веома успелој изложби

лизована архитектура. Четврта изложба је била везана за промоцију књиге „Архитекта Јулијан Љ. Дјупон, нишки период“, аутора Зорана Чемерицића, дипл. арх. инж. Пета изложба је настала у продукцији пројектног бироа „Форма антика“ из Ниша у последњих 20 година, док је последња, шеста изложба у низу којом су затворени 14. Дани архитектуре Ниша била изложба радова насталих на Студентској радионици „Модерна схватања“.

Александар Панчић

Развој одрживе енергије у Југоисточној Европи

У Београду је 18. октобра, у хотелу „Metropol Palace“, одржана конференција „Развој одрживе енергије у Југоисточној Европи“ којој је присуствовало

преко 150 представника институција које се баве овом проблематиком. На Конференцији су учествовали, поред представника Србије, и гости из Немачке, Федерације Босне и Херцеговине, Словеније, Македоније, Црне Горе, Аустрије, Републике Српске, Италије, Словачке и Хрватске.

Потреба за енергијом је сваким даном све већа, док се постојећи минерални извори енергије из дана у дан смањују, па се обновљиви извори енергије намећу као једино одрживо решење, пошто су биомаса, геотермална енергија, енергија ветра, вода и соларна енергија, практично неисцрпни извори енергије. У нашој земљи, домаћинства троше 2,5 пута више енергије по квадратном метру стамбеног простора него домаћинства у северном делу Европе. Према томе, ми смо увозно зависна земља, пошто се увози више од трећине потребних енергената. У априлу ове године донет је закон о ефикасном коришћењу енергије, по коме је обавеза наше земље да уштеди најмање 10 одсто бруто финалне потрошње енергије до 2018. године. Још смо у обавези да смањимо емисију угљен-диоксида за 10 процената до 2030. године. Поред тога, наша земља, до 2020. године треба да удео обновљивих извора енергије у производњи повећа са 21 на 27 процената.

Све су то планови и директиве које Србија мора да прати како би се до 2020. године приближила норма које је прописала ЕУ. Сарадња у Југоисточној Европи, и стратешко партнерство као и даље унапређење законодавног система, неопходни су за остваривање ових циљева. Сарадња између земаља Југоисточне Европе које спроводе међународне пројекте и користе пословне могућности, треба да убрза и побољша тренутну ситуацију, како би све земље Југоисточне Европе побољшале своје конкурентске перформансе, постале конкурентније у оквиру Европске уније. Рад Конференције организован је кроз две панел расправе/презентације са укупно 15 излагача. Први панел је био насловљен са „Стратешки правци развоја одрживе енергије у земљама Југоисточне Европе“ и имао је осам излагача, док је други означен као „Изазови имплементације одрживе енергије и како их превазићи“, са седам излагача.

Теме првог панела су биле: Колико су енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије заступљени у националним стратегијама развоја енергетике земаља Југоисточне Европе? Колико далеко су стигле земље Југоисточне Европе у спровођењу програма енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије? Енергетска политика и политика животне средине у земљама Европске уније; Како напредна биогорива утичу на развој биономије? На који начин су националне енергетске стратегије земаља чланица Централно-европске иницијативе усклађене са ЕУ 2020 циљевима? Који проценат из буџета издвајају владе земаља Југоисточне Европе за енергију из обновљивих извора? Други панел имао је следећи пакет тема: Развој наци-

оналних акционих планова за енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије; Feed – in тарифе у Србији; Који су начини финансирања пројеката из области одрживе енергије и енергетске ефикасности – значај локалних, регионалних и европских фондова; Биомаса као велики потенцијал одрживе енергије; Мале хидроелектране – могућност за „мале“ инвеститоре; Каква су досадашња искуства коришћења гасне когенерације у Србији? и Како стимулисати когенерацију?

Јован Милић, дипл. инж. маш. учесник Конференције

Бечки Yo.V.A.3 захваљући ИКС у Београду

Инжењерска комора Србије и Град Беч уз подршку Урбанистичког завода Београда, били су организатори/домаћини изложбе која је имала име – „Young Viennese Architects 3“, односно, „Млади бечки архитекти 3“. Изложба је одржана у Београду, трајала од 23. октобра до 6. новембра, а била је лоцирана у Културном центру Mikser House, у Савамали (Карађорђева 46).

Изложба популарно названа Yo.V.A.3 презентovala је пројекте дванаест архитектонских бироа из Беча – Fattinger Orso Rieper, Flatz architects, Gabu Heindl, Grundstein, Kaufmann Wanas, Kirsch ZT GmbH, Kronaus Kinzelbach, Shibukawa Eder, SOMA, Span, Sputnik i Studiogruber.

Град Беч је 2005. године покренуо пројекат Yo.V.A. са циљем да пружи подршку и подстрек младим бечким архитектама. Изложба представља платформу помоћу које млади архитекти могу да искажу своје пројекте, идеје и концепте. Право да учествују у пројекту имали су сви архитекти до 45 година старости са седиштем у Бечу и најмање једним реализованим пројектом у Бечу. Изложба у простору „Mikser House“ је већ треће издање из серије Yo.V.A. Подсећања ради, друго издање Yo.V.A. било је приказано у београдском Дому омладине 2009. године у оквиру Београдске интернационалне недеље архитектуре ВИНА.

Иако избор пројеката „Yo.V.A. 3“ може представљати само моментални и делимичан одабир динамичне и виталне младе архитектонске сцене Беча, изложба даје увид у различите начине рада као и области интересовања младих бечких архитеката. Презентовани пројекти сежу од футуристичког сајамског павиљона за светску изложбу преко уређења фасада, па све до иновативног концепта обданишта, од акција са културним и социјалним аспектима преко поновне употребе објеката, па до савремене архитектуре у отвореном простору.

Атрактивну и продукцијски изузетну изложбу су пред бројном заинтересованом публиком 23. октобра свечано отворили архитекта Марија Лалошевић, организатор изложбе у Београду, Михаел Дим (Michael Dim), високи представник управе Града Беча, др Небојша Стефановић, директор Урбанистичког завода Београда и проф. др Милан Глишић – председник Матичне секције пројектаната Инжењерске коморе Србије.

Радован Радовић

Саобраћај у градовима Југоисточне Европе

У периоду од 24 – 25. октобра у организацији Регионалних одбора дипломираних инжењера осталих техничких струка, у сарадњи са Факултетом техничких наука из Новог Сада, Департаманом за саобраћај и Удружењем „Хумани град“ организована је IV међународна конференција „Towards a Humane City“ са кључном темом „Саобраћај у градовима југоисточне Европе“. IV међународна конференција је одржана у Новом Саду у згради Бановине – Скупштини АП Војводине. Конференција је организована у сарадњи и уз подршку Скупштине Аутономне покрајине Војводине, Покрајинског секретаријата за науку и технолошки развој, Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства саобраћаја, Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије, Инжењерске коморе Србије, UITP – The International Association of Public Transport, UNDP – United Nations Development Programme Serbia, EuCAN – European Concept for Accessibility Network, Design for All Foundation, Центра „Живети усправно“, Новосадске бициклическе иницијативе, Института Михајло Пупин и ГСП Нови Сад.

Конференција је била посвећена темама животне средине и урбаног саобраћаја, улози јавног градског превоза, политици управљања паркирањем, потенцијалу бициклическог и пешачког саобраћаја, приступачности и улози ИТС у одрживом развоју саобраћајног система. Посебан акценат стављен је на значајније учешће немоторизованих начина путовања, приступачност и остваривање услова за одрживи развој урбаних система.

Конференцији су присуствовали и учествовали у њеном раду представници међународних и националних асоцијација, професори са више универзитета и научни радници ширег региона, представници градских власти, јавних градских саобраћајних предузећа

и градских служби из области саобраћаја, урбанизма и заштите животне средине. Позвани предавачи-експерти из земље и иностранства приказали су стање развоја науке и струке и тенденције развоја у наведеним областима. Штампан је зборник на енглеском језику. Припремљен је и дигитални материјал – CD са зборником радова.

IV конференција је била посвећена актуелним научним проблемима у области планирања и управљања саобраћајем и коришћења земљишта у градовима и могућностима примене стратегија и планова како би се проблеми саобраћаја решавали на ефикасан и хуман начин. Испуњен је и циљ Конференције – упознавање стручне јавности и органа управе са савременим тенденцијама решавања проблема саобраћаја у градовима, утицај урбаног саобраћаја на животну средину, као и улога ИТ сектора у одрживом развоју саобраћајног система.

Ива Вукадиновић

Васи Н. Кресовићу „Табаковић 2013“

Друштво архитеката Новог Сада (ДаНС) доделило је по 15 пут своју традиционалну „Табаковићеву награду за архитектуру 2013. године“ која је овога пута припала Васи Н. Кресовићу, дипл.инж.арх. за његов дугогодишњи активни допринос архитектонском стваралаштву и изузетне креативне домете у промовисању архитектонске мисли у домаћој средини, а као дугогодишњи члан ДаНС-а дао је велики допринос унапређењу и афирмацији струке. Жиријем састављеним од досадашњих добитника „Табаковићеве награде“, ове године је председавао Мирослав Крстоношић.

У четвртак, 7. новембра у Галерији Матице српске је отворена ретроспективна изложба архитектке Васе Н. Кресовића поводом доделе „Табаковићеве награде за архитектуру 2013. године“, на којој је лауреату признање уручио Срђан Црквењаков, дипл.инж.арх, председник ДаНС-а.

„Табаковићева награда за архитектуру“ – најзначајније је признање за архитектонско стваралаштво у Војводини, а додељује га Друштво архитеката Новог Сада. Установљено је 1994. године и знак је признања једном од пионира наше модерне архитектуре, истакнутом градитељу Новог Сада и Војводине, архитекти Ђорђу Табаковићу (1897-1971).

Организацију и реализацију „Табаковићеве награде 2013“ организовао је ДаНС уз велику помоћ Инжењерске коморе Србије, односно, Регионалног центра Нови Сад – Подсекције дипломираних инжењера архитектуре.

Радован Радовић

Велика награда Салона – Заводу за урбанизам Војводине

У организацији Удружења урбаниста Србије одржан је 22. међународни салон урбанизма, од 8. до 15. новембра у Галерији „Србија“ у Нишу. Салон је отворио мр Велимир Илић, министар грађевинарства и урбанизма Србије.

Салон урбанизма је традиционална годишња манифестација Удружења урбаниста Србије који представља смотру најзначајнијих, актуелних остварења у области просторног и урбанистичког планирања, урбанистичког пројектовања и реализација. Учесници 22. међународног салона урбанизма су били чланови Удружења урбаниста Србије, као и домаће и стране организације и појединци.

На отварању су пре министра Илића говорили: мр Душан Минић, председник Удружења урбаниста Србије, Славица Ференц, председница Савета Салона урбанизма, Љубиша Митић, директор ЈП Завода за урбанизам Ниш, проф. др Милисав Дамњановић, председник Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије, проф. др Зоран Перишић, градоначелник Града Ниша.

Након отварања Салона урбанизма, присутнима се обратио мр Драган Дунчић, директор Агенције за просторно планирање Републике Србије, а после њега су Славица Ференц и др Ратко Чолић, председник жирија, прочитали имена и уручили признања награђенима.

На 22. међународном салону урбанизма било је приказано тачно 91 радова у 12 категорија. Награђено је 52 радова.

Велика награда Салона ове године је припала Заводу за урбанизам Војводине из Новог Сада.

Категорија 1а – Регионални просторни планови и ПППН. **Прва награда** – Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе, ЈП Завод за урбанизам Војводине и Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток“ – Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) – Београд и ЈП Завод за урбанизам Војводине – Нови Сад. **Друга награда** – Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа Србије (2013) – Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) – Београд. **Трећа награда** – Просторни план подручја посебних обиљежја заштићени пејзаж „Коњух“ 2010–2030 – АД Пројект – Бања Лука

Категорија 1б – Просторни планови општина и градова. **Прва награда** – Просторни планови општина: Богатић*, Шабац, Љубовија, Мали Зворник, Крупањ, Коцељева и Владимирци – приказ интегралног плана – ЈУП „План“ – Шабац**. **Друга награда** – Просторни план општине Димитровград – ЈП Завод за урбани-

зам – Ниш. **Трећа награда** – Просторни план општине Сремски Карловци – ЈП Завод за урбанизам Војводине – Нови Сад.

Категорија 2 – Генерални урбанистички планови. **Прва награда** – Генерални план Града Новог Сада до 2030. године – ЈП Урбанизам, Завода за урбанизам Нови Сад. **Друга награда** – Генерални урбанистички план Краљево 2020 – Дирекција за урбанизам и изградњу „Краљево“. **Трећа награда** – Генерални урбанистички план Кикинде – ЈП Завод за урбанизам Војводине – Нови Сад. **Признање** – Varna – General spatial plan 2008–2012 – Territorial Projecting Organization (TRO) i National Centrale of Urbanism – Sofia.

Категорија 3а – Планови генералне регулације насеља. **Прва награда** – План генералне регулације за насељено место Ковин – ЈП Завод за урбанизам Војводине – Нови Сад. **Друга награда** – План генералне регулације за насељено место Рашка – ЈП Дирекција за урбанизам Крагујевац. **Трећа награда** – План генералне регулације насељеног места Футог – ЈП Урбанизам, Завода за урбанизам Нови Сад. **Признање** – План генералне регулације Врњачке бање – ЈП Завод за урбанизам – Врање.

Категорија 3б – Планови генералне регулације делова насеља. **Прва награда** – План генералне регулације подручја градске општине Пантелеј – друга фаза – ЈП Завод за урбанизам – Ниш. **Друга награда** – План генералне регулације за туристички центар „Голема река“ са туристичким пунктом „Мирица“ и туристичким

На отварању 22. међународног салона урбанизма говорио је и проф. др Милисав Дамњановић, председник Надзорног одбора ИКС

пунктом „Козарница“ и сектор алпског скијалишта „Голема река“, општина Књажевац – Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) – Београд. **Трећа награда** – План генералне регулације 5 у Лесковцу – „Хисар“ шира градска зона – ЈП Дирекција за урбанизам и изградњу – Лесковац.

Категорија 4 – Планови детаљне регулације. **Друга награда** – План детаљне регулације дела подручја Аде хује (зона А), градских општина Стари град и Палилула – Урбанистички завод Београда, ЈУП и Детаљан план уређења подручја Рефтала-југ у Осиеку – Урба-

нистички завод града Загреба. **Трећа награда** – План детаљне регулације производно-пословне зоне Уб – Архиплан – Аранђеловац и План детаљне регулације дела Омладинске улице у Ужицу – ЈП Дирекција за изградњу Ужице. **Признање** – План детаљне регулације неформалног ромског насеља „Мала губа“ у Прокупљу – Југословенски институт за урбанизам и становање и Друштво за унапређење ромских насеља „Romano Kher“ и План детаљне регулације на подручју Смедеревске паланке – процес трансформације насеља које настаје развојем бање – „Инфоплан“ – Аранђеловац

Категорија 5 – Урбанистички пројекти и реализације. **Прва награда** – Урбанистички пројекат града будућности, Пекинг, Кина – Hetzel Design inc, California USA; Сту-Дио – Београд. **Трећа награда** – Урбанистички пројект за урбанистичко-архитектонску разраду комплекса „Омладинско насеље“ на Палићу – Завод за урбанизам града Суботице.

Категорија 6 – Конкурси. **Прва награда** – „Active Mosaic“ redesigning the Agia Sofia Axis in Thessaloniki Greece, TTDZ architects Anastasios Tellios, Despoina Zavraka; collaborators: Apostolos Apostolinas, Dimitris Grozopoulos, Efi Kasimati, Eleana Panagoulia, Titie Papadopoulou (counselor); **Друга награда** – Блок Бадел у Загребу, Зоран Хебар, Урбанистички завод Града Загреба; **Трећа награда** – Creative Line идејно решења уређења центра Трстеника (III фаза од Старог висећег моста на Западној Морави са главном пешачком зоном у Трстенику), Ауторски тим: Немања Вуковић МАпх, Маја Милошевић МАпх, Невена Гавриловић МАпх, Рената Ђурић МАпх, др Милена Вукмировић и проф. др Александар Ђукић.

Категорија 7 – Истраживања и студије из области просторног и урбанистичког планирања. **Прва награда** – Студија природног језгра Београда, Урбанистички завод Београда, ЈУП; **Друга награда** – Урбанистичка анализа просторних потенцијала локалитета Мајевица и Каменичка ада у Новом Саду, ЈП „Урбанизам“ Завода за урбанизам Нови Сад **; **Трећа награда** – Трансформацијом до уштеде енергије и богатијег градског пејзажа: предшколске установе у Нишу, Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу: **Признање** – Central Nikosia Area Scheme, Cyprus, Martina Juvara (Urban Silence), Glafkos Costantinides (Integrated Planning Services) and others for SKM Colin Buchanan.

Категорија 8 – Заштита животне средине кроз студије и планове. **Прва награда** – Анализа локација за изградњу рециклажних центара – дворишта, Урбанистички завод Београда, ЈУП; **Друга награда** – Енергија и животна средина, Ecologica Urbo; **Трећа награда** – Стратешка оцена утицаја на животну средину за ПГР Рашка, ПГР Горњи Милановац, ПГР Пријепоље и ПГР Радна зона Крагујевац и Зона пословања, ЈП Дирекција за урбанизам Крагујевац; **Признање** – Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта водоснабдевања акумулације „Селова“, ЈП Завод за урбанизам Ниш.

Категорија 10 – Публикације. **Прва награда** – Стратегија интегралног урбаног развоја централне градске

зоне Крагујевца, Дирекција за урбанизам Крагујевац, мр Драган Јевтовић, дипл. инж. маш. др Ратка Чолић, дипл. инж. арх. Ina Zerche; **Друга награда** – Урбанизам Београда: Приручник за истраживање процеса производње простора, др Марија Маруна, Архитектонски факултет Универзитета у Београду; **Трећа награда** – Урбанистичко планирање Београда и очување биодиверзитета, мр Аница Теофиловић, Биолошки факултет Универзитета у Београду и „Безбедност урбаних простора“, др Наташа Даниловић Христић. **Признање** – Инстант град: Архитектонски огледи, Александру Вуја и Весна Мила Чолић Дамјановић и Застава у другој половини 20. века, др Радољуб Мицић и други, Удружење „Крагујевац – наш град“.

Категорија 11 – Студентски радови. **Прва награда** – Бајсбокс – покретач бициклическог саобраћаја у граду, Душан Лилић, проф. др Петар Митковић, мр Милена Динић, Јелена Ђурић, Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу; **Друга награда** – Креирање склопова и амбијента у природном окружењу на примеру новог еко-културног центра на Власинском језеру, Ивана Петров, Бојана Симеуновић, Архитектонски факултет Универзитета у Београду и Eco City Шавник – активирање потенцијала и еко урбани изазови, Ана Добрашиновић и Нађа Радуловић, Архитектонски факултет Подгорица; **Трећа награда** – Конкурс за урбанистичко рјешење градског центра Клаксвица, Фарска острва, Бојана Радић, Наташа Радаковић, Биљана Секучић, Јасна Кутић, Грађевинско-архитектонски факултет, Универзитет у Бања Луци и Урбанистичка студија отворених простора Музеја Војводине, Департман за архитектуру Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду; **Признање** – Карика која недостаје, Nikola Plamenom Malinov, VFU „Chernozets Hrabar“, Varna и Aggelochori: Парк светлости, Јелена Ракоциј, Марко Диманић, Christos Markopoulos, Аристотел универзитет у Солуну, Архитектонски факултет.

Ива Вукадиновић

У Крагујевцу одржана Геодетска радионица

Удружење геодета централне Србије, са седиштем у Крагујевцу, организовало је 26. новембра Геодетску радионицу, другу по реду, која је одржана у хотелу „Шумарице“ и на теренима меморијалног комплекса Шумарице. Након свечаног отварања Радионице уз мали концерт најбољих ученика музичке школе из Крагујевца и поздравних говора, уследила је „Презентација беспилотних аерофотограметријских система (БАС)“, а предавач и демонстратор је био Љубиша Аџемовић, дипл. инж. геод.

из београдске фирме „Ливона“, који је у природном амбијенту практично показао како функционише уређај/летилица за аерофотограметрију.

У раду Друге геодетске радионице учествовао је и др Зоран Крејовић, директор Републичког геодетског завода.

На Другој геодетској радионици био је припремљен и реализован изузетно атрактиван програм, динамичан прилаз најновијег начина снимања терена беспилотном летилицом, док је интересовање било преко очекивања – преко 250 учесника из целе Србије. Учесће у раду Геодетске радионице узела су јавна предузећа за урбанизам и планирање, агенције за пројектовање, приватне геодетске фирме. Практично сви субјекти који на било који начин учествују у пословима планирања и изградње, пројектовања и уређења простора. Посебно треба похвалити присуство ученика Прве техничке школе архитектонског смера.

С. Б.

Руским инвеститорима нудимо профит

Томислав Николић, председник Србије отворио је 30. октобра у Москви Инвестициону конференцију, на којој су потенцијалним руским инвеститорима представљена 74 пројекта из Србије и Републике Српске. Сусрет руских и српских привредника одржан је у Трговинско-индустријској комори Руске Федерације у организацији Привредне коморе Србије.

„Дођите у Србију. Нека вам наше пријатељство и моја реч буду гарант за ваше сигурно пословање у Србији. Ми ћемо са наше стране учинити све да се у Србији осећате добро и да ваше инвестиције буду сигурне и успешне“, рекао је Николић отварајући Инвестициону конференцију. Још је нагласио да жели да охрабри инвеститоре да улажу у Србији и да на тај начин оснаже економску, политичку и културну сарадњу и пријатељске везе две земље. Николић је оценио да је економска сарадња са Русијом веома развијена, али да истовремено постоје реалне могућности и велики потенцијал за унапређење и повећање инвестиција, пре свега, у области пољопривреде, путне инфраструктуре, енергетике и туризма. Председник Србије позвао је инвеститоре да учествују у великим пројектима изградње и обнове саобраћајне и телекомуникационе инфраструктуре, капиталним инвестицијама у енергетици – обнови старих и изградњи нових капацитета, као и у примени нових технологија. „Кроз партнерство или куповину предузећа у државном власништву добијате могућност активног учешћа и улогу модератора и

„Нека вам наше пријатељство и моја реч буду гарант за ваше сигурно пословање у Србији“ – рекао је Томислав Николић, председник Србије отварајући Инвестициону конференцију у Москви

креатора привредног окружења Србије“, закључио је Николић.

На отварању Инвестиционе конференције још су говорили – Жељко Сертић, председник Привредне коморе Србије, Сергеј Катирић, председник Трговинско-индустријске коморе Руске Федерације, Милан Бачевић, министар природних ресурса, рударства и просторног планирања Србије, као и високи руководиоци великих руских компанија и банака који већ имају економске и инвестиционе операције у Србији.

Српско грађевинарство оставило је, и још увек оставља, неизбрисив траг на просторима Руске Федерације, а понајвише у Москви. Зато је све учеснике Инвестиционе конференције из РФ изненадио мали број пријављених пројеката из грађевинарства. Пријављено је пет пројеката из четири компаније са укупним инвестиционим захтевом мањим од 30 милиона евра, с тим што је Quattro Houses из Београда, за свој пројекат „Фабрика за производњу префабрикованих елемената у грађевинарству“ затражила 12 – 24 милиона евра. Остале три компаније показале су неупоредиво мањи инвестициони прохтев: ГП Мостоградња, у реструктурирању, и Aedes Coop – Београд, за пројекте – „Одржива зелена градња зиданих ниско енергетских зграда велике сеизмичке сигурности грађених са иновативним БЕТ зидарским елементима – патентирани Aedes Еко – систем грађења – 800.000 евра, односно, за „Одржива зелена еко-градња префабрикованих монтажно-демонтажних ниско-енергетских зграда велике сеизмичке сигурности – патентирани Aedes Greenleb – милион евра, Крушић пластика из Осечине, за пројекат „Технологија израде коругованих канализационих цеви пречника Ø400-1000mm – 1,45 милион евра, Рудник каолина „Мотајица“ АД Кобаш и „Каолин промет“ – Србац, Република Српска за пројекат „Покретање сепарације каолинисаног гранита и пратећих минерала“ – 1,6 милион евра.

Инвестиционој конференцији присуствовао је и „Гласник“ ИКС, пошто су одговорни уредник и фоторепорер, ставили на информациони пулт 20-ак приме-

рака и још толико поделили, претежно нашим грађевинарима који раде и граде по Москви. Уз то у наредна два-три дана посетили су и три „руске, а наше“ компаније – Роклер, ПСП-Фарман и Комтекс, власник Миодраг Тепшић.

ПОЧЕЛА ИЗГРАДЊА „РИГА МОЛА“

Компанија „Роклер“ (Rockler) је руско/кипарско/црногорска фирма настала пре деценију и по од чувеног грађевинског предузећа „Рад“ из Београда.

„У овој смо години инвеститорима предали два објекта – Бизнис центар „Камелеон“ од 22.000 квадрата и пословни комплекс од 8.500 квадрата, на Јаганском проспекту, где смо стару фабричку халу и пословну зграду, претворили у пословни објекат А класе, док смо пре коју недељу почели са изградњом тржног центра „Рига мол“ од 155.000 квадратних метара“, каже Златко Катић, генерални и финансијски директор „Роклера“. „На овом тржишту врх финансијске и привредне кризе прошао је током 2008–2009. године када је више од 60 одсто грађевинских фирми – нестало. Ми смо успели да одржимо континуитет фирме, да сачувамо основни састав радника, инжењера, техничког особља, али и наших дугогодишњих коопераната овде у локалу. У томе нам је помогла околност да смо у том периоду имали један велики подизвођачки посао – на изградњи конструкције (груби радови) за бизнис центар од 124.000 квадрата, где је носилац посла био београдски „Монтинвест“. Већ од 2010. године ишли смо из једног у други посао и тако до данашњих дана“.

У последњој деценији „Роклер“ је сваку полудеценију обележавао изузетним објектима. У периоду 2002–2007. година био је то тржни центар „Времена года“ (Годишња доба) на Кутузовском проспекту, недалеко од Парка Победе, од 55.000 квадратних метара, док је за период 2008–2013. тај епитет понео централни пословни објекат „Рос Гидро“ (власника свих хидроелектрана у Русији) од 15.000 квадрата. У питању је била реконструкција, ревитализација и доградња великог пословног објекта.

Као и два претходна петогодишта и ово долазеће 2013–2017. година „Роклер“ започиње са великим објектом, већ поменути „Рига мол“ од 155.000 квадрата, пројектованим по најсавременијим методама, који мора бити изведен према „лид сертификату“ (Leed Certification Systems) који је везан за еколошке стандарде, енергетску ефикасност, заштиту животне средине, коришћење природних извора енергије, комфор људи који буду радили у тржном центру.

Златко Катић

МАТРЈОШКА И СТАДИОН ЦСК

„ПСП-Фарман се концентрисао на радове у Москви и њеној околини (Московска област), тако да у последњих шест година имамо у реализацији, сваке године, између 350.000 и 400.000 квадратних метара објеката“, каже Дејан Дедијер, директор ПСП-Фарман“. Тако је и сада, и ти објекти су у разним стадијумима извођења/готовости. Многи престижни објекти који су започети пре неколико година завршени су у задатим роковима и сада се успешно експлоатишу. Не могу а да не истакнем да је на отварању наша два, заиста више него репрезентативна објекта, био Дмитриј Медведев, тада у функцији председника Руске Федерације. Реч је о отварању Московске школе управленија – Сколково и првог објекта у комплексу Ново Сколково – „Хипер куб“. ПСП-Фарман тренутно у Новом Сколкову гради бизнис центар, објекат који се

Дејан Дедијер

популарно зове „Матрјошка“, чији је аутор млади руски архитекта Борис Бернаскови и који је замислио да личи на матрјошку („бабушку“, како је странци погрешно зову) која је заштитни знак Русије. „Матрјошка“ је споља висока 55 метара и има облик засечене пирамиде, док је унутрашњи атријум у облику матрјошке. Да закључим са Сколковом – сви до сада изграђени објекти су дело ПСП-Фармана као главног извођача радова“.

Поред наведених, директор Дедијер, истиче још два комплекса који су пуној изградњи. Један је у Подмосковљу, други у Москви. Микро рејон, стамбено насеље од 400.000 квадратних метара, које граде одмах иза МКАД-а (аутопутског прстена око Москве) у Одинцовском рејону. Микро рејон се гради по етапама, а до сада је завршена и предата на коришћење једна трећина пројектованих квадрата. Други пројекат је стадион фудбалског клуба ЦСК. Реч је о објекту укупне површине 172.000 квадрата. То није само фудбалски стадион, већ један многофункционални комплекс са кулом од 180 метара, хотелским комплексом и пословном зградом.

„Иначе, изградњом тог објекта практично руководим из ове собе, пошто је на градилишту постављено више десетина камера и ја у сваком тренутку, на екрану свог компјутера, видим шта се на градилишту догађа“, рекао је на крају разговора Дејан Дедијер.

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ЗА БОГАТУ КЛИЈЕНТЕЛУ

Компанију „Котекс“ основао је Миодраг Тепшић, дипл.грађ.инж. 2007. године и дефинисао је као специјализовану фирму за завршне радове у грађевинар-

ству. Иначе, инжењер Тепшић је готово две деценије на раду у Руској Федерацији и до сада је радио у више фирми, којима је продавао своје компетенције, али и у неколико сопствених, ангажујући инжењерски кадар са

Миодраг Тепшић

Ех Ју простора. „Котекс“ држи руководни састав од 20-ак људи, инжењера, а ангажује од неколико десетина, до неколико стотина (500-600) радника, у зависности од броја градилишта. „Према мојој оцени „Котекс“ је фирма средње величине, међу нашим фирмама које послују у Москви, а то одређује број људи који ради на градилишту и пословни приходи/обрт капитала“, каже Миодраг Тепшић. „Три су главна правца пословних операција „Котекса“: први, индустријско грађевинарство (изградња фабричких хала, производног простора) пре свега у фармацеутској индустрији, други – елитно грађевинарство, грађевински објекти куће и станови, намењени богатој клијентели, трећи – велики стамбени комплекси, у чијој реализацији учествујемо са занатским радовима. Тренутно смо ангажовани на следећим пројетима: две фармацеутске фабрике – Astra Zeneka у граду Обинску (инвеститор је енглески Nauser) и за израелску фирму TEVA, док смо у фази предаје објекта у граду Калуги (хемијска фабрика Berlin Chemie). У Подмосковљу радимо на стамбеном комплексу „Ромашково“ у граду Одинцово, док смо у Москви ангажовани на стамбеном комплексу Ново Исмаилово у Балашихи, и на Проспекту мира где радимо office А класе за рентирање“.

Радош О. Драгутиновић

44. КОНГРЕС О КГХ – БЕОГРАД, 4 – 6. ДЕЦЕМБАР

Интегрално пројектовање и здраве зграде нулте емисије CO₂

Друштво за грејање, хлађење и климатизацију (КГХ), које делује у оквиру Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије (СМЕИТС), је и ове године у Сава центру организовало тродневни, 44. по реду Међународни конгрес о грејању, хлађењу и климатизацији и пратећу Изложбу опреме и достигнућа.

Београдски Конгрес о КГХ је највећи европски конгрес у групи оних који се одржавају сваке године, међународно познат и признат од најауторитативнијих сродних асоцијација, као сто су Америчко друштво инжењера за грејање, хлађење и климатизацију (ASHRAE), водећа светска организација у овој области, Федерација европских друштава за грејање и климатизацију (REHVA), Међународни институт за хлађење (IIR), Агенција Уједињених нација за животну средину (UNEP) и Међународна асоцијација за симулацију особина – динамике понашања зграда (IBPSA). Поред наведених асоцијација, Конгрес је, већ традиционално, као програмски спонзор, подржала Инжењерска комора Србије, као и Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Привредна комора Србије и Привредна комора Београда.

Генерални покровитељ овогодишњег Конгреса је било предузеће STEELSOFT, а изложбе FLUXPRO из Београда. Конгрес је подржало и 78 спонзора, ангажованих на унапређењу, модернизацији и увођењу најновијих технологија у системе КГХ.

Овогодишњи Конгрес био је посвећен интегралном пројектовању и здравим зградама нула емисије угљен

Овогодишњи КГХ конгрес бавио се енергетском ефикасношћу, зградама нулте енергије, коришћењем обновљивих извора енергије (ОИЕ), за сменом расхладних флуида,...

диоксида. Поред ових централних тема скуп се, у складу са временом и тенденцијама у науци и техници, бавио енергетском ефикасношћу, зградама нула енергије, коришћењем обновљивих извора енергије и заменом расхладних флуида који штетно делују на човекову околину, али и другим темама које су данас најактуелније и од посебног интереса у овој области.

На почетку рада учеснике Конгреса су поздравили господин Душан Мракић, државни секретар у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, проф. Вилијам Банфлет (William Bahnfleth), председник ASHRAE-а, Дидје Кулом (Didier Coulomb), директор IIR-а, проф. Карел Кабеле (Karel Kabele), председник REHVA-е и Халварт Копен (Halvart Koepen), директор UNEP-а.

Председник Организационог одбора Конгреса и председник Друштва за КГХ Србије, проф. др Бранислав Тодоровић, је у знак захвалности Инжењерској комори Србије за вишегодишњу помоћ Конгресу, позвао председника Инжењерске коморе, господина Милована Главоњића, да званично отвори Конгрес.

Аутори из наше земље, из свих држава бивше Југославије и многих земаља Европе, Азије и Америке су кроз 86 радова изложених на Конгресу обрадили теме које третирају побољшање енергетске ефикасности, интегрално пројектовање одрживих зграда, нове технологије хлађења погодне за очување климатских услова и озонског омотача, балансирање потреба енергије система зграде и производње енергије „паметном мрежом“, примену информационалних и комуникационих технологија, паметних материјала, као и законску регулативу из наведених области код нас и у свету.

По већ устаљеној традицији, другог дана Конгреса организован је посебан програм за младе инжењере, докторанде, студенте завршних година, где су будући стручњаци у области КГХ изложили резултате својих семинарских, дипломских, магистарских или докторских радова. Као саставни део Конгреса, у Сава центру је на простору од преко 1.000 квадратних метара одржана и изложба опреме и достигнућа у домену грејања, хлађења и климатизације, на којој је преко 90 домаћих и страних предузећа и произвођача опреме приказало своје производе и информисало бројне посетиоце о својој делатности.

Плакете „КГХ“ у знак захвалности за дугогодишњу запажену сарадњу у активностима Друштва за КГХ Србије, допринос ширењу његовог међународног угледа, као и ширењу знања и технологија за постизање енергетске ефикасности грађевинских објеката и система у њима додељене су др Јоану Силвиу Добошиу и др Адриану Ретезану из Темишвара, Румунија. Плакете у знак признања за изванредан допринос струци КГХ добили су Предузеће TROX Austria GmbH, представништво Србија и Центар за грејање, климатизацију и соларну енергију при Лабораторији за термодинамику и термотехнику Факултета инжењерских наука у Крагујевцу.

Повеље у знак захвалности за дугогодишњу успешну сарадњу у активностима које значајно доприносе развоју и напретку домаће технике и струке грејања хлађења и климатизације, уручене су представницима предузећа: OVEX, SIDEK INŽENJERING и KOMO-YU из Београда и OVENTROP GmbH & Co. KG из Немачке.

Завалницу за велику подршку и допринос даљем напретку струке и науке у овој области добило је предузеће STEELSOFT, као генерални покровитељ 44. конгреса о КГХ.

Диплома за најатрактивнији штанд на изложби у оквиру 44. конгреса о КГХ, додељена је предузећу TECHNOSAM из Суботице, а диплому за оригиналан, нови домаћи производ – плочасто-добошаста размењивач топлоте добило је предузеће EURO HEAT из Крагујевца.

Радови изложени на овом изузетно успелом Конгресу и објављени у Зборнику, свакако ће представљати својеврсни документ који ће следећим генерацијама сведочити о труду њихових претходника да својим прегалаштвом Земљу сачувају у што бољем стању.

Бисерка Шварц

Осми пут додељена „Награда Ранко Радовић“

У Београду су 23. децембра у Задужбини Илије М. Коларца уручене „Награде Ранко Радовић“ које су ове године припале архитекти Љиљани Бакић, младим архитектама Александри Раонић и Браниславу Ристовићу и петнаесточланој екипи професора и студената Факултета техничких наука, Департмана за архитектуру и урбанизам, који је утемељио Ранко Радовић. У Галерији је била отворена изложба свих приспелих радова, с тим да ће ова изложбена поставка бити приказана током марта-априла 2014. године на Факултету техничких наука у Новом Саду.

Архитекта Љиљана Бакић ауторка монографије „Анатомија Б & Б архитектуре“ добитница је „Награде Ранко Радовић 2012“ у категорији 1 – критичко теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду. Награђена књига бави се полувековном праксом архитеката Љиљане и Драгољуба Бакића, иза којих је остало велико неимарско дело.

Петнаесточланој екипи проф. др Јелене Тодоровић, ауторки концепта, и студентима-ауторима радова: Ренати Балзам, Татајани Чегар, Бојани Драгутиновић, Дејану Ецету, Норберту Хармати, Лани Исаков, Ивани Марцијус, Карлу Мичкеи, Славенки Митровић-Лазаревић, Дејану Павловићу, Александри Пештерац, Андреи Тамаш и Вишњи Жугић за изложбу „Невидљиви градови“ додељена је „Награда Ранко Радовић“ у категорији 2 – телевизијске емисије, изложбе, мултимедијалне презентације. Свој студентски експеримент екипа је реализовала у оквиру наставе на Департману за архитектуру и урбанизам Факултета техничких наука Новосадског универзитета, а приказала на изложбама у Новом Саду (Мануал парк и Музеју савремене уметности Војводине), Бечеју (галерија Круг), Суботици (Отворени универзитет) и Београду (Београдска интернационална недеља архитектуре БИНА 2013).

Студио Раум – Александра Раонић, аутор, и Бранислав Ристовић, ко-аутор, добитници су Награде Ранко Радовић у категорији 3 – реализовано архитектонско дело – Породична кућа за одмор у Бигову (Црна Гора).

Награда Ранко Радовић додељује се од 2006. године, уз овогодишњу премијеру, осму по реду, било је пријављено 40 радова, на којима је било ангажовано готово 90 аутора у малим или великим тимовима. За категорију критичко теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду стигло је 22 штампаних дела, која је потписало 29 аутора. У категорији телевизијске емисије, изложбе, мултимедијалне презентације, било је пријављено седам ауторских пројеката у ко-

Лауреати „Награде Ранко Радовић 2013“ – за публицистику, лево, за изложбу, средина, и за изведено архитектонско дело аутора Студија „Раум“ – Александре Раонић и Бранислава Ристовића, десно

јима је учествовало 26 аутора, док је у категорији реализовано архитектонско дело, било 11 окјеката – породичних кућа, хотела, реконструкција/ревитализација, стамбених објеката, на којима је било ангажовано 27 архитеката.

Приспеле радове оцењивала су три жирија, а у њима су били: проф. др Љиљана Благојевић, дипл. инж. арх. (председница), проф. др Милена Драгићевић Шешаић, културолошкиња и проф. др Дубравка Стојановић, историчарка, за категорију 1, проф. др Мариела Цветић, уметница и теоретичарка уметности (председница), мр Маја Сковран, сликарка и проф. др Татјана Дадић Динуловић, теоретичарка уметности и медија – категорија 2 и Влада Славица, дипл. инж. арх. (председник) Горан Војводић, дипл. инж. арх. и проф. Михаило Тимотијевић, дипл. инж. арх.

Оснивачи и реализатори „Награде Ранко Радовић“ су – Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије – УЛУПУДС, док су суоснивачи Архитектонски факултет у Београду, Факултет техничких наука у Новом Саду – Департман за архитектуру и урбанизам, Институт за архитектуру и урбанизам Србије – ИАУС, Задужбина Илије Милосављевића Коларца, Потисје Кањижа АД члан Tondach групе, и Инжењерска комора Србије. Покровитељ Награде је Министарство културе и информисања Републике Србије.

Радован Радовић

Обезбеђено 2.900 улазница

Инжењерска комора Србије наставила је и у последњем тромесечју 2013. праксу обезбеђивања бесплатних улазница за међународне изложбе које су одржаване на Београдском сајму, а за које је постојао интерес чланова да их виде/посете.

За три сајамске изложбе – Енергетике, Сајам књига и Сајам намештаја обезбеђено је 2.900 улазница и

плаћено Београдском сајму преко 620.000 динара. Тако је за 9. међународни сајам енергетике (електрична енергија, когенерација, угљ, гас и нафта, обновљиви извори енергије, енергетска ефикасност) и 10. међународни сајам заштите животне средине и природних ресурса – Ecofair, оба одржана од 9. до 12. октобра, купљено 410 улазница. Највеће интересовање чланови Коморе показали су за 58. међународни сајам књига, одржан од 20. до 27. октобра, а посетило га је 1.450 чланова, односно, 51. међународни сајам намештаја, опреме и унутрашње декорације и 51. међународну изложбу машина, алата и репроматеријала за дрвну индустрију, одржани од 11. до 17. новембра, видело 1.040 чланова ИКС.

Р. Р

Личне презентације поставило 5.059 чланова

Модерне технологије омогућавају савременом човеку велике потенцијале за остваривање најразлишитијих видова комуникације и личне презентације, који се реализују преко друштвених мрежа.

Инжењерска комора Србије је од установљавања сајта на интернету и постављања списка имена свих чланова Коморе, по матичним секцијама, а у оквиру ње и по струкама, али је отворила и „прозорче“ за личне презентације. Иако могућност за личну презентацију постоји већ седам-осам година, овај комуникацијски канал се не користи довољно. Наиме, од близу 27.000 чланова, личне презентације је поставило мање од петине чланова – 5.059. Личне презентације су објављене по презименима. Најагилнији су били чланови са презименом на слово М – 740 презентација, следе они на С – 534 и слово П – 417. Најмањи број презентација је на три „латинична двослова“ – Nj – троје, Lj – 13 и Dž – 15.

Р. Р

Мирован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије

Циљ Коморе је **да заштити струку**

Протекла година, односно, моје председниковање Комором, било је више него напорно, али су показани и приказани значајни позитивни резултати. По мом суду, имали смо веома добру комуникацију са „нашим“ Министарством грађевинарства и урбанизма, посебно са министром Илићем, државним секретаром Миљевићем, помоћницима и осталим службама министарства, дали смо велики број практичних и конструктивних предлога за израду радних верзија и нацрта основног неимарског документа, који се у последњој варијанти зове Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи. У овој години посебну пажњу ћемо посветити перманентном образовању и усавршавању чланова, преиспитивању описа постојећих и утврђивању предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова, односно, да се две велике матичне секције Пројектаната и Извођача радова позабаве и предложе нову унутар-секцијску организацију

Како оцењујете укупан рад Коморе у 2013. години, посебно, како је радио УО ИКС, коме сте на челу?

Прошла година је била више него напорна, што се тиче мог ангажмана у Комори, само да подсетим, био сам у два састава Управног одбора – први који сам затекао крајем јануара, завршио мандат у мају месецу, када је формиран тренутно актуелни УО ИКС. У протеклим 5-6 месеци УО ИКС имао је, у просеку једну седницу месечно, до краја године их је било 14 укупно, а свака је трајала по много сати. На пример, једна од последњих је почела у 13, а завршила се у 21 сат. Сматрам да је то крајње неефикасан рад УО, а чини ми се не мали број чланова, долази на те састанке не прочитавши припремљени материјал, што им не смета да се „вишекратно“ укључе у расправу. Иако је Пословник о раду УО ИКС јасан и прецизан – излагање говорника може да траје пет минута, уз само једно јављање. Нисам желео да будем превелики формалиста, па сам допуштао и дуге говоранице, и многоструко јављање за реч, али ми се чини да је то била грешка, па ћу се у Новој 2014. години ригорозно држати одредаба Пословника о раду УО ИКС. Одлазећа година била је напорна и због четири одржане Скупштине Коморе. Скупштина је заседала у јануару, марту, мају и 27. децембра. Ако томе додамо и 14 седница Управног одбора Коморе, може се лако закључити да се много радило. Уз то, Комора је посебну пажњу посветила сарадњи са ресорним Министарством грађевинарства и урбанизма, односно, министром Илићем и његовим сарадницима.

Током своје прве деценије постојања Комора је имала веома успешну и конструктивну сарадњу са својим ресорним министарством (без обзира које је име носило). Како је ИКС сарађивала са МГУ (Министарством грађевинарства и урбанизма) у Вашем мандату, током 2013. године?

Могу рећи да имамо у начелу јако добру сарадњу, како са министром Велимиром Илићем, тако и са државним секретаром Миланом Миљевићем, као и са свим помоћницима и осталим службама Министарства. Комора мора и треба да има континуирану сарадњу са ресорним Министарством, што је успешно реализовано протеклих десет година, дакако и за ових годину дана колико сам на челу Коморе. Наиме, нама је Министарство делегирало нека питања/послове које обављамо у његово име, па је Комора, на неки начин, „продужена рука“ ресорног Министарства. Више пута сам се састајао са Министром, информисао га о акцијама и активностима Коморе – шта ради, али и шта би желела да ради у будућности. Дао је подршку Комори за њене намере, односно, план и програм рада. УО ИКС, на моје инсистирање, обратио се у априлу министру Илићу са молбом/захтевом да нас Министарство службено позове да учествујемо у раду на изменама и допунама Закона о планирању и изградњи. Комора је била врло активна око измена и допуна Закона.., од маја до августа. Међутим, током септембра нисмо имали никаквих информација шта је урађено са радним текстом Закона, заправо, нисмо знали шта се са њим дешава. А онда смо крајем октобра сазнали да је написан и у јавну расправу послат – Нацрт закона о уређењу простора и изградњи у чијој изради нисмо учествовали (Радној групи МГУ су помагали експерти Канцеларије за брзе одговоре и USAID). Нацрт је први пут јавно презентирао 20. новембра, на сајт Министарства је постављен дан касније, а јавна расправа је трајала следеће три недеље до 12. децембра. Током трајања јавне расправе велики број наших чланова, више од 800, као и Комисија за припрему законске и друге регулативе УО ИКС, покушали су да својим предлозима заштите струку, да решења понуђена у Нацрту закона преиначе у корист свих инжењера и делатности. Наиме,

наша жеља је била да се у новом Закону нађе следећа одредница/решење – „да одговорни пројектант и вршилац техничке контроле перузимају потпуну одговорност за квалитет и исправност техничке докуменатације, а да се при томе администрација што „мање меша“ у технику, већ само у остале формалне ствари“. Значи, нама у Комори је све време био циљ да заштитимо струку. А где видимо заштиту? Видимо је кроз израду садржаја техничке документације. Она је сада класификована кроз објекте, а код садржине пројектата требало би боље порадити и прецизније ставити – него што је сада у Нацрту. Предлози/решења која су дата у Нацрту, чини ми се да су мало конфузна, нису транспарентна, и управо примедбе које је дала Комора крећу се у том смеру – јасном, прецизном, транспарентном садржају техничке документације. Морам констатовати да је доста наших примедби/предлога прихваћено у области око пројектовања и извођења. Део примедби које смо дали на планирање – није (МС Планера видим да није задовољна са решењима у Нацрту), док је део примедби МС Урбаниста прихваћен. Када је реч о положају ИКС у Нацрту закона о уређењу простора и изградњи, није промењен статус и ингеренције Коморе, а има и нових захтева – послова којима се ИКС, после усвајања Закона, мора позабавити. Да не буде забуне морам и ово да кажем. Нацрт закона који ће Влада усвојити и проследити Скупштини на усвајање носиће име Закон о планирању, пројектовању и грађењу, а не Закон о уређењу простора и изградњи. Надлежни ме уверавају да је само реч о промени имена, а да је суштина остала непромењена, у шта ћемо имати прилику да се уверимо пре краја јануара. Надам се!

Када се погледа рад матичних секција, може ли се рећи: ова је била најбоља, а ова према показаним резултатима није задовољила очекивања?

Од кад је именован садашњи сазив УО ИКС, редовно смо пратили и анализирали рад свих организационих јединица Коморе, од матичних секција, преко регионалних организација, до комисија. Свака од поменутих целина је важна и значајна за рад Коморе, али активност матичних секција има нешто већу „специфичну тежину“. Мислим да су две највеће матичне секције „ударна снага ИКС“ и ја лично у наредном периоду очекујем њихово још веће ангажовање. Такође мислим, да би Матична секција пројектаната, с обзиром на бројност и стваралачки потенцијал, требало да буде авангарда целе Коморе, свих њених чланова, што није био случај. Иначе, сви чланови УО имали су замерки, али и похвала, о раду матичних секција. Посебно се, али у критици рада матичних секција, истицао др Слободан Отовић, члан УО ИКС испред Министарства грађевинарства и урбанизма, апострофирајући рад МСИР и МСП. Међутим, мислим да је УО управо одговоран за рад ИО МС, јер све четири МС имају план рада који је одобрио УО (доиста у старом сазиву) и кога морају спроводити, а поред тога у раду ИО МС директно учествују најмање по један члан УО и у МС Пројектаната и МС Извођача радова. И још нешто. Све четири матичне секције – Планера, Урбаниста, Пројектаната и Извођача радова, донеле су своје планове рада за 2014. годину и доставиле их УО ИКС на одобравање. На седници на којој је требало те планове да одобримо, у посебној тачки дневног реда, планирао сам најмање пола сата расправе о предложеним плановима рада, очекујући примедбе свих чланова, а посебно господина Отовића. Пошто није прозборио ни једну реч замерке, ја сам му рекао, да је седница УО место на коме он води и руководи Комором, посебно радом матичних секција, а с обзиром да није имао нити једну примедбу на њихове планове за 2014. годину, очекујем да буде коректан кад их буде на скупштинским заседањима „оцењивао и прозивао“ за лош рад и недовољну активност.

По мојој оцени матичне секције нису лоше радиле у 2013. години, али знам да могу и морају још боље и више. Што се тиче матичних секција Планера и Урбаниста, оне су заиста добро радиле, вероватно и зато што су знатно мање, па су оперативније и флексибилније у раду. Међутим, мислим да ове две секци-

ли своје манифестације на Копанику и у Ивањици – али свако посебно и самостално. Чини ми се да тиња сукоб између планера и урбаниста, а на видело је изашао када су чланови Коморе давали предлоге и примедбе на Нацрт закона о уређењу простора и изградњи. Наиме, за предложена законска решења

„Велика комисија“ у „квадрату круга“

„За функционисање Коморе, мислим да је најважнија Комисија за преиспитивање описа и увођење нових лиценци, која је формирана после свих осталих комисија, на 3. седници УО ИКС, одржаној 4. јула, док је „осталих“ осам формирано на 2. седници УО ИКС одржаној 12. јуна“, каже Милован Главоњић. „Њен задатак је да преиспита постојеће описе лиценци, предлаже увођење нових и да понуди предлог за измену Одлуке о издавању лиценци ИКС. То је више него озбиљан задатак и Комисија веома добро ради, али је још увек у подручју анализе приспелих захтева појединих струка за увођење нових лиценци или захтева за промену описа постојећих лиценци. Чим заврши са тим послом прећи ће на преостале радне задатке. Колико је то озбиљан посао види се из тога, да у повеликом хаосу који влада у српском образовању, треба објективно вредновати сваки пристигли захтев за лиценцирањем, не оштетити ни једног потенцијалног члана, али истовремено испоштовати сва законска решења, што је равно „квадрату круга“.

Комисију за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова сачињавају: председник проф. др Мирослав Станојевић, дипл. маш. инж. док су чланови – из Матичне секције планера: др Небојша Стефановић, дипл. пр. планер, из Матичне секције урбаниста: Драгана Ђорђевић, дипл. инж. арх. из Матичне секције пројектаната: Зорица Чоловић Суботић, дипл. инж. арх. проф. мр. Петар Арсић, дипл. инж. арх. Нада Павловић, дипл. грађ. инж. Зорица Несторовић, дипл. инж. ел. Милутин Стефановић, дипл. инж. шум. из Матичне секције извођача радова: Зорица Славковић Марјановић, дипл. инж. арх. проф. др. Мирјана Малешев, дипл. грађ. инж. Весна Илић-Миловановић, дипл. инж. ел. проф. др Слободан Ристић, дипл. маш. инж. Илија Албрехт, дипл. инж. саоб. и из Министарства: грађевинарства и урбанизма: Милија Ђаловић, дипл. правник .

Да поновимо и имена „осталих“ осам комисија: за перманентно образовање (седам чланова), представке и предлоге (7), за разматрање приговора (8), за едукацију и примену FIDIC (7), за сарадњу са струковним организацијама, савезима и удружењима (7), за припрему законске и друге регулативе (7), за информисање (8) и за међународну сарадњу (6)

је морају много више да међусобно сарађују, да организују заједничке акције, састанке, семинаре, скупове,... На пример, МСП и МСИР су организовале заједнички скуп Дани инжењера у Доњем Милановцу, док су Планери и Урбанисти одржа-

урбанисти тврде да су много већи значај добили просторни планери, док просторни планери „оптужују“ урбанисте „за отимање радног простора и друштвеног утицаја“. Тај сукоб око законских предлога (решења), нормално, пренет је и у

ИКС. Обавеза ми је да се то тињање одмах угаси, јер Комора је и замишљена као место окупљања свих струка везаних за изградњу грађевинских објеката, које ће стручно, демократски и транспарентно, расправљати о сваком струковном проблему и покушати да пронађу оптимално решење. МСИР је ради-

секције, као и другим пословима који проистекну из новог Закона, када буде усвојен.

Готово свих претходних година две највеће матичне секције нису успевале да „потроше“ одобрени им буџет, што је декодирано као недовољна активност, да

ма. Када је реч и о две велике матичне секције – пројектантима и извођачима радова, и оне ће први пут од оснивања Коморе, готово до дна испразнити своје касе. Када је реч о све четири матичне секције, укупно пражњење њихових буџета ове године је стигло на 99 процена, с тим да је МС планера једина „пробила“ свој буџетски потенцијал. Када се погледа комплетна Комора, прави разлог за овако трошење средстава лежи у активностима регионалних одбора. Наиме, прошле године изабрана су руководства у осам регионалних центара (после шест година десили су се избори), дошли су нови људи, са новим плановима и програмима, са великом енергијом и ентузијазмом, па су ИО матичних секција имали шта да новчано подрже у регионима, односно, средства су ефикасније и ефектније коришћена.

Ако је рад матичних секција, први, активности регионалних центара – други, нема сумње да су комисије – трећи канал рада Коморе. Покушајте да направите „топ листу“ према оствареним резултатима свих девет комисија?

Одговор на ово питање морам да започнем – едукативно. Статутом Коморе је предвиђено да за вршење одређених послова Управни одбор може образовати комисије. Одлуком о образовању комисије уређује се њен делокруг рада и састав. Користећи то право УО ИКС је формирао девет комисија, осам у јуну, а по мом мишљењу најважнију – Комисију за преиспитивање описа и увођење нових лиценци, у јулу. Првих осам формираних комисија имају шест и седам чланова, док је у последњој ангажовано чак 14 људи/чланова, па је са разлогом зовемо „Велика комисија“. (погледај оквир)

Рад комисија био је прихватљив у глобалу, с тим да су две новоформиране, за FIDIC и сарадњу са струковним организацијама, биле међу најактивнијим. Посебно бих похвалио рад Комисије за припрему за-

Управни одбор је формирао девет посебних комисија, веома потребних раду и развоју наше организација, али ми се чини да је за функционисање Коморе најважнија Комисија за преиспитивање описа и увођења нових лиценци

ла одлично, уосталом и зато што јој је на челу Латинка Обрадовић, која има не мало искуства у организацији Коморе. У овој години матичне секције Пројектаната и Извођача радова требало би да се позабаве и предложе нову унутар-секцијску организацију. Реч је о формирању одељења у која би требало сместити/распоредити чланове подсекција ОТС (остале техничке струке) – технологе, геодете, геометре, саобраћајце, шумаре, аграрце, пејзажне архитекте. Заправо требало би да донесу критеријуме за формирање тих одељења унутар матичне

не кажемо, незаинтересованост, како чланства, тако и секцијског руководства. Како је било у 2013. години?

Када говоримо о управљању и руковођењу буџетима матичних секција, ситуација је била различита у свакој од њих, са заједничким закључком да непотрошених параније било. Матична секција планера је свој буџет „реализовала“ већ у септембру-октобру. Урбанисти су знатно боље газдовали својим „капиталом“, па су чак и део својих средстава уступили планери-

конске и друге регулативе, у којој сам и сам активно све време учествовао као и у периоду пре формирања исте (бивша Комисија за прописе у претходном периоду). Намера и жеља УО је била да та Комисија направи нови инжењерски предлог закона о грађењу (Коморин предлог инжењерског закона или свеједно како се он звао), као и да направи предлог Закона о инжењерској комори. Међутим, после свега месец и по дана од формирања исте, у разговорима са министром Илићем и његовим најближим сарадницима договорено је да ће се радити на изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, и уопште се није помињао нови документ (Закон). На жалост, Комисија за припрему законске и друге регулативе УО ИКС, није стигла да заврши оба започета законска предлога/текста (Закон о грађењу и Закон о Инжењерској комори), јер је добила нови задатак да активно учествује у помоћи Министарству на изради предлога текста измена и допуна постојећег Закона о планирању и изградњи, што је она у потпуности и учинила, и заиста највећи број радних састанака, од свих комисија, управо је та комисија имала. Комисија за перманентно образовање мора у наредном периоду да се другачије организује, јер едукација постаје од изузетне важности за целокупну Комору. Уз то имамо и обавезу прихваћену од ЕСЕС као и на основу Инжењерске иницијативе нашег региона, да уведемо перманентно образовање. То значи да Комисија „под хитно“ мора да изради Правилник о перманентном образовању који би решио како се будују учесници семинара, скупова, трибина и како се води евиденција, и... Већ је урађена „радна варијанта“ Правилника, којом, морам признати, нисам задовољан, јер је већи значај дат научном, него стручном образовању. Комора је струковна, а не научна организација, што значи да члановима морају да се презентирају, у првом реду, стручна и струковна знања, а тек потом да им се организује нека врста „ех“ катедра

наставе. Што се тиче осталих комисија, све су исказале запажену иницијативу, свака је одржала по неко предавање, неку акцију, али ћемо их оцењивати тек после прегледа и увида у реализовано у планским документима. У наредном периоду ћемо извршити поделу захтева рада комисија – на оне које имају стални рад, и на оне чија је делатност повремена. Иначе, у рад девет комисија УО ИКС укључен је велики број колега, тачно 71, и то из свих регионалних центара равномерно, са идејом водилом да они та своја сазнања и искуства пренесу својој непосредној бази.

Планирали сте наставак куповине пословног простора за регионалне канцеларије, али ове године нисте ту намеру реализовали. Зашто?

Од набавке/куповине пословног простора у свим регионалним центрима, где то није учињено, није се одустало, али извесних застоја је било. Крајем децембра расписан је поновљени оглас за куповину пословног простора у Крагујевцу и Ваљеву, док ће за Чачак и Краљево и то бити учињено до краја јануара ове године, а УО ИКС је на последњој седници у прошлој години донео одлуку о прибављању пословног простора у Суботици. Значи, пословни простор ће бити купљен, средства су од раније обезбеђена, тако да се надамо да ће у 2014. години свих осам регионалних центара имати сопствени „кров над главом“. Претпоставка да се пословни простор не купује зато што је уплата чланарине ове године само 77 одсто од плана (уплата чланарине никад није била слабија од оснивања Коморе), није тачна. Стварни разлог зашто нисмо купили пословни простор је следећи: до пре 20 дана нисмо били укњижили простор који смо купили у Београду, Новом Саду и Нишу. Наиме, када смо пре четири године купили пословни простор у Београду и поднели захтев Републичком геодетском заводу да га укњижи, добили смо одговор да га не можемо укњижити као имовину Инжењерске коморе

Србије, већ само као имовину државе Србије, па смо повукли захтев из РГЗ-а. Од када сам на челу ИКС, целу 2013. годину, заједно са правном службом, трагао сам за начином како да имовину коју смо купили сопственим средствима, укњижилимо као приватно власништво Инжењерске коморе Србије. Коначно смо изнашли модел који је прихватила и држава, тако да смо купљени пословни простор укњижили као искључиво власништво ИКС.

У првој деценији свог постојања, Комора је успела да на окупу (у свом чланству) одржи све струке и професије везане за изградњу грађевинских објеката, иако су центрипеталне силе тињале свих тих година. Шта ћете Ви лично, наравно, и сва остала тела Коморе, учинити да ИКС остане у постојећем формату?

Наравно да ћу се максимално ангажовати, као и велика већина Комориних функционера на свим организационим нивоима, посебно, али на првом месту и сви чланови – да Инжењерска комора Србије остане јединствена организација свих струка везаних за изградњу грађевинских објеката. Наравно, да без подршке закона то није могуће – да останемо на окупу и јединствени. Ако закон буде наклоњен појединим струкама, као што ми се чини да је прављен, то никако неће бити добро ни за струку, ни за Комору. Овако јединствени имамо већу снагу, имамо већи потенцијал да спроведемо нешто што је паметно за све струке. Оне струке које имају квалитетнијих идеја, у јединственој Комори, могу да добију више него ако се одлуче за издвајање. Док сам на челу Коморе борићу се за њено јединство, да на окупу остану свих 10 струка, као и да нам се придруже и друге, нове, чије је подручје рада, делимично или потпуно, у овој нашој неимарској области (БЗНР, противпожарци и друге струке које имају послова у области пројектовања и грађења).

Разговор водио
Радош О. Драгутиновић

TONDACH

Krov za sva vremena!

- FLEKSIBILAN
- EKONOMIČAN
- POUZDAN, JEDNOSTAVAN
- TRAJAN, BEZBEDAN
- 33 GODINA GARANCIJE

Preko 400 mogućnosti za Vaš krov!

Vi kao profesionalac znate: Tondach, vodeći evropski proizvođač crepova, ima optimalnu paletu proizvoda kako za prvo pokrivanje krova tako i za njegovu sanaciju.

Raznovrsnost oblika i boja i osmišljeni sistemi sa svim sigurnosnim i dodatnim elementima iz prve ruke vas opredeljuju za pouzdan i brz Tondach servis.

Sa Tondach-om oduševite svoje kupce: jednostavan, prirodan i siguran sistem.

„Potisje Kanjiža” a.d. Kanjiža

Srbija, 24420 Kanjiža, Subotički put 57.

Tel.: +381 24 873 303, fax: +381 24 873 306 | e-mail: office@tondach.rs

www.tondach.rs

Пета редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије, Београд 27. децембар

Финансије стабилизационе, програми офанзивни

Планирани укупни приходи у 2014. години су димензионисани на 213 милиона динара, односно, истоветна као пре годину дана. Планови и програми рада су амбициознији и бројнији, а надокнаде, од плата до хонорара, значајно ниже. Сви присутни на петој седници Скупштине добили монографију „Инжењерска комора 2003-2013.“. Од 50 предложених кандидата за судије Суда части ИКС, чланови Скупштине тајним гласањем изабрали 35 и проследили УО ИКС, који ће одредити 25 судија за четворогодишњи мандат. Констатовано чланство по положају председника извршних одбора матичних секција у Управни одбор ИКС – мр Александар Вучићевић (ИО МСП), др Наташа Даниловић Христић (ИО МСУ), проф. др Милан Глишић (ИО МСП) и Латинка Обрадовић (ИО МСИР)

Пета редовна седница Скупштине ИКС одржана је последњег петка у 2013. години, 27. децембра, уз присуство 88 од 119 чланова Скупштине. Почела је са радом у 11,15, а завршила

у 14,30 часова. Седници Скупштине као гости присуствовали су представници доминицилног министарства, Милан Миљевић државни секретар у Министарству грађевинарства

и урбанизма, затим мр Ђорђе Милић, помоћник директора РАПП (Републичке агенције за просторно планирање), Управни и Надзорни одбор Коморе, у пуном саставу, чланови Су-

Пета редовна седница Скупштине ИКС одржана је пред двотрећинским кворумом, присуствовало 88 чланова, 14 је најавило изостанак, док је стварно одсутно било 17.

Милан Миљевић, државни секретар у Министарству грађевинарства и урбанизма представио Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи

Место и положај Коморе остају непромењени

Коначно смо урадили Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи, што значи да смо променили назив, у последњем тренутку (био је Нацрт закона о планирању простора и изградњи), и предали га на изјашавање министарствима и посебним организацијама, како је то и предвиђено Пословником о раду Владе.

Што се тиче Коморе, у Нацрту нема много измена, у односу на садашња законска решења, осим што су имплементирана, односно, унета, из Статута ИКС, управљачка тела. Такође су унете и неке промене које се тичу општих ствари, где Комора налази шире циљеве од садашњег законског решења.

У Нацрту је „провучена“ и одредница о перманентном усавршавању чланова Коморе, али не као обавезујућа форма. Размишљали смо да то буде обавезујуће, али је радна група рекла да то није могуће, јер није имала пред собом никакав план и програм тих активности. Ипак је у Нацрту остала одредница да Комора обавља перманентно усавршавање својих чланова.

Овај Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи је рађен у сарадњи са владиним и невладиним организацијама и асоцијацијама. Мислим да је превише унето интенција да он буде брз, то је потребно, да би се остварила инвестициона клима, али смо се ми залагали да се оствари равнотежа између општих циљева и побољшања инвестиционе климе.

У Нацрт закона су унета и нека тела која до сада нису постојала, као што је Канцеларија за брзе одговоре, Координатор пројекта, унете су и новине које се тичу сепарата, за које се инсистирало да то буду скраћени и сажети подаци из планова. Другим речима да кажем, миксовани са условима посебно овлашћених предузећа, у смислу могућности инфраструктурних прикључака и других услова. Код ових поверених послова направљена је једна велика листа или лепеза објеката, према обиму њихове сложености, односно, значаја који врше у простору, односно, технолошким, функционалним и другим опредељеностима. Опет је та група подељена у два дела – фактички за једноставне објекте, према предлогу из Нацрта, ти најједноставнији објекти су замишљени да се за њих ради један једноставан пројекат који се назива пројекат за грађевинску дозволу, након чега се добија грађевинска дозвола, после чега инвеститор ради главни пројекат, врши се пријем радова, итд.

Можда се у предложеном Нацрту закона враћамо на Закон о планирању и изградњи из 2003. године, када се добијањем грађевинске дозволе не могу фактички изводити главни радови, тек могу почети припремни радови.

Нацрт закона је веома либералан и не предвиђа оверу главног пројекта, у односу на његову контролу управе, као до сада, него потпуно и искључиво подлеже техничкој контроли. Било је и предлога да се још више либерализује та ствар, да, рецимо (то нисмо ставили у Нацрт), ако носилац јавних овлашћења и јавна предузећа не дају своје техничке услове у року од осам дана, то ураде овлашћени инжењери. Ја сматрам да је за такво решење код нас превише рано.

Са друге стране покушали смо, да се код планирања држимо, чак и да проширимо, поступак доношења и израде планова. Мишљења сам да Србија има превише врста планова, имамо Просторни план Србије, регионалне просторне планове, просторни план општине, просторне планове посебних намена, и имамо три урбанистичка плана који су предвиђени у градовима, за домаћинства по градовима, и имамо план генералне, односно, детаљне регулације. Ту имамо замерки да имамо сувише планова, јер, на пример, једна Немачка има само две врсте планова, од којих су просторни планови, уствари, стратешки планови.

Овај Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи смо радили у демократској атмосфери, мењали смо га често, али и обавештавали благовремено све учеснике о томе. Тренутна фаза Нацрта – предат је министарствима на изјашњавање.

Мислим да је највећи преокрет наступио када смо сазнали за образложење Уставног суда о конверзији уз накнаду код субјеката из стечаја и приватизације, односно, само смо ми имплементирали ту одлуку. А та одлука каже да право коришћења никада није било у промету и да за прелазак у право својине, онај који га тражи, мора платити пуну тржишну цену. То је изазвало велике протесте и критике, али ја могу само да кажем да се одлуке Уставног суда не коментаришу.

да части – председник, тужилац и бранилац,... Радам скупштинског заседања руководио је проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине, а помагали су му Милорад Миладиновић, потпредседник Скупштине, Ивана Магделинић, в.д. секретара Коморе, Слађана Јанковић, стручни сарадник за правне послове и Бранко Марковић, стручни сарадник за информатичку подршку у Секретаријату ИКС.

Пето редовно скупштинско заседање отворио је председник Шумарац и замолио државног секретара Миљевића да се обрати присутнима, што је овај и учинио. Поздравио је све присутне и зажелео успешан рад Скупштине, а главна тема његовог излагања био је Нацрт закона о планирању, пројектовању и изградњи, који је Министарство грађевинарства и урбанизма дан раније проследило Влади, односно, надлежним министарствима, на усаглашавање (опширније у антрфилеу).

После поздравне речи Државног секретара уследило је предлагање и усвајање Дневног реда. Дневни ред је једногласно усвојен, без измена и допуна, и имао је шест тачака: 1. Усвајање Записника са Четврте редовне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 10. маја 2013. године; 2. Констатовање чланства по положају председника извршних одбора матичних секција у Управном одбору Инжењерске коморе Србије; 3. Усвајање Извештаја о раду Суда части Инжењерске коморе Србије у 2013. години; 4. Утврђивање листе судија Суда части Инжењерске коморе Србије; 5. Доношење Плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2014. годину; 6. Доношење Финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2014. годину.

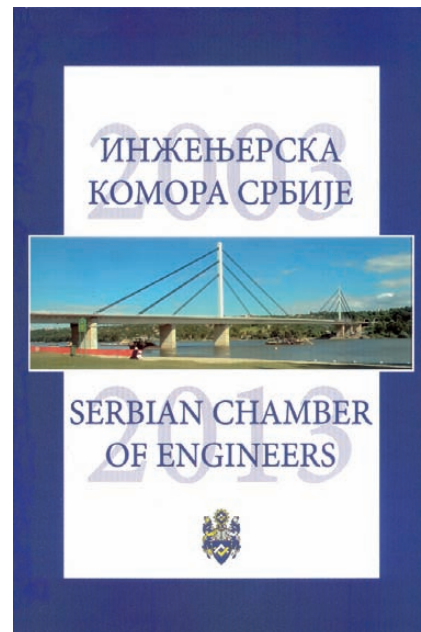
Одмах по усвајању Дневног реда, за реч се јавио Саљахудић Муратовић, члан Скупштине из Новог Пазара и предложио да се излагања учесника у расправи, којих ће си-

гурно бити, ограниче на три мину-та, што је једногласно прихваћено.

Као што рекосмо, прва тачка Дневног реда је била „Усвајање Записника са Четврте редовне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 10. маја 2013. године“, који је без примедби једногласно усвојен, па се прешло на

МОНОГРАФИЈА

Првих десет година

да се у то истраживање око српске инжењерске коморе морају укључити и историчари, што значи да нам предстоји један озбиљнији посао. Међутим, ми смо за ову прилику, првих десет година ИКС 2003 – 2013. на један најскромнији начин хтели да обележимо десет година од постојања ове Коморе, која је уствари, наставак те/оне из 1924. године. Ова Монографија ће можда да кошта као један „Гласник“, што ћете добити, видети у Финансијском извештају за 2014. годину, у марту следеће године“.

другу тачку – „Констатовање чланства по положају председника извршних одбора матичних секција у Управном одбору Инжењерске коморе Србије“, за које су позитивно гласали сви присутни чланови Скупштине, без „против“ или „уздржани“. Наиме, на претходној седници Скупштине изабрани су извршни одбори матичних секција, који су на својим конститутивним седницама изабрали своје челни-

ке, председника и заменика председника извршних одбора матичних секција. Тако су констатована „чланства по положају“ у УО ИКС – мр Александра Вучићевића, председника ИО МС планера почев од 21. маја (датум кад је одржана конститутивна седница и изабрани челници), др Наташе Даниловић

„У овим материјалима сте добили и књигу/монографију Инжењерске коморе Србије – Инжењерска комора Србије 2003-2013. Заправо, ова Скупштина је у плану за ову годину, усвојила да се она објави“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, уредник Монографије. „Било је на Управном одбору предлога да се објави монографија која „покрива“ период од 1924. године, када је, стварно, по Закону о финансијама устројена Инжењерска комора Србије (за то се залагао професор Унчанин), и то стварно треба урадити. Међутим, видели смо да су Словенци, и то пише у уводу Монографије, већ 1919. године имали своју инжењерску комору. Хоћу да кажем

Христић, председнице ИО МС урбаниста од 17. маја, проф. др Милана Глишића, председника ИО МС пројектаната, почев од 21. маја, и Латинке Обрадовић, председнице ИО МС извођача радова од 20. маја. Све четворо чланова УО ИКС по положају учествовало је у раду овог тела номинално, од дана избора на председничке функције у ИО МС, а практично од друге седнице УО ИКС, одржане у јуну 2013. године.

Док Милован Главоњић, председник Коморе, креће са презентацијом најважнијих докумената – Програмом рада и Финансијским планом за 2014. годину, председавајуће скупштинско тело, с лева на десно, Бранко Марковић, техничка подршка, Ивана Магделинић, ВД секретар, проф. др Драгослав Шумарац, председник, Милорад Миладиновић, потпредседник и Слађана Јанковић, стручни сарадник за правне послове, будно прате догађање „на отвореној сцени“

Трећа и четврта тачка дневног реда тичале су се Суда части Инжењерске коморе Србије. У трећој је подношен и усвајан годишњи извештај о раду Суда части, док је у четвртој утврђивана Листа судија, а одмах после тога и избор потенцијалних судија за четворогодишњи период – до 2017. године.

Иако су у материјалима била поднета три извештаја – председника Суда части Бора Цвијановића, тужиоца Миодрaга Исаиловића и бранитељке Дее (Деа) Лукић, члановима Скупштине обратио се само Председник – језгровитим излагањем, ораторски перфектним и временски тачно погођеном дужином. Да ове констатације нису претеране, већ потврда, реакција је једног члана Скупштине – „овога би требали за председника, јер говори инжењерски – јасно, прецизно, кратко“. А ево и шта је рекао: „О раду Суда части у овој, али и три претходне године, нећу детаљно говорити, јер све то имате у материјалу за ову седницу, а и због

тога што сам у интервјуу за „Гласник“ о свему томе исцрпно говорио, па ми се чини непотребним да вас замарам детаљима, оценама, констатацијама, појединостама. Изнећу само неколико неоп-

ходних информација. Суд части је током 2013. године поступао у осам предмета, у оквиру којих је укупно процесуирано 13 чланова Коморе због непоштовања професионалних стандарда и нормати-

Колико Скупштина има чланова?

Скупштина Инжењерске коморе Србије, према Статуту, броји 120 чланова, а у првој реченици Извештаја са 5. редовног заседања стоји да је седници присуствовало „88 од 119 чланова Скупштине“. Није направљена грешка! Наиме, Скупштина има 120 места/чланова, али је једно место од 30. априла упражњено, јер је тога дана преминуо њен најстарији члан, Светислав Синђелић.

Иначе, 5. редовној седници Скупштине присуствовало је 88 чланова (на почетку их је било 82, а на крају 73), 14 чланова обавестило је Секретаријат да неће присуствовати седници, док су разлози недоласка 17 чланова Скупштине остали непознати.

Према Пословнику о раду Скупштине, председавајући је у обавези да прочита имена чланова Скупштине који су најавили свој изостанак. Ево њихових имена: Новица Петровић, Гордана Вујновић, Љубица Бошњак, Зоран Хаџић, Драгана Дунчић, Зорица Несторовић, Драган Вујовић, Милош Медић, Лаза Вукобрат, Татјана Бурсаћ, Радомир Милекић, Бранислав Бањац, Зоран Радојичић и Милан Кекановић.

ва. Настављено је у континуитету са активностима, које сам увео долазећи на место председника 2009. године, да се редовно одржавају састанци судија Суда части који су именовани за председнике већа у предметима, а у циљу бољег информисања, записници са седница судија, достављају се, без изузетка, свим судијама. Користећи ИТ бенефите, настављено је са системом електронског праћења кретања предмета по процесним фазама поступка кроз табеларни формулар „Поступак – праћење предмета Суда части“, у који се на унифициран начин уносе све фазе поступка. Како мандат судијама Суда части овог сазива истиче 29. децембра 2013. године, без бојазни да ћу погрешити, оцењујем његов четворогодишњи рад – успешним. У свему је поступао по одредбама, како државних закона и правилника, тако и према Статуту ИКС и Етичком кодексу“.

Извештај о раду Суда части једногласно је усвојен, а онда се прешло на утврђивање Листе судија. Према документима Коморе (Пословник о раду Скупштине) судије Суда части се бирају у „три корака“. Према реченом документу утврђује се предлог листе од 50 кандидата за судије и то четворо из Матичне секције планера, шесторо из МС урбаниста, а по 20 из две највеће матичне секције – пројектаната и извођача радова. Право да истакну 50 кандидата имају ИО МС, као први корак. Од понуђених 50 кандидата, чланови Скупштине тајним гласањем бирају 35 потенцијалних судија Суда части – три кандидата из МСП, четири из МСУ и по 14 из МСП и МСИР, што је други корак. Чланови Скупштине изабрали су следећих 35 кандидата за судије Суда части ИКС. Кандидати Матичне секције планера су сви дипломирани просторни планери: мр Зоран К. Мирјанић и Марко Д. Перишић из Београда, и Мирјана Р. Вашут из Сремске Митровице. Кандидати Матичне секције урбаниста су сви дипломирани инжењери архитектуре: Огњен В. Ђуровић из Београда, Јожеф Ј. Чипа

Проширити основицу финансирања

– подразумева. Не може се рећи да су и садашњи приходи Коморе мали, али је сасвим сигурно да већа и сигурнија материјална основа производи боље укупне резултате“.

„Када је реч о приходима Коморе, који сада долазе из годишње чланарине и организације и реализације стручних испита, сматрам да би било добро и корисно, да се ти извори финансирања рада ИКС – прошире“, рекао је Милорад Ракчевић, члан УО ИКС као представник Министарства за грађевинарство и урбанизам. „На том послу, ширењу основице финансирања, потребно је да се ангажују сви чланови Коморе, јер се ангажман руководства и руководиоца у свим деловима Коморе

Струковна удружења су наш „кадровски извор“

Инжењерском комором Србије“. Зашто ово предлажем? Зато што су струковне организације извор наших кадрова, наших стручњака, зато што смо одатле дошли и долазимо, и зато што они сами без неке наше организације, стручне и материјалне, моралне, не могу многе ствари сами. Кад сам већ узео реч, да и ово кажем – мислим да Комора, њено руководство, њени органи и службе, по мени, функционишу добро, и успешно играју своју улогу коју им је друштвена заједница доделила. Мислим да имамо још потенцијала и моћи да дамо много већи допринос у развоју нашег друштва. Зато сам се залагао и предлагао да се формира посебан закон о Инжењерској комори Србије, који би дефинисао место, улогу и моћ инжењера, да овоме друштву дамо свој допринос“.

„Имам идеју и предлог за бољу сарадњу са струковним организацијама“, рекао је проф. др Рајко Унчанин, члан УО ИКС као представник надлежног министарства. „У Плану и програму рада за 2014. годину у поглављу II- Организација и функционисање Коморе, став 10. – „Сарадња са струковним организацијама и удружењима“ предлажем да овај став гласи – „Помагање у организацији и функционисању струковних организација и координација у њиховој међусобној сарадњи и сарадњи са

Није се много гласало, тек десетак пута, али су сви предлози изгласани, безмало, једногласно, тек са по којим уздржани, и још мање „противних“

из Суботице, Бранимир Ј. Ђирић из Ниша и Ајсела Е. Демовић из Новог Пазара. Кандидати Матичне секције пројектаната су: Миодрог М. Максимовић, дипл. инж. арх. из Ваљева, Слободанка Д. Симовић, дипл. инж. арх. из Чачка, Јасмина И. Шкријељ, дипл. инж. арх. из Новог Пазара, Душан М. Вуловић, дипл. инж. арх. из Чачка, Снежана Р. Смиљанић, дипл. инж. грађ. из Горњег Милановца, Слободан Р. Миленковић, дипл. инж. грађ. из Ниша, Живојин В. Миленковић, дипл. инж. грађ. из Краљева, Драго Д. Остојић, дипл. инж. грађ. и Радоје Н. Кремзер, дипл. инж. маш. из Београда, Слободан Р. Мојсиловић, дипл. инж. маш. из Чачка, Милојко М. Маркићевић, дипл. инж. ел. из Ужица, Зоран Д. Ступар, дипл. инж. ел. из Новог Сада, Дарко М. Вилотијевић, дипл. инж. геод., из Краљева и Горан И. Кнежевић, дипл. инж. техн. из Новог Сада. Кандидати Матичне секције извођача радова су: Слободан И. Ђорђевић, дипл. инж. арх. из Београда, Вања Д. Милојковић, дипл. инж. арх. из Краљева, Срђан М. Црквењаков, дипл. инж. арх. из Новог Сада, Боро М. Цвијановић, дипл. инж. грађ. из Београда, Бранислав М. Шотра,

дипл. инж. грађ. из Лознице, Љубиша Ј. Поповић, дипл. инж. грађ. из Београда, Љубомир О. Вукајловић, дипл. инж. грађ. из Београда, Иштван Вањур, дипл. инж. маш. из Новог Сада, Драган В. Драганић, дипл. инж. маш. из Београда, Миленко С. Бабић, дипл. инж. ел. и Милутин В. Јанковић, дипл. инж. ел. из Београда, Зоран С. Крстић, дипл. инж. ел. из Ниша, Весна М. Тахов, дипл. инж. геол. из Београда и Оскар Ј. Козма, дипл. инж. техн. из Суботице.

„Последњу реч“ има УО ИКС који од 35 одабраних кандидата бира/поставља 25 судија Суда части у четворогодишњем мандату и то – два из МСП, три из МСУ и по 10 из МСП и МСИР, што је „трећи корак“.

Описаном процедуром још није комплетиран нови сазив Суда части Инжењерске коморе Србије, пошто ресорно Министарство грађевинарства и урбанизма (МГУ) поставља осам судија, али искључиво из редова чланова Коморе. Претпостављамо да ће УО ИКС на првој седници у 2014. години одабрати/именовати „својих“ 25 судија Суда части ИКС, а када ће (и да ли ће) то урадити МГУ остаје да се види. Наиме, у претходном перио-

ду, ресорно министарство, иако то право има од 2010. године, још га није „конзумирао“.

И последње две тачке Дневног реда, пета и шеста, презентирани су у пакету. Скупштина је усвајала два најважнија документа за нормално функционисање Коморе у 2014. години – „Доношење Плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2014. годину“ и „Доношење Финансијског плана Инжењерске коморе Србије за 2014. годину“. Презентацију оба документа одржао је Милован Главоњић, председник Коморе – потрајала је безмало читав сат, тачно 57,5 минута. С обзиром да оба документа доносимо у интегралној верзији, опредељујемо се да тумачења и коментаре, објашњења и лична виђења, којима је Председник покушао да задржи пажњу аудиторјума – изоставимо, односно, да сваком од 26.000 чланова препустимо да непосредно анализира и изводи закључке о усвојеним документима за 2014. годину – Плану и програму рада, односно, Финансијском плану.

Извештај са 5. редовне седнице Скупштине ИКС приредио
Радош О. Драгутиновић

Јово Смиљанић, дипл. инж. грађ. члан Скупштине ИКС и Комисије за представке и предлоге УО ИКС, председник Савеза инжењера и техничара Војводине, дописни члан Инжењерске академије Србије

Поводом интегритета и лицензирања

Једини говорник/дискутант на предложени „План и програм рада ИКС за 2014. годину, био је Јово Смиљанић. Као и увек миран и достојанствен, мало опширан, изнео је своје виђење и понудио решења, за само два сегмента, како је сам дефинисао „пасуса“, из „Плана и програма рада“. Излагање преносимо у целини.

У вези тачке I – Рад на изради нормативних аката, пасус „Наставак активности на утврђивању начина и модалитета заштите чланова Коморе од угрожавања стручног и професионалног интегритета“.

Ова тема је врло важна али и врло „широка“, а ја бих се овде осврнуо само на неколико питања: а/ Нормативно дефинисање учешћа наше пројектантске и извођачке оперативе у инвестиционим пословима које на српском тржишту добијају стране компаније и то кроз конкретно и обавезујуће учешће наших фирми у тим пословима. Досадашње искуство је такво да је то учешће било декларативно, много мање него што чујемо код потписивања таквих аранжмана и углавном на позицијама за које странци оцене да им не одговарају. б/ Свуда где је то могуће тражити реципрочитет у учешћу наших компанија на тржишту страних фирми или адекватна решења, како нам се не би десило да на пример, грађевинске фирме из Хрватске раде или су радиле на око 200 локација у Србији, а да српска оператива тамо практично не ради ништа, дакле у земљи која је око упола мања од Србије и примера ради, има један архитектонски факултет. Као Комора, морамо признати да ту и у другим сличним ситуацијама у заштити нашег еснафа и чланства нисмо показали ни минималне резултате. ц/ Слично је и са признавањем наших лиценци у Црној Гори, где наши инжењери и могу да нађу посао, али тамо штите своје тржиште, између осталог и условом да уз нашу лиценцу треба платити 2 – 3 000 евра, како би се добила њихова. Питам се да ли је то резултат добре међукоморске сарадње. д/ Сматрам да би значајан вид заштите статуса инжењера (за сада бар пројектаната) био и применљив ценовник инжењерских услуга на којем је ИКС уложила доста труда и формирала добар радни материјал који би пракса још „брусил“, али није имала снаге да га уведе у праксу, па је остао мртво слово. Предлажем зато, да ИКС у најкраћем времену

евентуално ревидира већ формиран ценовник инжењерских услуга и да га уведе у праксу са јасно дефинисаним консеквенцама за оне који га не примењују, како су то урадила и друга струковна удружења код нас. е/ Непримерено економској моћи државе имамо поплаву факултета и студијских програма, државних и приватних, и око хиљаду нових инжењера годишње, што по принципу „понуде и потражње“ срзава цене инжењерских услуга до бесцења а тиме и њихов квалитет па надаље и рејтинг и интегритет наше струке. Сматрам да ИКС треба да покрене израду коректне

анализе потреба за инжењерским кадровима (уз помоћ и других надлежних институција), најмање за наредних 10 до 15 година и да то упуту надлежним државним и високошколским институцијама. Свестан сам да ИКС не треба да се меша у политику факултета али сматрам друштвено инжењерски одговорним да ИКС изађе са оваквом анализом, без обзира како ће је надлежне институције прихватити и у ком обиму.

У вези тачке IV – Лицензирање, пасуси: „Преиспитивање описа и услова постојећих врста лиценци“ и „Наставак активности на допуни описа постојећих и утврђивања посебних услова за стицање нових лиценци“.

После више од 10 година рада ИКС, као њен члан и инжењер који ради више од 40 година у пракси, могу и желим да дам моју оцену: а/ Увођењем личних лиценци на начин како је то урађено пре 10 година, дајући право носиоцима лиценци да практично самостално делују на тржити, као „фирма“, у великој мери је раздробљена пројектантска и извођачка оператива, не рачунајући компаније из члана 133. нашег Закона. Али број ових компанија мери се процентима или промилима у односу на сва остала пројектантска и извођачка предузећа у Србији којих је било око 95 %. Ова предузећа су практично „пуштена низ воду“ јер законом нису

одређени никакви услови за њихово деловање и рад па се нашим послом могу бавити најразличите фирме (трговачке, аутопревозничке, пољопривредне...) битно је само да „ангажују одговорног...инжењера“. Тиме је створена „пијаца инжењера“ на којој сваки инвеститор може за мале паре на одређено време да изнајми инжењера и отпусти га када му то одговара. То нарочито погодује страним инвеститорима који и нису обавезни да за своје радове у Србији склапају уговор са нашим фирмама. Ту наравно губи и наша држава обзиром да се ту најчешће заобилази плаћање пореза. Сматрам неопходним да се статус личних лиценци озбиљно редефинише, (сада их има више од 80 врста), да се уведе нека врста лиценци или сличног друштеног-државног-стручног верификовања оспособљености компанија за пројектовање и извођење у Србији, (поред оних из члана 133. Закона) и да лиценцирани инжењери превасходно кроз те компаније остварују своју стручну, материјалну и сваку другу сатисфакцију. Лиценцирање тих компанија било би на основу референц листе компаније и запослених одговорних инжењера и уз минималне трошкове за обраду предмета. Је-

дино на овај начин видим могућност за јачање наше инжењерске конкурентности спрам надлазеће оштре и немилосрдне стране конкуренције којој наравно највише одговара наша раздробљеност и неконзистентност каква ја данас на сцени. Редифинисање статуса личних лиценци сматрам нужним из много разлога, које овде нећу наводити (био сам члан Комисије за издавање лиценци), али желим да истакнем да не видим чиме је утемељена и оправдана садашња пракса по којој није довољно студирати између 5 и 10 година, положити 35-38 испита, радити 2 или 20 година и положити стручни испит, да би се добило звање „одговорног... инжењера“.. ако ти то још не потпишу и „два сведока“, дакле процедура која често траје десетак минута и понекад има проблема-тичну истинитост.

Ово су само нека од питања којима би требало да се позабави ИКС после десетогодишњег рада, и позитивних резултата али и резултата од којих чланство није имало очекиване користи, што би уз остале теме и мере морало допринети бољем статусу инжењерске струке у Србији, у наредном периоду. ■

После презентираниог извештаја о рада Суда части, дакако, и једногласно прихваћеног/усвојеног, прешло се на бирање нових судија. Прво су подељени гласачки листићи са 50 имена потенцијалних судија Суда части Коморе, на којима су члнови Скупштине заокружили по 35 имена, од којих ће УО ИКС именовати 25 судија који ће судити у наредне четири године

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

I РАД НА ИЗРАДИ ЗАКОНОДАВНИХ И НОРМАТИВНИХ АКТА

- Активно учешће Коморе на побољшању законских и подзаконских аката релевантних за рад у делатностима свих чланова Инжењерске коморе Србије;
- Иницирање израде нових и иновирања постојећих материјалних прописа од значаја за инжењерску струку;
- Активности Коморе у припреми и предлагању нормативних аката који се односе на правни статус и унутрашње уређење Коморе, као и припрема и доношење аката који се односе на организацију и начин обављања послова Коморе;
- Сарадња са надлежним министарствима по свим питањима од интереса за чланове Коморе;
- Сарадња са надлежним министарствима и институцијама на хармонизацији српских стандарда и техничке регулативе са европском регулативом;
- Наставак активности на изради нормативних аката и институционалних предуслова за вршење стручних експертиза по захтевима привредних субјеката и институција;
- Наставак активности на проналажењу и спровођењу законских решења у циљу обезбеђења заштите имовине Коморе;
- Наставак активности на утврђивању начина и модалитета заштите чланова Коморе од угрожавања њиховог стручног и професионалног интегритета;
- Наставак активности и сарадње са ресорним Министарством на дефинисању и спровођењу поступака утврђивања усклађености лиценци које издају друге земље са правилима Коморе.

II ОРГАНИЗАЦИЈА И ФУНКЦИОНИСАЊЕ КОМОРЕ

- Рад на даљем институционалном организовању Коморе и њене инфраструктуре;
- Проширење материјалне основе за функционисање Коморе кроз успостављање додатних облика финансирања активности Коморе;
- Активности на обезбеђивању пословног простора у власништву Коморе за потребе регионалних центара и регионалних канцеларија;
- Подршка развоју регионалних центара;
- Унапређивање рада и техничко опремање регионалних канцеларија;
- Активности на побољшању услова и унапређењу рада Суда части Коморе;
- Активности на редовном одржавању и унапређењу постојећег информационог система и видео преноса;
- Стално ажурирање база података Коморе;
- Редовно информисање чланства и јавности о активностима Коморе и резултатима њеног рада;

- Сарадња са струковним организацијама и удружењима;
- Учествовање у хуманитарним акцијама од националног значаја;
- Израда годишњег плана и програма рада, као и финансијског плана пословања Коморе, у целини и матичних секција за 2015. годину;
- Израда плана и програма рада регионалних центара у складу са планом и програмом матичних секција;
- Обезбеђење допунских средстава за рад Коморе кроз накнаде за рекламе на сајту Коморе, Гласнику Коморе и стручним скуповима.

III СЕРВИСИРАЊЕ – ЗАШТИТА ИНТЕРЕСА ЧЛАНОВА КОМОРЕ

- Активности на допуни и редовном ажурирању постојеће базе важећих прописа (закона, подзаконских аката, и техничких норматива);
- Активности на унапређењу комуникације између чланова Коморе и чланова Коморе са Секретаријатом Коморе;
- Активнији рад на иновирању и развијању информационог система Коморе;
- Анимирање ширег чланства за сарадњу и рад на публиковању тема од значаја за чланство на интернет страни Коморе, као и у публикацијама чији је спонзор или издавач Комора;
- Организовање предавања, семинара и курсева из домена рада чланова Коморе;
- Промоција чланова Коморе личним презентацијама на сајту Коморе;
- Активности на унапређењу пројекта осигурања чланова Коморе од професионалне одговорности, са проширењем досадашњег облика осигурања на додатне облике, у циљу повећања погодности за чланство Коморе;
- Активности на увођењу и развијању Службе правне помоћи, која ће члановима Коморе пружати бесплатну правну помоћ;
- Рад на унапређивању Гласника Коморе;
- Активности на добијању олакшица (попуста) у куповини стручно-научне литературе и лиценцираних софтвера за чланове Коморе;
- Активности на упознавању и едукацији чланова Коморе о трендовима из области енергетске ефикасности;
- Активности на имплементацији прописа из области енергетске ефикасности.
- Активности на упознавању и едукацији чланова Коморе о трендовима из области обновљивих извора енергије;
- Активности на имплементацији прописа из области обновљивих извора енергије;

- Подршка припреме и суфинансирање објављивања стручне литературе која је од значаја за чланове Коморе;
- Стално унапређивање сајта Коморе;
- Активности на припреми и издавању стручних публикација;
- Активности на омогућавању преузимања расположивих стручних материјала у електронском облику преко сајта Коморе;
- Помоћ у обуци кадрова свих профила за рад у области градитељства.

IV ЛИЦЕНЦИРАЊЕ

- Спровођење поступка издавања лиценци;
- Преиспитивање описа и услова постојећих врста лиценци;
- Наставак активности на допуни описа постојећих и утврђивања посебних услова за стицање нових врста лиценци;
- Наставак активности на побољшању поступка за преглед и оцену захтева за издавање лиценци;
- Проверавање усклађености лиценци које издају друге земље са правилима Коморе;
- Наставак активности на вођењу евиденција о издатим лиценцама и члановима Коморе.

V УСАВРШАВАЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊЕ СТРУКЕ

- Израда и спровођење годишњег програма перманентног усавршавања чланова Коморе;
- Активности на припреми за увођење обавезног усавршавања чланова Коморе;
- Активности на доношењу нормативних аката Коморе потребних за спровођење програма обавезног усавршавања чланова Коморе;
- Организовање стручних предавања, научно стручних скупова, организација изложби и сл. сагласно плановима и програмима органа и тела Коморе;
- Организовање презентација – трибина, студија пројектне документације за све инжењерске струке, нарочито за велике инфраструктурне пројекте;
- Организовање семинара и курсева на теме које су од интереса за струку;
- Омогућавање посета сајмовима који су од интереса за чланове Коморе по бенефицираним условима;
- Активности које ће омогућити лиценцираним и младим инжењерима приступ мултимедијалним садржајима, односно материјалима са стручних предавања која су одржана у Комори;
- Омогућавање приступа бази прописа којом располаже Комора лицима која су у поступку припреме и полагања стручног испита у организацији Коморе;
- Активности на формирању базе података будућих чланова Коморе у сарадњи са високошколским установама;
- Активности у вези делегирања и одабира кандидата за доделу годишњих награда у складу са нормативним актима Коморе;

- Подршка у реализацији развојних програма у циљу афирмације струке;
- Суфинансирање пројеката према критеријумима прописаним актима Коморе, који спроводе Матичне секције;
- Активности на формирању фонда стручне литературе која ће бити доступна члановима Коморе.

VI СТРУЧНИ ИСПИТИ

- Активности на припреми и изради материјала за полагање стручних испита и његовом усклађивању са описима лиценци које издаје Комора;
- Активности на изради нових и иновирању постојећих програма за полагање стручних испита по струкама у складу са новим наставним програмима факултета у сарадњи са ресорним министарствима, високошколским установама и струковним организацијама;
- Организовање припремних предавања за кандидате пре полагања стручних испита и усклађивање обима и садржаја ових предавања по струкама;
- Спровођење програма обуке из области енергетске ефикасности зграда.

VII МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА КОМОРАМА У ОКРУЖЕЊУ

- Унапређење сарадње са инжењерским коморама у региону;
- Наставак активности на усаглашавању српских прописа, стандарда и норматива са важећом европском регулативом и прописима Европске уније;
- Наставак активности у оквиру чланства Коморе у Европском савету инжењерских комора (ЕСЕС), Европски савет грађевинских инжењера Европе (ЕССЕ) и Светској федерацији инжењерских организација (WFEO);
- Активности Коморе у оквиру Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу;
- Активности на учлађењу Коморе у друге међународне инжењерске организације;
- Разматрање услова за међусобно признавање издатих лиценци по билатералном и мултилатералном принципу са коморама – чланицама ЕСЕС;
- Организација сусрета представника Коморе са представницима иностраних комора;
- Организација посета и стручних путовања у иностранство, у места где су реализовани или се реализују пројекти и програми од изузетног значаја за струку.

VIII УЧЕШЋЕ У ПРОЈЕКТИМА ОД ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

- Активно учешће Коморе у пројектима од националног интереса и информисање чланства о актуелним дешавањима.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Проф.др Драгослав Шумарац, дипл.грађ.инж.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

1. ПЛАН ПРИХОДА

Р. Б.	Врста прихода	
1	Приход од чланарине	136.000.000,00
2	Приход од накнада за издавање лиценци	20.000.000,00
3	Приход од накнада за издавање печата	4.000.000,00
4	Приход од камате	2.500.000,00
5	Приход од организовања стручних испита	45.000.000,00
6	Остали приходи	5.500.000,00
УКУПНО ПРИХОДИ		213.000.000,00

2. ПЛАН РАСХОДА

А. ПРОГРАМ РАДА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ

Р. Б.	Врста расхода	
A.1.	Рад на законодавној и нормативној пракси	4.000.000,00
A.2.	Реализација активности комисија Управног одбора	15.500.000,00
A2.1	Комисија за разматрање приговора	2.900.000,00
A2.2	Комисија за информисање	1.900.000,00
A2.3	Комисија за представке и предлоге	1.900.000,00
A2.4	Комисија за сарадњу са струковним организацијама-савезима и удружењима	2.900.000,00
A2.5	Комисија за едукацију чланова Коморе у примени „FIDIC“-А	3.000.000,00
A2.6	Комисија за припрему законске и друге регулативе	2.900.000,00
A.3.	Перманентно усавршавање чланова ИКС	3.500.000,00
A.4.	Међународне активности органа и тела ИКС и реализација програма међународне сарадње	4.500.000,00
A.5.	Сарадња са струковним организацијама уз финансијску подршку по критеријумима ИКС	500.000,00
A.6.	Сарадња са часописима од интереса за струку и чланове ИКС по критеријумима ИКС	200.000,00
A.7.	Информисање чланова ИКС (Гласник и др.)	5.500.000,00
A.8.	Усавршавање и унапређење струке (сајмови, конференције и сл.)	2.000.000,00
A.9.	Стручни испити	25.500.000,00
A9.1	Пратећи трошкови организације предавања	1.500.000,00
A9.2	Бруто накнаде чланова комисија	23.500.000,00
A9.3	Путни трошкови чланова комисија	500.000,00
A.10.	Обележавање дана ИКС и додела награда ИКС	3.500.000,00
A.11.	Чланарине страним и домаћим удружењима	800.000,00
A.12.	Осигурање професионалне одговорности чланова ИКС	4.800.000,00
A.13.	Резерве за реализацију програма рада ИКС у 2014. години	1.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (А)		71.300.000,00

2. ПЛАН РАСХОДА

	Врсте расхода	
А	Програм рада ИКС	71.300.000,00
	Стручни испити	25.500.000,00
Б	Програм рада матичних секција ИКС	32.330.000,00
В	Материјални трошкови пословања Суда части	4.200.000,00
Д	Материјални трошкови пословања ИКС	104.950.000,00
УКУПНО РАСХОДИ		212.780.000,00

ПРИХОД - РАСХОД = 220.000,00

	Врсте расхода	
Г	Материјални трошкови инвестирања у пословни простор уз инвестиционо опремање и уређење пословног простора Инжењерске коморе Србије у 2014. години	32.000.000,00

Расходи под Г су у функцији набавке, опремања и уређења пословног простора. У књиговодственом смислу они немају карактер трошкова па зато не улазе у збир укупних расхода.

Б. ПРОГРАМ РАДА МАТИЧНИХ СЕКЦИЈА ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ

	Врста расхода	
B1.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	7.500.000,00
B1.2	Бруто накнада чланова ИО	4.510.000,00
Б1. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПРОЈЕКТАНАТА		12.010.000,00
B2.1	Реализација активности матичне секције (Извршног одбора и регионалних одбора)	6.500.000,00
B2.2	Бруто накнада чланова ИО	4.510.000,00
Б2. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ИЗВОЂАЧА РАДОВА		11.010.000,00
B3.1	Реализација активности матичне секције	4.020.000,00
B3.2	Бруто накнада чланова ИО	3.000.000,00
Б3. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА УРБАНИСТА		7.020.000,00
B4.1	Реализација активности матичне секције	1.030.000,00
B4.2	Бруто накнада чланова ИО	1.260.000,00
Б4. УКУПНО МАТИЧНА СЕКЦИЈА ПЛАНЕРА		2.290.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Б)		32.330.000,00

В. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА СУДА ЧАСТИ ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ

Р. Б.	Врста расхода	
V.1.	Путни трошкови	100.000,00
V.2.	Остали материјални трошкови	100.000,00
V.3.	Бруто накнаде за чланове Суда части: председник суда, судије, тужиоц, бранилац и заменици	4.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (В)		4.200.000,00

Г. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ИНВЕСТИРАЊА
У ПОСЛОВНИ ПРОСТОР УЗ ИНВЕСТИЦИОНООПРЕМАЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ

Р. Б.	Врста расхода	
Г.1.	Набавка основних средстава и нематеријална улагања у просторијама ИКС у Београду	3.500.000,00
Г.2.	Набавка основних средстава и нематеријална улагања у просторијама ИКС у регионалним центрима	28.500.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Г)		32.000.000,00

Д. МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ ПОСЛОВАЊА
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ

Р.Б.	Врста расхода	
Д.1.	Бруто зараде и накнаде за запослене у Секретаријату ИКС у Београду	38.500.000,00
Д.2.	Бруто зараде и накнаде за запослене у регионалним канцеларијама ИКС	10.900.000,00
Д.3.	Бруто накнаде за чланове органа Коморе : УО,НО, председник и потпредседник Скупштине	23.150.000,00
Д.4.	Трошкови одржавања седница Скупштине	1.100.000,00
Д.5.	Путни трошкови запослених и чланова органа ИКС	1.500.000,00
Д.6.	Трошкови превоза запослених у Секретаријату ИКС	1.000.000,00
Д.7.	Трошкови горива за службени ауто, одржавање и осигурање	2.000.000,00
Д.8.	Трошкови осигурања имовине и запослених у ИКС	500.000,00
Д.9.	Трошкови канцеларијског материјала	2.500.000,00
Д.10.	Развој информационог система ИКС и трошкови интернет услуга	1.000.000,00
Д.11.	Трошкови услуга одржавања (сервиси)	400.000,00
Д.12.	Трошкови комуналних услуга и телефона у Београду	1.600.000,00
Д.13.	Трошкови закупа у Београду	2.500.000,00
Д.14.	Трошкови закупа, комуналних услуга и телефона у регионалним канцеларијама	2.800.000,00
Д.15.	Трошкови рекламе и пропаганде	400.000,00
Д.16.	Трошкови репрезентације	1.500.000,00
Д.17.	Трошкови платног промета	200.000,00
Д.18.	Трошкови поштанских услуга	2.000.000,00
Д.19.	Остали финансијски расходи – донације	2.500.000,00
Д.20.	Трошкови непроизводних услуга	1.000.000,00
Д.21.	Трошкови израде печата	3.900.000,00
Д.22.	Порези, таксе, обавезна давања	2.000.000,00
Д.23.	Стална резерва	2.000.000,00
УКУПНО РАСХОДИ (Д)		104.950.000,00
УКУПНО (А+Б+В+Д)		212.780.000,00

3. СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У 2014. ГОДИНИ
ВРШИЋЕ СЕ НА СЛЕДЕЋИ НАЧИН:

- Расходом под А13 (резерва) Управни одбор ИКС усаглашава реализацију расхода наведених од А1 до А12.
- План расхода под Б реализује се на предлог Извршних одбора матичних секција, одлукама Управног одбора и то на основу усаглашених програма рада матичних секција, које усваја Управни одбор ИКС.
- Расходом под Д.23. (стална резерва) Управни одбор усаглашава реализацију расхода или усмерава средства за непредвиђене материјалне трошкове и може се користити за врсте расхода дате у деловима В и Д.
- Расходи под Г.1., Г.2., су у функцији набавке, опремања и уређења пословног простора. Пошто набављена основна средства и уређење пословног простора немају карактер књиговодствених трошкова, расходи под Г.неће ући у збир укупних расхода.
- Управни одбор ИКС ће квартално пратити реализацију Финансијског плана, како у приходима тако и у расходима и доносити потребне одлуке у правцу усаглашавања реализације Финансијског плана ИКС за 2014. годину.
- Овлашћује се Управни одбор Инжењерске коморе Србије, да између две седнице Скупштине, у случају потребе, изврши ребаланс финансијског плана за 2014 годину.
- Финансијски план Инжењерске коморе Србије у 2014. години примењује се до доношења Финансијског плана Коморе за 2015. годину.**
- Овлашћује се Управни одбор Инжењерске коморе Србије, да између две седнице Скупштине, донесе одлуку о куповини пословног простора у власништву ИКС, у регионалним центрима, уколико се за то буду указали повољни услови.**

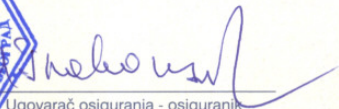

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ

Проф.др Драгослав Шумарац, дипл. инж. грађ.

Правни основ за доношење Плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2014. годину је члан 15. став 1. тачка 2. Статута Инжењерске коморе Србије („Службени гласник РС“, бр. 88/05 и 16/09), који прописује да Скупштина Инжењерске коморе Србије доноси годишњи план и програм рада Коморе.

У складу са чланом 21. став 1. тачка 3. Статута Инжењерске коморе Србије (“Службени гласник РС”, бр. 88/05 и 16/09), који прописује да Управни одбор Инжењерске коморе Србије утврђује Предлог годишњег плана и програма рада Коморе, Управни одбор Инжењерске коморе Србије је на Шестој редовној седници која је одржана 23.10.2013.године донео Одлуку којом је утврдио Предлог годишњег плана и програма рада Коморе за 2014.годину..

Предлог плана и програма рада Инжењерске коморе Србије за 2014. годину доставља се Скупштини Инжењерске коморе Србије.

 KOMPANIJA DUNAV OSIGURANJE a.d.o.		11001 BEOGRAD Makedonska br. 4 Registracija: Agencija za privredne registre Broj registrarskog upisa: 1992/2005 Matični broj: 07046898	
Glavna filijala: <u>Osiguranja</u> Organizacioni deo: <u>Imovine i poljoprivrede 2</u> Račun: <u>360-0000000001714-96</u> Ref.prodaje: <u>18121 Miodrag Čolović</u>		07 № 00025370 2 Zamena polise broj <u>07-00021511-0</u>	
POLISA OSIGURANJA ODGOVORNOSTI			
"INŽENJERSKA KOMORA SRBIJE"		17486691	
Ugovarač osiguranja		Matični broj	
11000 Poštanski broj	Beograd Mesto sedište	Bulevar Vojvode Mišića Ulica	37 Broj
		Ulaz	Stan
SVI ČLANOVI INŽENJERSKE KOMORE SRBIJE PREMA SLUŽBENOJ EVIDENCIJI UGOVARAČA OSIGURANJA			
Osiguraničnik		Šifra delatnosti	
Matični broj			
Poštanski broj	Mesto sedište	Ulica	Broj
		Ulaz	Stan
Ugovor se zaključuje sa određenim rokom, počnje 30.11.2013. traje do 30.11.2014.			
		dan, mesec, godina	dan, mesec, godina
Premija za osiguranje sa neodređenim rokom trajanja dospeva za naplatu svake godine _____ dan, mesec, godina			
Ovo osiguranje zaključeno je u smislu Uslova za osiguranje profesionalne odgovornosti inženjera koji su uručeni osiguraniku i čine sastavni deo ovog Ugovora			
o osiguranju - polise. Tarifa/tarifna grupa _____ klasa opasnosti _____			
OSIGURAVA SE:			
Zakonska građanska odgovornost osiguranika za štete prouzrokovane trećim licima usled grešaka i propusta nastalih u obavljanju poslova izrade prostornih i urbanističkih planova, projektovanja i izvođenja radova. Ovim osiguranjem pokrivena je odgovornost inženjera, projekatara i izvođača radova (svih članova Inženjerske komore Srbije) za štete prouzrokovane trećim licima kao i štete nanete investitoru usled grešaka i propusta nastalih u obavljanju poslova izrade prostornih i urbanističkih planova, projektovanja i izvođenja radova.			
Ovim osiguranjem pokrivena je profesionalna odgovornost osiguranika:			
1. inženjera uvedenih u evidenciju članova Inženjerske komore Srbije i			
2. inženjera koji u toku perioda osiguranja steknu svojstvo člana Komore, od dana uvođenja u evidenciju			
OSIGURANJE			
Osiguranik ne učestvuje u štetnom događaju. Suma osiguranja po osiguraniku i štetnom događaju iznosi: 1.710.608,00 RSD Osiguranje je zaključeno bez agregatne sume.			
Ukupno obračunata premija po ovoj Polisi ili obračunu u prilogu koji je sastavni deo polise din.		3.028.314,91	
Porez na premiju neživotnih osiguranja <u>5</u> %		151.415,75	
Ukupna premija sa porezom:		3.179.730,66 dinara.	
Promet po ovoj Polisi oslobođen je PDV na osnovu čl. 25, st. 2. Zakona o PDV-u			
Premija je obračunata za period od <u>30.11.2013</u> god.do <u>30.11.2014</u> godine. Plaćanje premije je ugovoreno na sledeći način _____			
u 12 (dvanaest) jednakih mesečnih rata svakog, 16. u mesecu.			
Osiguravač zadržava pravo ispravke računске ili neke druge greške koju je učinio predtiskom ovog polisa u ovoj polisi.			
 Osiguravač		 Ugovarač osiguranja - osiguranik	
			
Beogradu		dana <u>09.11.2013</u> godine	
OO-1-VI 2011			

SPECIJALIZOVANE STRUČNE EDUKACIJE NAMENJENE INŽENJERIMA I TEHNIČARIMA ELEKTRO I MAŠINSKE STRUKE

Za sada u ponudi imamo za vas sledeće sertifikovane obuke:

Tim inženjera sa višegodišnjim iskustvom, iz kompanije Electro-Control d.o.o. Zrenjanin koja se već 7 godina bavi inženjeringom i konsaltingom u oblasti industrijske automatizacije i energetske efikasnosti, poziva sve kolege iz Srbije i regiona da uzmu učešća na stručnim edukacijama koju su kreirana shodno iskazanim potrebama inženjera i tehničara elektro i mašinske struke

- Upravljanje projektima-rad sa aplikativnim softverom
- Pripravnik I – osnove industrijske energetike i automatike
- Pripravnik II – osnove pneumatske i hidraulične automatike
- Odabir i programiranje PLC kontrolera-Osnovni nivo
- Programiranje PLC kontrolera – Napredni nivo
- Vizuelizacija procesa-izrada SCADA i HMI aplikativnih softvera
- Odabir i programiranje regulatora frekvencije
- Projektovanje i instalacija sistema za kompenzaciju reaktivne energije na NN i SN nivou
- Projektovanje i instalacija prenaponske zaštite u energetskim i merno-regulacionim aplikacijama

Detaljan program naših obuka možete pronaći na sajtu: www.electro-control.co.rs

Obuke su prilagođene različitim nivoima predznanja i prilagođavaju se svakom polazniku ponaosob!

Termini za održavanje obuka se mogu dogovoriti shodno raspoloživom vremenu polaznika!

**„NIKO NA SVETU NIJE JAČI OD ČOVEKA KOJI ZNA“
– Japanska poslovica**

Za detaljnije informacije možete nas kontaktirati:

Electro-Control d.o.o.

Bul. Veljka Vlahovića 47

23000 Zrenjanin

+381 23 532935

office@electro-control.co.rs

www.electro-control.co.rs

Латинка Обрадовић, дипл. инж. грађ. председница
Извршног одбора Матичне секције извођача радова

Подсекција ОТС добија одељења по струкама

У погледу унутрашње организације Матичне секције извођача радова донета је одлука о формирању радног тима чији је задатак да утврде критеријуме за формирање посебних одељења у оквиру постојеће подсекције осталих техничких струка, према врсти стручне спреме

Нема годину дана како сте на челу, изабрани сте 10. маја, друге по величини/бројности међу матичним секцијама (МСИР – Матична секција извођача радова 17.235 чланова) у Комори. Како оцењујете рад МСИР у протеклих седам месеци?

Матична секција извођача радова је успела да реализује највећи део планираних активности. Ово је остварено кроз редовно организовање предавања, трибина и стручних скупова, а када се погледа број људи који је присуствовао тим дешавањима, закључује се да је успешно анимиран велики број учесника, чланова Коморе по свим регионима. Напомињем, да ове активности заједнички финансирају, прате и реализују две матичне секције – пројектанти и извођачи радова. Управо је у току усаглашавање планираних активности регионалних одбора у наредној години, због чега је ИО МСИР приступио прегледу и одабиру предложених тема из региона, како би биле усклађене са Планом и програмом рада МСИР за следећу годину.

Колико сте успели да реализуете од планираног у Програму рада МСИР за 2013. годину?

Програм рада МСИР за 2013. годину био је пројектован у складу са

финансијским планом Коморе, па је сходно томе, један, односно највећи део буџетских средстава МСИР био усмерен на реализацију активности регионалних одбора, на начин да сваки регион добије средства сразмерно броју чланова регионалног центра. Степен реализације активности по свим регионима је сасвим задовољавајући током 2013. године, а истичем да су нека од предавања и стручних скупова одржана без накнаде предавачима, што указује на спремност чланова Коморе, достојну поштовања, да се ангажују и дају лични допринос струци, чак и без материјалног интереса, односно новчане накнаде за одржано предавање или обуку.

Која су најзначајнија остварења у 2013. години Секције којој сте на челу?

Протеклих неколико месеци су обележиле активности на припреми и реализацији традиционалне манифестације, под називом “Дани инжењера Србије”, која је ове године одржана у Доњем Милановцу, крајем октобра месеца. Ову манифестацију организују и спроводе заједно две матичне секције – пројектанти и извођачи радова, а циљ је међусобна размена професионалних искустава, упознавање са новостима у погледу нових прописа из области изградње објеката

и друге теме од интереса за инжењерску струку.

Што се тиче суфинансирања пројеката значајних за струку, донета је одлука да се приступи изради измена и допуна постојећег Правилника, у смислу прецизирања појединих одредби које се односе на критеријуме одабира захтева, постиглих по претходно објављеном конкурс. Ово ће омогућити да само најбољи пројекти чланова Коморе и струковних удружења, добију финансијску подршку, дакако, уколико испуне захтеване критеријуме.

У погледу унутрашње организације МСИР, донета је одлука о формирању радног тима чији је задатак да утврде критеријуме за формирање посебних одељења у оквиру постојеће подсекције осталих техничких струка, према врсти стручне спреме.

Поред тога што сте на челу МСИР (председница Извршног одбора), по функцији Вам припада и место у Управном одбору ИКС. Како сте се снашли у раду најзначајнијег органа Коморе, односно, чему сте давали примат – раду у ИО МСИР или УО ИКС?

Бити представник извођача радова у УО је одговоран задатак, који сам прихватила са великом неодумицом, да ли ћу успети да одговорим овим обавезама и достој-

но изнесем улогу председника ИО. Мислим да ми је помогло искуство од четири године колико сам била у претходном сазиву ИО МСИР, као и подршка и добра сарадња са осталим колегама из ИО. Захваљујући веома професионалном раду свих чланова ИО, немам проблем да одлуке, донете на нивоу ИО, не буду прихваћене на Управном одбору ИКС. До сада, није било ситуације у којој је постојала неусклађеност ставова ИО МСИР и УО ИКС. Уколико ипак, до такве ситуације дође, мој задатак је, наравно, да заступам ставове ИО, а парламентарни модел одлучивања УО, исходоваће коначну одлуку по сваком конкретном питању које се тиче МСИР. Верујем у квалитет рада ИО МСИР, та-

ко да нема бојазни да добре идеје и предлози, проистекли из редова извођача, не буду прихваћени од УО.

Посла је на тржишту веома мало, посебно за неимаре, па су „цепови и новчаници“ готово празни, а онда се многим чини да је чланарина (пре)висока. Да ли чланови ваше МСИР добијају адекватну надокнаду за уплаћену чланарину? Односно, да ли добијају довољно садржаја који су им потребни у свакодневном производном раду?

Ово нису лака времена ни за кога, па ни за наше колеге, чланове Коморе. Заиста се мора имати у виду реално стање привреде и економ-

ско стање у друштву, тако да се приход Коморе, добијен од чланарине, као и до сада, мора користити веома рационално, искључиво за потребе чланова Коморе. Новац од чланарине, се заправо, враћа члановима Коморе на више начина: кроз редовну реализацију предавања, семинара, курсева и перманентну едукацију чланства, кроз прибављање полисе осигурања од професионалне одговорности појединца, добијање олакшица за куповину стручне литературе и софтвера, омогућавање посета сајмовима, промовисање најуспешнијих пројеката и слично. Буџетска средства Коморе, намењена реализацији активности регионалних центара, се увек усмеравају по процентуалном

учешћу броја чланова по регионима. На тај начин се омогућава да инжењери из унутрашњости Србије, у свом региону добију жељене садржаје. Степен задовољства радом и пруженом услугом Коморе, као адекватне надокнаде за уплаћену чланарину сваког појединца, међутим, не зависи само од садржаја који Комора нуди својим члановима, већ и од активности и интересовања самог члана да пружене садржаје и искористи. У том смислу, "пасивни" чланови ће, наравно, бити најмање задовољни пруженим садржајима и резултатима Коморе. Речено математичким језиком: потребан и довољан услов јесте и активност Коморе да пружи садржаје, али и активност појединца да присуствује и учествује у њима.

Следи Вам доношење Плана рада за 2014. годину. На које акције и активности ћете посебно обратити пажњу?

Планом рада ИО МСЦР за 2014. годину је предвиђено неколико важних активности, од чега могу издвојити побољшање унутрашње организације МСЦР, кроз образовање посебних одељења у оквиру Подсекције осталих техничких струка, према врсти стручне спреме, где припадају дипломирани инжењери геодезије, геологије, пољопривреде, технологије и других инжењерских струка. Такође, ради се на побољшању интерних аката Коморе, међу којима је измена Правилника о суфинансирању пројеката од значаја за струку, што ће резултирати још бољим квалитетом одабраних пројеката у следећој години. У плану је наставак одржавања заједничке годишње традиционалне манифестације "Дани инжењера Србије" извођача и пројектаната. Потрудићемо се да за ту прилику обезбедимо учешће што већег броја спонзора, успешних правних лица, која послују на домаћем тржишту, којима ће бити пружена прилика да представе своје нове производе, технологије и услуге, а чланови Коморе још једну прилику да размене искуства са осталим колегама. ■

Др Наташа Даниловић-Христић, дипл.инж.арх. председница Извршног одбора Матичне секције урбаниста

Потребан је КОНТИНУИТЕТ у свему што се ради

За годину која долази планирамо да се активније укључимо у програм перманентне едукације, те смо већ предложили низ тема за које нам се чини да ће бити интересантне за урбанисте

Нема годину дана како сте на челу (изабрани сте 10. маја 2013) Матичне секције урбаниста. Како оцењујете рад МСУ у протеклих седам месеци?

Мој лични став је да би у свему што се ради требало да постоји континуитет, па тако и у обавезама које се преузимају од претходника. Значи, континуитет у раду и одлучивању са претходним сазивом је постигнут. Наравно, окружење, тојест, дешавања у струци диктирају и потребу да се наш рад усмери на неке нове теме. На пример, најактуелнија је доношење новог закона који регулише и област урбанистичког планирања, па самим тим и наше ангажовање на давању сугестија за његово унапређење. Такође, планирамо да унесемо неке мање измене, у смислу освежења досадашње праксе у раду МСУ. Колико ћемо у томе успети, остаје да се види, јер смо тек на почетку мандата.

Колико сте успели да реализујете од планираног у програму рада МСУ за 2013. годину?

Реализовали смо све што је било и планирано, а то говори да своје

обавезе схватамо озбиљно, али и да је програм конципиран као реалан и остварљив.

Која су најзначајнија остварења у 2013. години Секције којој сте на челу?

Најзначајнија је организација традиционалног скупа Матичне секције урбаниста – "Сајам урбанизма – Форум Урбанум", који на једном месту окупља највише наших чланова и даје им могућност размене искустава и идеја, а и у финансијском смислу представља значајно ангажовање средстава. Истина, ово је пре свега заслуга претходног сазива ИО МСУ. Друго по значају је свакако спровођење конкурса за суфинансирање пројеката, којим помажемо члановима у реализацији њихових пројеката, посебно у области издавачке делатности. На крају бих истакла помоћ МСУ другим струковним организацијама у организацији њихових програма, попут Урбанистичког салона у Нишу, Награде Ранко Радовић и неких других.

Поред тога што сте на челу МСУ (председница Извршног одбора),

по функцији Вам припада и место у Управном одбору ИКС. Како сте се снашли у раду најзначајнијег органа Коморе, односно, чему сте давали примат – раду у ИО МСУ или УО ИКС?

Своју улогу видим пре свега у преношењу и заступању ставова чланова Матичне секције урбаниста и одлука које доноси ИО МСУ. Мислим да сам у претходном периоду успевала да образложим све потребе и ставове Секције, те да за њих и њихову реализацију добијем подршку УО ИКС. Састанци Управног одбора Коморе су прилика да се постигне договор са осталим представницима матичних секција, у смислу јединственог и

усаглашеног приступа у решавању појединих тема, међусобне помоћи и сарадње.

Свакако, мора да постоји и повратна информација, тојест, преношење ставова и одлука Управног и Надзорног одбора ИКС, које утичу на обавезе свих извршних одбора матичних секција. Дакле, себе видим као „координатора“ између ова два органа Коморе, а мени лично чланство у УО пружа прилику да стекнем и ширу, и детаљнију слику о раду и ангажовању Инжењерске коморе Србије.

Посла је на тржишту веома мало, посебно за неимаре, па су „депови и новчаници“ готово празни, а онда се многим чини да

је чланарина (пре)висока. Да ли чланови ваше МСУ добијају адекватну надокнаду за уплаћену чланарину? Односно, да ли добијају довољно садржаја који су им потребни у свакодневном раду?

Подсећам да се одлука о висини чланарине доноси на нивоу целе ИКС, као и да се њена висина није годинама мењала, управо из сазнања о отежаним условима пословања домаће грађевинске индустрије, наравно и комплетне српске привреде. Такође, плаћа се само једна лиценца, уколико се поседује више (многи наши чланови поседују и планерске и пројектантске лиценце). Анкетирањем чланства најбоље сагледавамо потребе, као и испуњење програма, па у том смислу, у току мандата поновићемо упит ка нашем чланству у смислу жеља и очекивања, али и проблема са којима се сусрећу у свом раду, а на чије решавање ИКС може да утиче. Планирамо и да се активније укључимо у програм перманентне едукације, те смо већ предложили низ тема за које нам се чини да ће бити интересантне за урбанисте.

Следи Вам доношење Плана рада за 2014. годину. На које акције и активности ћете посебно обратити пажњу?

План рада за 2014. годину је већ усвојен на седници ИО, а размотрио га је и УО ИКС. Пре свега је сачињен у складу са Планом и програмом пословања ИКС, али, као што сам већ нагласила, у складу са принципом континуитета са претходним радом Матичне секције урбаниста. Предстоји нам организација скупа „Форум Урбанум“ у мају 2014. године, а значајне акције по том питању су већ предузете – доћи ће до промене локације одржавања тог скупа, из више оправданих разлога, а планирамо и освежење програма.

Рубрику приредио
Миљан Шабовић

Добар баланс између рада и дружења

Инжењерска комора Србије, матичне секције Пројектаната и Извођача радова, организовале су шесту по реду манифестацију „Дани инжењера Србије 2013“. Ове године Манифестација се одржавала од 25. до 27. октобра, на самој обали Дунава, у Доњем Милановцу у хотелу „Лепенски вир“ и радно је трајала два дана, мада је део учесника пристигао у петак увече.

Слободанка Симић

„Данима инжењера Србије 2013“ је присуствовало око 120 учесника из свих регионалних центара. Свечано отварање Скупа одржано је у конгресној сали хотела „Лепенски вир“ 25. октобра, а присутнима је добродошлицу пожелео Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије. Манифестацији су, поред великог броја чланова Коморе, присуствовали и чланови Управног одбора, чланови извршних одбора матичних секција пројектаната и извођача радова, заменик Покрајинског секретара за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине Сања Чиплић, директори јавних предузећа и локалних самоуправа, као и представници медија – РТВ Бор и други.

Током дводневне манифестације успешно је пронађен баланс између стручно/струковног рада и дружења. Било је укупно девет догађаја/предавања у затвореном простору, а такође и два факултативна излета до Лепенског вира и Рајкове пећине.

У дводневној Манифестацији, успешно су одржана следећа предавања:

- **Презентација нацрта новог Закона о уређењу простора и изградњи објеката са дискусијом**

Присутни су упознати са активностима надлежног министар-

Током дводневних „Сусрета инжењера 2013“ било је укупно 11 догађања, девет у затвореном простору и два у природи – излети до Лепенског вира и Рајкове пећине

ства на доношењу нових прописа из области изградње објеката. Презентација се углавном односила на новине садржане у новом Закону, материју уређења простора, пројектовања и изградње, као и одредбама које регулишу статус и овлашћења Инжењерске коморе.

- **Презентација стручних радова и реализованих пројеката чији је аутор добитник годишње награде Коморе**

Добитнику награде Инжењерске коморе Србије за животно дело, уваженом архитекти Зорану Бојовићу, је омогућено да присутним члановима Коморе представи своје највеће стручне радове и реализоване пројекте, у земљи и иностранству, из свог богатог радног опуса дугог 40 година.

- **Историјски осврт на улогу инжењера у стварању нове Југославије**

Предавач: мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж. арх.

Право „освежење“ присутних на стручном скупу је изазвала крат-

ка презентација, коју је у шaljивом тону припремио и изложио архитекта Тихомир Обрадовић. Наиме, кроз приказ сладова – историјских фотографија Тита и Јованке Броз и осталих историјских личности из времена Југославије, вешто су додати коментари на тему положаја инжењера у друштвеном систему и улогу инжењера у великим историјским догађајима.

- **Изградња моста Земун-Борча преко Дунава**

Предавач: Зоран Петровић, дипл. инж. грађ., представник компаније China Road and Bridges Construction (скраћено: CRBC) која изводи радове на изградњи моста Земун-Борча.

Представљена је технологија градње овог моста који премошћава ток реке Дунав, главну и инундациону конструкцију и прилазне конструкције на левој и десној страни обале. Представљен је начин и услови финансирања и градње континуалних сандучастих носача од преднапрегнутог бетона, променљиве висине,

са распонима 95+172+95м, укупне дужине моста 1.480 метара..

• Превентивна заштита од пожара

Предавач: Милован Главоњић, дипл. инж. ел. председник Коморе (замена предавача извршена због отказаног присуства предавача Ивана Зарева, начелника Управе за превентиву у Сектору за ванредне ситуације МУП-а)

Представљене су основне одредбе Закона о противпожарној заштити у светлу нових лиценци за израду ПП пројеката са проблемима из праксе.

• Пресек стања и примена еврокодова у Србији од EN 1990 до EN 1999

Предавачи: Проф. др Златко Марковић, дипл. инж. грађ. и Слободан Цветковић, дипл. инж. грађ.

Представљене су активности на усаглашавању националних стандарда са европским нормама из области градитељства и Предуслови примене еврокодова у Србији.

• Пројектовање „зелених“ и „паметних“ зграда по концепту ZERO ENERGY HOUSE

Предавач: Мирослав Симеуновић, дипл. инж. ел.

Актуелна тема из области пројектовања и изградње „паметних зграда“ као мере енергетске ефикасности објеката. У оквиру предавања су представљена искуства приликом пројектовања, извођења и експлоатације енергетски ефикасних објеката, као и уштеде у смислу побољшања енергетске ефикасности оваквих објеката.

• Тунели – геотехнички истражни радови, пројектовање и грађење

Предавачи: Зоран Берисављевић, дипл. инж. геол. представник предузећа „Коридори Србије“ д.о.о. и Слободан Савић, дипл. инж. грађ, представник „Института за путеве“ а.д. Београд. Предавање је имало два дела: Први – Приказано је пројектовање и извођење тунела „Бранцарево“, који се налази на европском коридору Е-80 (Ниш – Димитровград). Пројектовање тунела је обављено 2009/10. год., а извођење је почело 2012. године. Тунел је дужине око

800 м, са две тунелске цеви, ширине коловоза у тунелу $L_k=8,50$ м. Тунел се провлачи кроз флишну серију мање или више испуцалих и деградираних црвених пешчара. Кроз ово предавање је приказана основна концепција пројекта и дат приказ и коментар изведених радова на овом тунелу; Други – Пожари у тунелима у периоду експлоатације изазвани разним акцидентним ситуацијама (судари аутомобила, цистерни и сл): могу да се развију веома високе температуре, и до 1200°C . Презентовани су највећи пожари у последњих десетак година. Дата је анализа последица пожара у тунелима на људе, на носећу конструкцију тунела и специфичностима реконструкције (?). Посебна пажња у овом раду је посвећена заштити бетонске тунелске облоге од утицаја високих температура услед пожара.

• Примена бала сламе у конструкцијама

Предавач: Радојко Обрадовић, дипл. инж. грађ.

Представљене су карактеристике и могућности изградње кућа на бази еколошких материјала, што економичније, а квалитетније, конкретно применом бала сламе. Овакве куће имају вишеструку корисност и практичност. Раније су куће прављене углавном од природних материјала, а данас су ти принципи заборављени, а треба да им се вратимо. Наиме, бале сламе су прихваћене као грађевински материјал извршних карактеристика, уз одговарајући третман могу испуњавати строге захтеве безбедности, механичких карактеристика, дуготрајности, противпожарне заштите и осталих претпоставки којих се не могу досетити ни највећи скептици.

У паузама између предавања, за учеснике Скупа била су организована и два факултативна излета, посета једном од највећих и најзначајнијих мезолитских и неолитских археолошких налазишта Лепенски вир, који је име добио по дунавском виру и посета Рајковој пећини, једној од најдужих пећина у Србији, са дужином од 2,304 километара истражених ходника.

У категорији спонзора, учесницима манифестације представиле су се успешне фирме „Енергопројект холдинг“ а.д. Нови Београд, „Пери оплате“ д.о.о, Шимановци, „LG Electronics“ д.о.о, Београд, „Ytong“ д.о.о, Београд и „Knauff – гипс Земун“ д.о.о, Београд.

„Енергопројект холдинг“ а.д. је представио највеће пројекте ове компаније од 1951. године, када је формиран, до данас. Сложени пословни систем Енергопројекта успешно спроводи пословне активности у Србији и у преко 70 земаља света.

„Пери оплате“ д.о.о, Шимановци, успешна компанија, водећа у области технике оплата и скела, која је основана 1969. године у Баварској, а од пре 10 година постоји на нашем домаћем тржишту. Синоним је за компанију која поставља високе стандарде у области грађевинарства.

„Knauff – гипс Земун“ је представио производе намењене заштити од пожара, представио обрачун сувомонтажних радова и законске регулативе у области суве градње, захтеве енергетске ефикасности и примену Knauff фасадних система.

„LG Electronics“ д.о.о. је представио уређаје за грејање, климатизацију и вентилацију објеката у зградарству и индустрији и на који начин они утичу на повећање ЕЕ и уштеду енергије. Представљена је „LG Electronics“ – академије за обуку инжењера, пројектаната и извођача радова.

„Ytong“ д.о.о. Београд, компанија која производи и продаје зидни грађевински материјал. Када је 1928. године започела индустријска производња гасбетона, нико није очекивао да ће гасбетон у тако кратком времену постићи оно, за шта је опети требало више хиљада година. Бројне ситне ћелије испуњене ваздухом и густа шупљикава структура материјала дају гасбетону специфичан изглед и јединствене термоизолационе карактеристике. Xella Србија д.о.о. од 2006. године производи и продаје најквалитетнији зидни грађевински материјал под именом Ytong. ■

СЛОБОДАН МИТРОВИЋ,
ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ ЗА FIDIC

Систем који помаже у реализацији инвестиционих пројеката

На који начин упознајете полазнике својих предавања са FIDIC-ом?

Комисија је направила план својих активности где се образовање из FIDIC-а врши путем тематских предавања на којима ће детаљно бити презентоване све релевантне теме. Међутим, будући да је Комисија за FIDIC формирана након усвајања буџета Коморе, није имала своја сопствена средства у 2013. години, тако да смо део неопходних средстава добили од Комисије за перманентно образовање. Иначе, до сада смо одржали по једно предавање у Београду 9. октобра, Новом Саду 22. новембра и Нишу 23. децембра. То је уводно предавање које је требало да упозна инжењерску популацију с тим шта је FIDIC уопште и чему служи. Назив предавања је – „Увод у проблематику уговарања у грађевинарству; Историјат и светска пракса; Модели FIDIC уговора“.

Како инжењерима, полазницима курсева/предавања које држите, дефинишете FIDIC?

FIDIC, односно, Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils или Међународно удружење инжењера консултаната је организација која је направљена да учесницима у реализацији инвестиционих пројеката помогне у пред тендерској фази, тендеру, уговарању, праћењу извођења и примопредаји објекта, кроз јединствен, професионалан, фер за све стране, ефикасан и економичан модел и методологију уговарања.

Колико су чланови Коморе заинтересовани да се упознају са FIDIC -ом?

Исказано је велико интересовање инжењера за ову ствар, односно, феномен. На првом предавању у Београду било је око 75 присутних, у Новом Саду исто толико, док је видео материјал на сајту Коморе видело 176 колега. Очекујем да

ће интересовање само расти, да ће се континуирано повећавати број заинтересованих.

С обзиром на значај FIDIC-а, да ли је требало знатно раније кренути са предавањима/курсеви-ма, односно, са институционализацијом – формирањем Комисије за FIDIC?

Без намере да било кога критикујем, мислим да је требало. И то чим је Комора основана. Али веома поздрављам садашње руководство Коморе што је основало Ко-

мисију за FIDIC, по оној народној – „Боље икад, него никад“. Потпуно сам убеђен да је FIDIC неминовност на нашем грађевинском тржишту, како на државним, тако и на приватним пројектима, јер банке, које финансирају све пројекте, инсистирају на томе.

Желео бих сад нешто да додам неvezано за питања, односно, за интервју. Наиме, ја сам се и прихватио, на крају каријере, да водим Комисију за FIDIC само уколико њен рад буде стављен у један много шири контекст, а не само пуко образовање из FIDIC-а. Штавише, Инжењерска комора Србије и не може формално да издаје сертификате о образовању из ове обла-

сти, јер за то постоји овлашћена организација ACES.

Много важнији задатак, по мени, а видим да сам у томе добио пуну подршку од колега из Комисије и руководства Коморе, је да наше инжењере учинимо свесним да је апсолутно потребно да се у изградњи у Србији uvede ред и правила у уговарању. Да схвате да је то не само развијени свет, него и на десетине држава средње развијености, одавно то урадио. Увођењем и прихватањем FIDIC-а се постиже да наши објекти буду боље, брже, квалитет-

није и јефтиније изграђени. Сам FIDIC се онда лако научи – свако ко је завршио инжењерски факултет ваљда ће моћи да научи и FIDIC и то информисајући се на разне начине о њему – кроз овлашћене организације, факултете, литературу, праксу, интернет, па и делом, кроз Комору, односно, нашу Комисију за FIDIC. Најважније је подизање свести о значају ове области, јер смо у де-

белом заостатку у односу на окружење и свет, а FIDIC ће бити неминовност овде, у Србији, хтели ми то или не.

Прво предавање су одржали стручњаци ACES-а, а и сва остала биће одржавана од стране наших еминентних познавалаца ове области, укључујући људе са факултета, инжењере из праксе, правнике. Говорићемо о руковођењу пројектима

(project management), клејмовима, динамичким плановима, решавању спорова, ризицима у грађевинарству и још много чему везаном за FIDIC. Наравно, имаћемо презентације читавог низа случајева из праксе. Све ово креће после Нове године, заправо, током првих месеци 2014. године, тако да позивам све чланове Коморе да дођу, биће изузетно интересантно! ■

ДУШКО МИЛИЋЕВИЋ, ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
ЗА САРАДЊУ СА СТРУКОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА
– САВЕЗИМА И УДРУЖЕЊИМА

Кроз сарадњу до бржег препознавања проблема унутар струке

Шта је све урадила Комисија за сарадњу са струковним организацијама у протеклих пет-шест месеци (Комисија је формирана на 4. редовној седници Скупштине ИКС, одржане 10. маја ове године), какве сте акције и активности имали у протеклих пет-шест месеци?

Комисија за сарадњу са струковним организацијама – савезима и удружењима је већ на својој првој конститутивној седници, одржаној 28. јуна 2013. године утврдила оквире за доношење Плана и програма рада за 2013. годину. Комисију чине 8 чланова свих инжењерских струка.

С обзиром на исказану активност чланова Комисије већ на другој редовној седници у јулу 2013. године утврђен је План и програм рада Комисије за сарадњу са струковним организацијама – савезима и удружењима за 2013. годину.

Исти је упућен Управном одбору на сагласност, која је добијена крајем августа.

У међувремену Комисија је утврдила број и статус струковних удружења и савеза, успоставила

контакт, и у складу са закључком Комисије током августа, септембра и октобра, као председник Комисије посетио сам петнаестак највећих

удружења и савеза. Такође је и већи број чланова Комисије посетио одређена удружења и савезе како у Београду, тако и у Новом Саду.

Морам признати да смо наишли на изузетно расположење за сарадњу и да су заправо проблеми струке заједнички за све нас како ИКС-е, тако и за сва струковна удружења и савезе.

Струковне организације су упознате са Програмом рада Комисије за 2013. годину, који садржи комплетан пакет акција и активности: Међусобно повезивање и координација рада струковних организација на заједничким пројектима и акцијама, а у сврху постизања адекватног анимирања струке и ИКС; Покретање иницијативе за сарадњу са научним институцијама Србије (институти, факултети); Како помоћи инжењерима у проблематици сертификације производа; Практична примена сертификованих производа у оперативи; Успостављање сарадње са Привредном комором Србије; Покретање иницијативе заједно са Привредном комором Србије и струковним удружењима о стварању потребних претпоставки и укључивања инжењерске струке на реиндустријализацији привреде; Организовање трибине са темом „Статус инжењерске струке у Србији“.

Такође је разматрана могућност организовања перманентног образовања чланова ИКС у шта би се укључила и Комисија за перманентно образовање.

Чињеница да поједине организације – савези и удружења постоје више деценија, да су јако добро организоване, помоћи ће да и сама Инжењерска комора Србије, основана као институција од стратешког значаја за Србију, брже

и лакше препозна проблематику унутар струке (по свим нивоима и делатностима), а самим тим ће дати квалитетније предлоге за њихово решавање. Комисија је на својој седници у новембру утврдила предлог Плана и програма за 2014. годину и доставила га УО ИКС на сагласност.

Какве су сличности и разлике између – организације – савеза – удружења? (покушајте да сваки од ових термина дефинишете)

Струковне организације – савези и удружења су заправо основана као удружења грађана. Нема битних разлика у самој организационој шеми и методологији рада. Заправо сама успешност је везана за бројност чланова, како колективног тако и појединачног. Данас је рад струковних организација изузетно отежан због опште кризе која се у грађевинарству највише осетила.

Да ли су договорене неке конкретне акције, које, и са којим организацијама?

Прве конкретне активности на заједничкој сарадњи су учињене на стварању документа о сарадњи, споразума који би ближе дефинисао оквире сарадње на чему нам помаже Савез инжењера и техничара о чему је упознат и УО ИКС. Такође је чланство ИКС преко сајта Коморе упознато са активностима савеза и удружења, када је у питању организовање стручних предавања, семинара, саветовања, сајмова... Све организације су прихватиле да се у фебруару 2014.г. организује трибина у заједничкој организацији са темом „Статус инжењерске струке у Србије“. У личним контактима позвани су сви савези и удружења да се укључе и у току јавног увида предлога Закона о планирању и изградњи доставе своје примедбе и предлоге.

Да ли сте установили тачан број струковних организација, било да је реч о савезима или организацијама, са којима је требало успоставити сарадњу? (ов-

де би требало мало статистике – са колико, а може и да се наведу имена/називи, организација сте контактирали).

Сви чланови Комисије показали су велику агилност, па смо разговарали са 42 удружења, савеза, факултета, института и Привредном комором Србије. Наравно, нисам само ја ишао на те разговоре, већ смо обавезе равноправно распоредили. Тако сам ја разговарао са: др Слободаном Отовићем, председником Удружења грађевинских инжењера Србије; мр Душаном Минићем, председником Удружења урбаниста Србије; др Браниславом Војиновићем, секретаром Савеза инжењера Србије; Анђелком Јевтовић, председником Удружења пејзажних архитеката; др Игором Марићем, директором ИАУС-а; Мирославом Марићем, председником АППС-а; Томиславом Славковићем, секретаром Удружења за технологију воде и санитарно инжењерство; Иваном Тејићем, генералним директором Института за путеве; др Венциславом Грабуловим, генералним директором ИМС-а; Славицом Живковић, заступником Удружења савремене индустрије глинених производа Србије- СИГП. Трочлана екипа, Душко Милићевић, Драгана Ђорђевић и Предраг Ненадовић са Милошем

Јелићем, замеником директора Института „Кирило Савић“, док је Предраг Ненадовић разговарао са Мирком Личином, директором Института Гоша и Бојаном Радаком, директором Института Винча, Ђорђе Делић са Јовом Смиљанићем, председником Савеза инжењера и техничара Војводине, председницима чланица Савеза инжењера и техничара Војводине (Друштва грађевинских инжењера Новог Сада, Друштва архитеката Новог Сада, Друштва инжењера и техничара Нафтагас, Друштва инжењера и техничара Суботица, Железничког инжењерског друштва), проф. др. Радомир Фолићем, председником Савеза грађевинских инжењера Србије, Регионалним одбором подсекције дипломираних грађевинских инжењера МС пројектаната и МС извођача радова за РЦ Нови Сад. Посебно наглашавам посету и разговор у Привредној комори Србије, одржане 19. новембра. Комисију и Комору представљали су Милован Главоњић, председник Коморе, проф. др Рајко Унчанин, члаб УО ИКС и моја маленкост, а примио нас је и са нама разговарао Раша Ристивојевић, заменик председника Привредне коморе Србије и Миливоје Милетић, саветник председника Привредне коморе Србије. ■

ГОРАН ВУКОБРАТОВИЋ, ДИПЛ. ИНЖ. ГРАЂ., ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

Респектабилни члан три међународне организације

Колико је Комисија за међународну сарадњу била активна у 2013. години?

Рекао бих да је Комисија у прошлој години била веома активна. Иако је одлуком Управног одбора

састав Комисије промењен крајем јуна, нови чланови су у континуитету наставили спровођење Плана и програма за 2013. Новоизабрани чланови Комисије за међународну сарадњу поседују веома солидно

искуство када су међународне активности у питању, тако да су успешно наставили раније договорене активности. У томе су имали не-подељену подршку управе Коморе. Наше делегације предвођене председником УО ИКС, односно, председником Скупштине ИКС учествовале су на свим скуповима који су организовани на међународном нивоу, а који су били од интереса за ИКС. Споменуо бих само најважније: Годишња Скупштина ЕСЕС у Атини, регионални скупови у Ту-хељским Топлицама (организаатор Хрватска комора инжењера грађевинарства – ХКИГ), Новом Саду (ИКС), прослава Дана инжењера Инжењерске зборнице Словеније у Марибору, прослава Дана инже-

такозвана регионална сарадња и размена искустава од значаја за професионалну праксу наших чланова; Праћење директива ЕУ и њихива имплементација у свакодневном раду наших чланова као и рад на пројектима ИРИС – а (Иницијатива за регионалну инжењерску сарадњу).

У којим све међународним организацијама ИКС партиципира и колико кошта та сарадња?

Инжењерска комора Србије је пуноправни члан у три међународне организације: European Council of Engineers Chambers – ЕСЕС са чланарином за 2013. годину у износу 1.871,25 евра, *European Council of Civil Engineers* – ЕССЕ – 1.134 и *World*

ЕСЕС, и сама та чињеница довољно говори о угледу Инжењерске коморе Србије у тој за нас, најважнијој међународној организацији, чији смо члан. Наравно, активно учествујемо у раду органа и сазива друге две међународне организације – ЕССЕ и WFEO.

Колико сте се ангажовали у регионалној међународној сарадњи?

Међународна регионална сарадња за ИКС има посебан значај. Најважнији разлози за то су што је законска регулатива у областима од интереса за ИКС веома слична. Уз то, један број наших чланова непосредно ради по прописима суверених држава, а на крају, и исто говорно подручје олакшава комуникацију и размену корисних искустава. Због свега тога, велику пажњу придајемо регионалној сарадњи ИРИС. Инжењерска комора Србије била је организатор конференције ИРИС, која је одржана од 4. до 6. октобра у Новом Саду, када су и усвојени приоритетни пројекти које би требало да реализују свих пет чланица ИРИС-а: Србија, Хрватска, Словенија, Црна Гора и Македонија. Иницијативи ће се ускоро придружити и Бугарска, пошто је најавила свој улазак у ИРИС. Очекујемо веома корисне резултате у следеће две године у оквиру реализације пројеката те регионалне иницијативе. Ради се о пет пројеката који су оцењени као приоритетни и од значаја за све Коморе, чланице ИРИС-а.

Које су најважније акције и активности у 2014. години?

Неке од приоритетних активности Комисије за међународну сарадњу у 2014. години већ сам споменуо у једном од претходних одговора, али бих подвукао да је најважнији задатак Комисије да реализацијом свог Плана и програма рада омогући УО ИКС да оствари континуитет побољшања положаја ИКС у корист свих њених чланова.

Текстове приредио
Слободан Кујунџић

њерске коморе Црне Горе у Подгорици, прослава Инжењерске коморе Бугарске у Софији.

Које акције и активности сматрате најзначајнијим, односно, најкориснијим за чланове Коморе?

Управо оне које су и суштински део Плана и програма рада Комисије: Стално подстицање и остваривање сарадње са европским инжењерским коморама, посебно оним из непосредног окружења –

Federation of Engineering Organizations – WFEO – 1.107, што укупно износи 4.112,25 евра. С обзиром на значај ових међународних организација и углед који Комора има у њима, сматрам да је износ годишње чланарине готово симболичан.

Према Вашем увиду, какав је утицај ИКС у тим организацијама?

Подсетио бих да је проф. др Драгослав Шумарац потпредседник

У Бечу одржана 41. седница ИО ЕСЕС

Проф. др Драгослав Шумарац, као потпредседник Европског Савета инжењерских комора (ЕСЕС), учествовао је у раду 41. седнице Извршног одбора ЕСЕС, која се одржала 1. септембра у Бечу, а домаћин је била Савезна комора архитеката и инжењера Аустрије (Bundeskammer der Architekten und Ingenieurkonsulenten). Председник ЕСЕС Чртомир Ремец и чланови Извршног одбора ЕСЕС су се још једном захвалили нашој Комори на гостопримству у оквиру прославе Десет година Инжењерске коморе Србије, када је одржана и 40. седница Извршног одбора ЕСЕС.

У складу са задужењима која је добио од ИО ЕСЕС, проф. др Драгослав Шумарац известио је Извршни одбор ЕСЕС о активностима спроведеним у циљу остваривања сарадње са Комором инжењера Малте, Комором архитеката и инжењера Малте, Комором инжењера Португала, Савезном комором Турске као и Савезом инжењера Русије. Такође је изложио своју анализу перманентног образовања у чланицама ЕУ и предложио минимум перманентног образовања који би се препоручио свим чланицама ЕСЕС. На седници је одлучено да се господину Карлу Клиngu, члану Инжењерске коморе Баварске, који је дао велики допринос оснивању и развоју ЕСЕС уручи медаља поводом 10 година од оснивања и рада ЕСЕС.

Десет година постојања КИИПБ

Комора инжењера у инвестиционом пројектовању Бугарске (КИИПБ) – Софија град обележила је деценију постојања посебном дводневном манифестацијом која је одржана 27. и 28. октобра у Софији.

Централни догађај на прослави КИИПБ био је округли сто на тему „Социјални аспекти инжењерских комора – професионално осигурање, здравствено осигурање, пензија“, који је одржан 27. октобра. Поред наших представника и домаћина, у раду Округлог стола су учествовале и делегације Чешке коморе инжењера, Коморе овлашћених архитеката и овлашћених инжењера Македоније као и бугарски инжењери. Циљ Округлог стола је био да се размене мишљења и искуства везана за приближавање чланству комора, омогућавање бољих услова за рад инжењера и заштита струке. Председник Инжењерске коморе Србије, Милован Главоњић упознао је присутне са радом Инжењерске коморе Србије. Том приликом одржао је презентацију везану за осигурање од професионалне одговорности наших чланова. Упознао је присутне и

са системом здравственог и пензионог осигурања у Републици Србији. Сватоплук Зидек, представник Чешке инжењерске коморе, упознао је присутне са бенефицијама које остварују њихови чланови, са посебним акцентом на пензионо осигурање. Председник Коморе овлашћених инжењера и архитеката Македоније, Блашко Димитров упознао је присутне са радом Коморе и бенефицијама које обезбеђују својим члановима. У наставку Округлог стола, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије и потпредседник Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС) проф. др Драгослав Шумарац, у оквиру свог излагања упознао је учеснике са ставовима по питању заштите чланства, минималним ценама инжењерских услуга и осталим интересима чланства за обезбеђивање бенефиција. Након дискусије, закључено је да је размена искустава између комора од изузетног значаја за даљи рад комора.

Наша делегација је у Софију стигла 27. октобра и пре одласка на панел расправу за округлим столом обишла је новоизграђену спортску халу „Armetz“, са капацитетом од 20.000 места. После завршетка расправе за округлим столом представник фирме „Метропројект“, Мартин Младенов презентовао је пројекат изградње друге (треће) трасе линије Софијског метроа, који су сутрадан колективно обишли сви учесници прославе.

Гости на прослави „прве деценије“ КИИПБ посетили су градилиште треће линије Софијског метроа

Свечана прослава 10. година КИИПБ одржана је 28. октобра, са уметничким програмом и коктелом.

На прослави Коморе инжењера у инвестиционом пројектовању Бугарске (КИИПБ) испред ИКС учествовали су: Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије, Глигор Обреновић, потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, проф. др Милисав Дамњановић, председник Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије, Милорад Ракчевић, члан Управног одбора Инжењерске коморе Србије, Драган Живковић, члан Извршног одбора матичне секције извођача радова Инжењерске коморе Србије, Ивана Магделинић, в.д. секретара Инжењерске коморе Србије, мр Милана Ми-

ловић, сарадник за послове информисања Инжењерске коморе Србије и Александар Панчић, технички секретар Регионалне канцеларије Инжењерске коморе Србије у Нишу.

У Новом Саду одржан састанак ИИРС

Инжењерска комора Србије је у Новом Саду организовала од 4. до 6. октобра Скуп Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу, а према договору постигнутом априла месеца на седници одржаној у Тухељским Топлицама „да ће свака комора, чланица Иницијативе, бити домаћин и организатор скупова у циклусима од шест месеци. Тродневни Скуп одржан је у хотелу „Центар“.

Радни део Скупа одржан је 5. октобра, а њиме је председавао др Мирко Орешковић, координатор Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу. На седници је, по усвојеном дневном реду, одлучено о следећем:

Прихваћен је предлог Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније о укључивању Коморе инжењера у инвестиционом пројектовању Бугарске у пуноправно чланство Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу. Договорено је да ће званичан захтев за приступање у пуноправно чланство Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу, Комора инжењера у инвестиционом пројектовању Бугарске поднети на наредној седници Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу, која ће се одржати у Македонији 2014. године;

Усвојен је Записник са састанка ИИРС, одржаног 27. и 28. априла у Тухељским Топлицама, Република Хрватска.

Утврђена је листа приоритета циљева, односно пројеката Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу с тим да је договорено да се иста може мењати у складу са динамиком рада Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу;

Образована је Радна група за праћење спровођења пројеката Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу, са задатком да унапређује, подстиче и надзире рад на припреми и реализацији пројеката Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу, у следећем саставу: Иван Паска, дипл. инж. грађ., испред Хрватске коморе инжењера грађевинарства; Горан Вукобратовић, дипл. инж. грађ., испред Инжењерске коморе Србије; Љубо Душанов Стјепчевић, дипл. инж. арх., испред Инжењерске коморе Црне Горе; Блашко Димитров, дипл. инж. грађ., испред Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније; мр Чртомир Ремец, дипл. инж. грађ., испред Инжењерске зборнице Словеније;

Инжењерска комора Србије била је Новом Саду домаћин Скупа Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС) на коме су не само договорени, него и прецизно подељени задаци, а у чланство је примљена и КИИПБ

За спровођење пројеката у складу са листом приоритета, задужене су коморе чланице ИИРС, и то: Инжењерска комора Црне Горе за спровођење пројекта – Хармонизација закона и права; Инжењерска зборница Словеније за спровођење пројекта – Унапређење поступака јавних набавки са циљем доношења смерница за јавне набавке инжењерских услуга; Инжењерска комора Србије за спровођење пројекта – Унапређење интереса; Комора овлашћених архитеката и инжењера Македоније за спровођење пројекта – Признавање образовања; Хрватска комора инжењера грађевинарства за спровођење пројекта – Вредност услуге.

Образована је Радна група за спровођење пројекта – Однос квалитета и тржишне вредности понуђене и извршене инжењерске услуге, са задатком да унапређује, подстиче и надзире рад на спровођењу пројекта – Однос квалитета и тржишне вредности понуђене и извршене инжењерске услуге, у истом саставу као за „праћење спровођења пројеката ИИРС“.

За представљање пројекта – Однос квалитета и тржишне вредности понуђене и извршене инжењерске услуге, у Бриселу 2014. године, задужени су Мирко Орешковић, Иван Паска и Чртомир Ремец;

Поводом обавезног перманентног образовања инжењера у чланицама ЕСЕС – Continuing Professional Development (CPD), учесници су заузели јединствен став који се огледа у потреби укључивања свих комора чланица ИИРС у спровођењу овог за струку веома важног пројекта;

Поводом спровођења регионалне анкете – Однос образовања и праксе, Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије, је упознао присутне са резултатима анкете спроведене међу чланством Инжењерске коморе Србије, након чега је договорено да ће и остале коморе чланице, у наредном периоду, спровести сопствене анкете;

Именован је Чртомир Ремец, председник Инжењерске зборнице Словеније за носица активности у вези

са спровођењем пројекта – Смернице за јавну набавку инжењерских услуга;

Блашко Димитров, председник Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније информисао је присутне да ће се наредна седница одржати крајем априла 2014. године у Скопљу или на Охриду, о чему ће учесници бити благовремено обавештени.

Скупу су присуствовале делегације у репрезентативним саставима са укупно 17 чланова, од којих је, готово половина (седморо) припадала домаћину Скупа, Инжењерској комори Србије. Инжењерску зборницу Словеније (ИЗС) су представљали мр Чртомир Ремец, председник и Андреј Повшич, председник Комисије за проверу испуњености услова за упис у именик ИЗС. Инжењерску комору Црне Горе (ИКЦГ) заступали су Љубо Душанов Стјепчевић, председник СКА, члан Управног одбора и Светислав Поповић, генерални секретар ИКЦГ. Двочлану делегацију Коморе овлашћених архитеката и инжењера чинили су Блашко Димитров, председник и проф. др Миле Димитровски, руководилац Одељења машинских инжењера. Хрватска комора инжењера грађевинарства (ХКИГ) била је заступљена са четири делегата – Звонимир Север, председник, др сц. Мирко Орешковић, координатор за међународну сарадњу, Иван Паска, председник Комисије за међународну сарадњу и Жељко Соколић, члан Комисије за међународну сарадњу. Инжењерску комору Србије представљали су: Милован Главоњић, председник ИКС, проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине ИКС; Горан Вукобратовић, председник Комисије за међународну сарадњу, мр Радослав Лекић, члан Управног одбора, Ивана Магделинић, секретар ИКС; Ана Краковски Нађ, члан Комисије за међународну сарадњу, проф. др Маја Тодоровић, члан Комисије за међународну сарадњу.

Техничка подршка Скупу ИИРС били су чланови ИКС – Милана Миловић, сарадник за послове информисања ИКС, Ана Ждеро, секретар Комисије за међународну сарадњу, Бранко Марковић, сарадник за послове информисања и Љиља Грујић, технички секретар Регионалног центра Нови Сад, Инжењерске коморе Србије.

Техничка комора Грчке и ЕСЕС обележили јубиларне годишњице

Техничка комора Грчке обележила је 90 година постојања што је био повод да у госте позове све европске инжењерске организације на челу са Европским саветом инжењерских комора (ЕСЕС).

По ранијем договору ЕСЕС је на прослави великог јубилеја Техничке коморе Грчке обележила своју прву деценију постојања и одржала две седнице – 42. редовну седницу Извршног одбора (11. октобар) и Генералну скупштину ЕСЕС (12. октобар).

Инжењерску комору Србије представљали су: Милован Главоњић, председник Коморе, проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник ЕСЕС и председник Скупштине ИКС и проф. др Маја Тодоровић, члан Комисије за међународну сарадњу УО ИКС.

У петак 11. октобра одржан је састанак председника свих европских инжењерских организација у седишту Европског парламента у Атини. Састанак је био посвећен 90. годишњици постојања Техничке коморе Грчке и 10. годишњици постојања ЕСЕС. Учеснике Скупа је најпре поздравио Христос Спиртис, председник Техничке коморе Грчке, затим представници

Техничка комора Грчке прославила је девет деценија постојања и у госте позвала велики број пријатеља, док је ЕСЕС-у организовала обележавање прве деценије постојања

Владе Републике Грчке, Техничког универзитета из Атине и многи други. После уводног дела, обратили су се председници појединих организација са тематским излагањима.

Издвојићемо само неке: Фернандо Бранко, председник Европског савета инжењера (European Council of Civil Engineers – ECCE), са темом „Грађевинарство данас“, Јан Бошем (EFSA) и Клаус Туридел (генерални секретар ЕСЕС) „Јавне набавке у Европи“, Антониа Мороуполу (проректор Техничког универзитета у Атини) са темом „Универзитетско и перманентно образовање инжењера“, Дирк Бошар (генерални секретар FEANI), Чртомир Ремец (председник ЕСЕС) и Фернандо Бранко (председник ECCE) говорили су на тему „Професионалне квалификације и слободно кретање инжењера (ENG CARD)“.

На крају Скупа Василис Економопулос (Техничка комора Грчке) је предложио декларацију „100 година законом регулисане професије инжењера у Европи“. Декларација истиче значај инжењерске струке у изградњи Европе у прошлости, стање грађевинарства данас у ЕУ, значај инжењерске професије у будућно-

сти Европе, а биће представљена Европској комисији у Бриселу. Такође је предложио, што је акламацијом и усвојено да се Дан инжењера Европе одржи у Бриселу следеће године у новембру месецу.

Истог дана, али пре свечаног обележавања јубилеја Техничке коморе Грчке, у хотелу „Титанија“ одржана је 42. седница ИО ЕСЕС, разматрано је 12 тачака, које су се односиле на припрему Генералне скупштине ЕСЕС.

У паузи Скупа представници Инжењерске коморе Србије учествовали су на билатералном састанку са Христосом Спиртисом, председником Техничке коморе Грчке, на коме је истакнута досадашња успешна сарадња, али је исказана и обострана жеља да се она (сарадња) у наредном периоду унапреди. На крају сусрета председник Милован Главоњић позвао је колегу председника Христоса Спиртиса да дође у званичну посету Инжењерској комори Србије.

На 10. генералној Скупштини ЕСЕС (10 GAM), која је одржана 12. октобра у хотелу Титанија, разматрано је 14. тачака дневног реда. Сви представници Инжењерске коморе Србије су учествовали у раду Скупштине.

После отварања седнице од стране председника ЕСЕС, мр Чртомира Ремеца, уследили су поздравни говори гостију: Алана Стевела, потпредседника Института грађевинских инжењера Енглеске и Михаила Лачинова, потпредседника Савеза грађевинских инжењера Русије. Обе организације разматрају могућност придруживања ЕСЕС. Председник Ремец је затим прогласио Карла Клинга, члана Баварске коморе инжењера за првог добитника Медаље ЕСЕС за допринос развоју ЕСЕС као организације овлашћених инжењера Европе.

Између осталих тачака издвојили бисмо излагања двојице потпредседника ЕСЕС – Хансјорга Лецнера – „Меморандум: Нека инжењери граде Европу“ и Драгослава Шумарца – „Перманентно усавршавање инжењера чланова ЕСЕС“.

Иначе, Инжењерска комора Србије и професор Шумарац ће бити носиоци подухвата везаног за перманентно образовање чланова ЕСЕС. То ће, нема сумње, изискивати велико време и напор. Договорено је да свака од земаља предложи по једног представника у радну групу која би се бавила питањима перманентног усавршавања инжењера. Задатак радне групе би био да сачини минимум критеријума заједничког професионалног усавршавања свих чланова ЕСЕС. На тај начин ће бити омогућено лакше добијање и признавање лиценци између земаља чланица ЕСЕС.

Такође је ИО ЕСЕС усвојио Извештај о раду и Финансијски извештај за 2013. годину, и План рада и Финансијски план за 2014. годину. Усвојени су и износи чланица за 2014. годину земаља чланица, а такође су изабрани и чланови Надзорног одбора за наредну годину. Одлучено је да следећа, 11. генерална Скупштина (GAM) буде одржана у Бриселу 2014. године, заједно са Даном инжењера Европе.

Инжењерска комора Црне Горе обележила 12 година постојања

Поводом обележавања дванаест година постојања, Инжењерска комора Црне Горе је организовала тродневну свечаност – 31. октобар – 2. новембар. Испред Инжењерске коморе Србије на прослави су учествовали: Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС) и председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, Милорад Ракчевић, члан Управног одбора Инжењерске коморе Србије, Ивана Магделинић, в.д. секретара Коморе и Ана Ждеро, стручни сарадник за правне послове. У оквиру организоване изложбе уочи званичног дела програма званице су имале прилику да се упознају са награђеним радовима.

Свечано обележавање 12 година постојања било је 31. октобра, а почело је излагањем проф. др Бранислава Главатовића, дипл. инж. геол. председника Инжењерске коморе Црне Горе, који је у кратким цртама представио активности Коморе од оснивања до данас. Након тога, уследило је излагање проф. др Драгослава Шумарца у својству потпредседника ЕСЕС који је истакао најбитније активности Европског савета инжењерских комора у наредном периоду, посебно стављајући акценат на спровођење пројекта обавезног перманентног усавршавања.

Испред Инжењерске коморе Србије, присутнима се обратио председник Милован Главоњић, који је у свом излагању нагласио значај сарадње између комора чланица Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС), још једном истакавши да је то прави пут ка унапређењу положаја инжењера и унапређењу струке уопште.

Потом су уследили поздравни говори Блашка Димитрова, председника Коморе овлашћених архитеката и инжењера Македоније и проф. др Арсенија Вујовића, првог председника Инжењерске коморе Црне Горе, као и осталих истакнутих гостију.

Са највећом пажњом се очекивала додела признања – Награде за животно дело, годишњих награда и плакета почасним члановима Коморе.

Проф. др Петру Ђурановићу припала је Награда за животно дело као највеће признање које Инжењерска комора Црне Горе додељује својим члановима за значајна остварења и постигнути допринос развоју и унапређењу професионалне делатности у области уређења простора и изградње објеката.

Овогодишњи лауреати годишњих награда за остварене резултате у струци из области уређења простора

и изградње објеката у 2012. години су: мр Ана Мишуровић, специјалиста токсиколошке хемије, мр Никола Новаковић, дипл. инж. арх. Дејан Ђуровић, дипл. инж. грађ., др Урош Караџић, дипл. инж. маш. и Љубиша Бошковић, дипл. инж. маш. као и Шељко Реџепагић, дипл. инж. ел.

Посебно признање – звање почасног члана Коморе, обзиром на заслуге у афирмацији Коморе у земљи и иностранству, припало је:

Професору емеритусу доктору Арсенију Вујовићу, дипл. инж. грађ. првом председнику Коморе, који је ту функцију обављао у периоду од 2001. до 2004. године, затим, Слободану Кековићу, дипломираном грађевинском инжењеру, који је био председник Коморе у периоду од 2004. до 2005. године, Мр Милојици Зиндовићу, дипломираном инжењеру машинства, који је руководио Комором од 2005. до 2008. године и Љубу Душанову Стјепчевићу, дипл. инж. арх., председнику Коморе од 2008. до 2012. године.

Као омаж лауреатима организована је изложба на којој су приказани/показани радови за које су им и додељене награде и признања.

Наредног дана, 1. новембра, у просторијама Инжењерске коморе Црне Горе одржан је трипартитни састанак (домаћин, Инжењерска комора Србије и Комора овлашћених архитеката и инжењера Македоније) на којој је договорена будућа сарадња.

Представници Инжењерске коморе Србије током боравка у Подгорици имала је сусрет са проф. др Зораном Бингулцем, амбасадором Србије у Црној Гори.

Перманентно образовање у центру пажње

Традиционална манифестација Инжењерске зборнице Словеније – Дани инжењера одржани су по 13. пут уз дводневно трајање – 13 – 14. новембар. Место догађања, такође је традиционално, град Марибор и хотел „Хабакук“. 13. Данима инжењера присуствовала је и Инжењерска комора Србије са трочланом делегацијом у којој су били: Милован Главоњић, председник Коморе, проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник ЕСЕС и председник Скупштине, и Горан Вукобратовић, председник Комисије за међународну сарадњу ИКС.

Иако је највећи број делегација у Марибор стигао после подне, 13. новембра, већ у 19 сати одржан је округли сто са темом „Европска унија и професионални инжењер“ у оквиру које су размотрена три аспекта: ЕУ инжењерска картица овлашћеног инжењера, Заједнички програм образовања и Перманентно професионално усавршавање (образовање) инжењера.

У раду Округлог стола учешће је узело 17 учесника из осам иностраних делегација – Немачке, проф. др Карл Клинг и Томас Нобл, Аустрије – Клаус Туридел (секретар ЕСЕС), Србије – Милован Главоњић, проф. др Драгослав Шумарац и Горан Вукобратовић, Мађарске – Габор Силоши (директор Коморе), са два представника регионалних комора, Хрватске – проф. др Мирко Орешковић и Иван Паско, Македоније – Страхиња Трпевски и Жаклина Ангеловска, Црне Горе – Љубо Душанов Стјепчевић и Душко Поповић, Словачке – Владимир Бенко (председник), плус домаћин Словенија – мр Чртомир Ремец и Андреј Повшич.

Сва три наша представника су узела учешће у раду Округлог стола. Милован Главоњић је истакао да ИКС већ има своју картицу, која за сада још увек није електронска, да подржава увођење ЕУ инжењерске картице и да ће Инжењерска комора Србије затражити од наше Владе (уколико то буде потребно) да постане сертификационо тело за издавање ових картица. Проф. др Драгослав Шумарац је истакао значај перманентног образовања овлашћених инжењера у Европи, зашта је и задужен испред ЕСЕС. Бодови које ће добијати инжењери током перманентног образовања морају да буду инкорпорирани у ЕУ инжењерску картицу. Истакао је такође да један проценат, на пример од 10 до 20 одсто, мора да буде заједничко образовање у оквиру ЕСЕС. До сада је око 14 земаља послало представнике у Радну групу ЕУ за континуирано професионално усавршавање, коју ће предводити проф. др Драгослав Шумарац као потпредседник ЕСЕС. Договорено је да се први радни састанак Радне групе одржи у Београду.

Другог дана, 14. новембра, а пре уручења награда и признања Инжењерске зборнице Словеније, одржана је панел дискусија са темом „Повећање улога инжењера у смањењу трошкова капитала“, у којој нису учествовале иностране делегације. На панелу су словеначки инжењери говорили о томе како да кризу преокрену у своју корист и пронађу своје професионалне и пословне могућности, односно, како да се оправдају очекивања инвеститора и обезбеди додатна вредност услуге инжењеринга.

Завршни чин 13. дана инжењера био је уручивање награда. Награду за животно дело добио је академик Петер Фајфарј за област високоградње и допринос у области земљотресног инжењерства. Признање за обећавајућег младог инжењера припало је мр Грегору Претнару, унив. дипл. инж. грађ. Награда за јединствено инжењерско остварење добио је Иво Блажевич, дипл. инж. ел. Додељене су и две награде за вишеструко инжењерско достигнуће које су примили мр Миран Лозеј, унив. дипл. инж. грађ. и Горазд Стрниш, унив. дипл. инж. грађ. Признање „Почасни члан ИЗС“ добили су Андреј Повшич, унив. дипл. инж. стр. мр Борис Житник, дипл. инж. ел. и Љубо Душанов Стјепчевић, дипл. инж. арх.

Рубрику Меријидјани приредила
Ана Ждеро

Право да постане члан Коморе остварило 1.801 инжењера

Током 2013. године на Стручне испите изашло 1.913, а испитни ригорозум успешно окончао 1.801 кандидата. Комисија за полагање Стручног испита успешно завршила 2013. и почела припрема за „операције“ у 2014. години заказивањем обуке из области енергетске ефикасности зграда за кандидате који су пријавили полагање стручног испита у мартовском испитном року

Слободанка Симић

Инжењерска комора Србије успешно је организовала полагање стручних испита у новембарском испитном року 2013. године, а полагање испита одржано је у периоду од 1. до 27. новембра.

У новембарском испитном року је на полагање стручног испита изашао нешто мањи број кандидата у односу на претходне рокове, укупно 431 кандидата, од којих је 393 кандидата положило стручни испит, 30 кандидата је упућено на поправни испит из посебног дела стручног испита, три кандидата је упућено на поправни испит из општег дела, а пет кандидата је упућено на поновно полагање стручног испита.

И даље, највећи број кандидата је изашао на полагање стручног испита из области енергетске ефикасности зграда, укупно 117, али се број кандидата који се пријављују за полагање знатно смањило, у односу на претходне испитне рокове.

Следећи број кандидата је успешно завршио полагање стручног испита у новембарском испитном року 2013. и то: за област енергетске ефикасности зграда – 113; за архитектонску струку 74; за област урбанизма 15; за област просторног планирања троје; за грађевинску струку 77; за машинску струку 21; за електротехничку струку 60; за саобраћајну струку осморо; за техно-

Кроз размену мишљења и пријатељски разговор до (пр)оцене кандидата – полагање Стручног испита пред Испитном комисијом Коморе

лошку струку деветоро; за област геодезије осморо; за област пејзажне архитектуре петоро.

Инжењерска комора Србије велико ради на реализацији активности везаних за организацију полагања стручних испита у мартовском испитном року 2014. године. Комисије за полагање стручног испита утврђују испуњеност услова за полагање стручних испита, држе консултације са кандидатима и заказују одржавање припремних семинара. Комисија за полагање стручног испита за област енергетске ефикасности зграда заказала је обуку из области енергетске ефикасности зграда за кандидате који су пријавили полагање стручног испита у мартовском испитном року 2014. године. Обука из области енергетске ефикасности зграда почиње 18. јануара 2014. године.

С обзиром да смо на истеку 2013. године, односно, на почетку Нове

2014. године, ред је да се направи и рекапитулација дешавања у области стручних испита.

У три испитна рока током 2013. године (мартовски, јунски и новембарски) укупно се пријавило 1.913 кандидата. Са успехом је положило 1.801 кандидата и стекло право да добије професионалну лиценцу Инжењерске коморе Србије. Највећи број пријављених кандидата аплицирао је за лиценцу енергетске ефикасности зграда, а са успехом је окончао полагање 803 кандидата. На другом месту је грађевинска струка – 299, а на трећем архитектонска – 274. Пета струка је електротехничка – 174. Шести су машинци – 94, седми урбанисти – 48, осми су технолози – 22, а девети – просторни планери – 21, геодете су десете са 20, док су пејзажни архитекти на 11. месту са 10 успешних пролаза. Последња струка, 12, су инжењери за водопривредна ерозивна подручја – 10. ■

На 11 предавања 556 слушалаца

Иако је Програм перманентног усавршавања чланова Инжењерске коморе Србије доследно реализован у протеклој години, нема сумње да је неопходно да се иновира и интензивира како би привукао што више слушалаца. Од 27. септембра до 23. децембра одржано је десет „перманентно усавршавајућих“ предавања, која је одржало 14 предавача пред 556 слушалаца/учесника.

Милана Миловић

У просторијама Регионалног центра Нови Сад, 27. септембра 2013. године, одржано је предавање на тему „Измене које су настале у Закону о заштити од пожара са посебним освртом на полагање стручног испита за израду главног пројекта заштите од пожара као и стручног испита за пројектовање и извођење посебних система и мера заштите од пожара; електричне инсталације ниског напона у контексту измена у прописима којима је уређена област електричних инсталација“. Предавачи су били Иван Зарев, дипл. инж. ел., Драган Вићовић, дипл. инж. ел. и Зоран Хаџић, дипл. инж. ел. Циљ предавања је био упознавање учесника са новинама у пројектовању, извођењу и верификацији електричних инсталација и упознавање са изменама у Закону о заштити од пожара, као и новинама у погледу издавања лиценци и полагања стручног испита. Било је присутно 50 учесника. Исто предавање одржано је у Регионалном центру Ниш, 9. октобра, на коме је било присутно 44 чланова Коморе, а 11. децембра у Београду, на којима је поред наведених предавача, предавач био и Милован Главоњић, дипл. инж. ел. Том предавању је присуствовало укупно 103 учесника.

Учесници предавања „Измене које су настале у Закону о заштити од пожара са посебним освртом на полагање стручног испита за израду главног пројекта заштите од пожара као и стручног испита за пројектовање и извођење посебних система и мера заштите од пожара; електричне инсталације ниског напона у контексту измена у прописима којима је уређена област електричних инсталација“: Са предавања одржаног у Београду

Предавање на тему „Увод у проблематику уговарања у грађевинарству; Историјат и светска пракса; Модели FIDIC уговора“ одржано је 9. октобра у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду. Била су четири предавача, сви дипл. инж. грађ. и то: Слободан Митровић, Тања Јауковић, Никола Матић и Никола Цвијановић. Циљ предавања је био упознавање учесника са важношћу познавања међународних форми уговарања у грађевинарству. Поменутом предавању присуствовало је 75 учесника. Исто предавање поновљено је у Новом Саду, 22. новембра, на коме је такође било присутно 75 учесника. Последње уводно предавање о FIDIC-у одржано је у Регионалном центру Ниш, 23. децембра на коме је било 48 присутних чланова Коморе.

Борислав Томашевић, дипл. инж. грађ., одржао је 22. новембра пре-

давање у просторијама ИКС у Београду на тему „Водич за инвеститоре – Како изградити објекат у Републици Србији – кратак приказ суштине, основних принципа и искустава инвеститора у пракси“. На предавању је било присутно 62 учесника. Циљ предавања је био да се слушаоцима кроз „Водич“, на једном месту олакша разумевање и решавање широког спектра питања и проблема који су повезани са изградњом објеката у Републици Србији.

Проф. др Јасминка Цвејић, дипл. инж. пејз. арх., одржала је предавање 3. децембра у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду на тему „Приказ реализованих пројеката о заштити и унапређењу предела, који су конкурисали у 2013. години за награду за предео Савета Европе“. Циљ предавања је био да се стручна и заинте-

ресована јавност потпуно упозна са значајем Европске конвенције о пределу и са неопходношћу да се интензивира рад на њеној имплементацији у Србији. Предавању је присуствовало 15 учесника.

Истог дана, 3. децембра, у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду одржано је предавање на тему „Црквено градитељство“ које је имало за циљ усавршавање полазника у области црквеног градитељства кроз пласирање особеног методолошког приступа као и умрежавање полазника за даљи истраживачко-практични рад. Предавање је одржала мр Гордана Марковић, дипл. инж. арх., а присуствовало је 12 учесника.

Предавање на тему „Јавне набавке – Припрема за предстојеће инвестиционе циклусе и будуће пројекте у току приближавања Србије европским стандардима. Шта нам је нови Закон о јавним набавкама донео и каква су практична искуства – сазнајте из прве руке“, одржано је 10. децембра у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду. Предавач је била Марија Величковић, дипл. правник – мастер, а предавању је присуствовало 33 учесника. Циљ предавања је био да се учесници упознају са кључним новинама у новом Закону о јавним набавкама, новом праксом и процедуром у области јавних набавки.

Предавање на тему „Санирање зиданих зграда услед дејства земљотреса према препорукама FEMA 306“ одржано је у петак, 13. децембра, у просторијама Инжењерске коморе Србије у Београду. Предавачи су били проф. др Ратко Салатић, дипл. инж. грађ. и Марко Маринковић, маст. инж. грађ. а предавању је присуствовало 29 чланова Коморе. Циљ предавања је био да се учесници упознају са препорукама FEMA-е, које су резултат детаљних истраживања и примера разрађених у пракси, а које се односе на санацију зиданих зграда, односно различитих типова оштећења зиданих зграда, које се јављају услед дејства земљотреса. ■

Од 13 пристиглих пројеката – два одобрена

На расписани Конкурс за суфинансирање пројеката из области урбанизма пристигло је 13 захтева – 10 у тематској области „стручне публикације, презентације (књига, часописа, ЦД/ДВД, документарних филмова,...)“, два захтева у тематским областима – „активности из усвојеног Програма МСУ за које се реализација планира по курсу“, односно, „индивидуалне акције и пројекти“. Последњи, 13 захтев не потпада под тематске области Конкурса.

Да подсетимо – Конкурс за суфинансирање пројеката из области урбанизма расписан је 4. септембра 2013. године. Након истека прописаног рока за пристизање пријава, размотрене су и проверене испуњености основних услова поменутих пријава (у складу са критеријумима и испуњености услова у погледу легитимитета подносиоца захтева). Констатован је број и структура припадних пријава, класификоване су, размотрене у пленуму, и проверена је њихова испуњеност услова из Конкурса.

Извршни одбор Матичне секције урбаниста Инжењерске коморе Србије, на другој редовној седници одржаној 19. јула 2013. године, је именовао Комисију за суфинансирање пројеката – Јасна Ловрић, председница и чланице Владислава Живановић Ристовић и мр Жаклина Глигоријевић, све три дипл. инж. арх.

Након разматрања свих пристиглих захтева, чланови Из-

вршног одбора МСУ и чланови Управног одбора ИКС су одобрили два пројекта: Александру Руднику Милановићу, за публикацију – „Могуће ремоделације у зонама заштићеног културног наслеђа на примеру Старог градског језгра Крагујевца“ која се бави темом везаном за могућности ремоделације блокова у зонама заштите културног наслеђа, и Архитектонском факултету Универзитета у Београду, за конференцију „Међународна академска конференција-Места и технологије 2014“ која представља умрежавање чланова академске и стручне заједнице из различитих држава са фокусом на земље Западног Балкана и ЕУ; формирање међународног мултидисциплинарног тима стручњака који се непосредно или посредно баве проучавањем основне теме Конференције; умрежавање институција; отварање актуелне теме младим истраживачима и стварање полигона за размену сазнања.

Остали пристигли захтеви су одбијени јер пројекти, наведени у захтевима, нису у складу са критеријумима за суфинансирање пројеката МСУ тј. нису намењени активностима из домена урбанистичке струке, не доприносе струковном информисању већег броја чланова Матичне секције урбаниста (локалног су карактера), као и због тога што су поједини захтеви суфинансирани на претходним конкурсима.

Ивана Лазин

*Боро Цвијановић, дипл. инж. грађ. председник
Суда части Инжењерске коморе Србије*

Рејтинг важнији ОД СТАТИСТИКЕ

Оцену рада Суда части препуштам члановима Инжењерске коморе Србије и без обзира каква та оцена била, мој је став да мере успешности рада не могу бити статистички подаци броја пријава, оптужних предмета и структура изречених мера, већ укупан рејтинг Суда части

Радош Глишић

Били сте на челу Суда части претходне четири године 2009-2013. – шта препознајете као највеће/најзначајније остварење ове важне институције која прати професионални рад чланова Коморе?

Суд части овог сазива је конституисан на истеку 2009. године (29. децембар 2009.), и то тако што је Управни одбор са Листе судија коју је утврдила Скуштина Инжењерске коморе Србије, која је бројала 35 судија, донео одлуку о именовању 25 судија на четворогодишњи мандат, и то по кључу: двоје из Матичне секције планера, троје из Матичне секције урбаниста и по 10 из матичних секција пројектаната и извођача радова. Као што је познато, на првој – конститутивној седници Суда части изабран сам једногласно за председника Суда части на мандат у трајању две године, а децембра 2011. године, и на нови двогодишњи мандат. Заменик председника у првом мандату је био Небојша Стефановић, дипл. пр. планер из Београда, а у другом Бранислав Шотра, дипл. инж. грађ. из Лознице.

Сагласно специфичном месту и улози Суда части у структури Инжењерске коморе Србије, сигурно је најзначајнија чињеница да је Суд части и у овом четворогодишњем мандату потврдио неопходност би-

тисања у једној оваквој еснафској организацији, поступајући у свему у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи, Закона о општем управном поступку, Правилника о начину рада, поступку, саставу, начину избора и разрешења судија Суда части ИКС, Статута Инжењерске коморе Србије и Етичког кодекса. При томе бих посебно издвојио допринос Суда части код заштите струке и професионалног рада појединца у најширем смислу те речи, а у крајњој линији на добробит чланова и Инжењерске коморе Србије као целине.

Како ради Суд части, односно, како је радио у протеклих 48 месеци?

Рад Суда части Инжењерске коморе Србије је организован по принципима по којима ради и сваки други суд, с тим што пред њим могу да одговарају само чланови Инжењерске коморе Србије. То пре свега значи да је Суд у вршењу функције независан и самосталан у одлучивању.

У првој фази поступка, Комора покреће и води поступак пред Судом преко тужиоца, који своје надлежности врши непосредно или преко заменика. Он сачињава оптужни предлог и доставља га председнику Суда части на даљи поступак. Суд може разматрати искључиво предмете које добија од Тужиоца Ко-

море. Актуелни Тужилац Коморе је Миодраг Исаиловић, дипл. инж. маш. из Београда. Уколико Председник Суда сматра да је оптужни предлог основан, покреће се следећа фаза поступка – суђење: од достављања оптужног предлога окривљеном и браниоцу, преко одређивања судског већа и заказивања расправе, до спровођења и закључења расправе и доношења Одлуке судског већа (првостепена одлука Суда части). Бранилац у поступку пред Судом пружа помоћ у одбрани окривљеном, уколико окривљеног по његовом избору не заступа искључиво бранилац – адвокат. Бранилац своју надлежност врши непосредно или преко заменика. Актуелни Бранилац Коморе је Деа Лукић, дипл. инж. арх. из Београда. Трећа фаза је жалбена, свакој од страна у поступку је остављена могућност приговора другостепеном органу – Управном одбору Инжењерске коморе Србије, односно њеној одговарајућој Комисији. Одлука Управног одбора ИКС је коначна.

Ово је крајње поједностављено представљање рада Суда части. У пракси је осмишљен систем електронског праћења кретања предмета по процесним фазама поступка кроз табеларни формулар „Поступак – праћење предмета Суда части“, који је креиран сагласно одредбама које уређују поступак пред Судом части, и у који секретар Су-

да на унифициран начин попуњава све фазе поступка. Сем тога, у одређивању судских већа у предметима, поред матичне и струковне заступљености, која се мора испоштовати сагласно одговарајућим одредбама, наглашено се води рачуна и о равномерној заступљености судија и по територијалном принципу. Тако су ангажоване судије од Суботице до Новог Пазара, и од Лознице до Ниша, при чему је

винарства. С тим у вези, Суд части је на редовној 7. седници судија, која је одржана 12. априла 2011. године, констатовоао да ће Суд части Инжењерске коморе Србије наставити са радом до доношења нових подзаконских аката, који ће бити усклађени са овим Законом. Истовремено, у оваквој недефинисаној ситуацији, активности у Комори у вези Суда части су биле смањене, раније образована Комисија за

Колико су та „нова“ решења у Закону о планирању и изградњи унапредила/помогла у раду Суда части?

Тада надлежно министарство за послове грађевинарства, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, марта месеца 2012. године је донело Правилник о начину рада, поступку, саставу, начину избора и разрешења судија Суда части Инжењерске коморе Србије (Сл. гласник РС, број 16/2012). Новим Правилником је измењен састав суда и избор судија. Наиме, одредбама члана 9. и члана 11. Правилника, прописано је да Суд части броји 33 судија, од којих 25 бира и разрешава Управни одбор Коморе, а осам судија именује и разрешава министар надлежан за послове грађевинарства, и то из Матичне секције просторних планера и из Матичне секције урбаниста – по једног судију, а из Матичне секције пројектаната и из Матичне секције извођача радова – по три судије.

Од доношења овог Правилника, Суд части практично ради у некомплетном саставу, односно, само са 25 судија које бира и разрешава Управни одбор Коморе. За претпоставити је да би Суд части „појачан“ са додатних 8 судија, које именује и разрешава министар надлежан за послове грађевинарства, радећи у пуном саставу, још више унапредио целокупни рад Суда части.

Колико је у Вашем мандату стигло представки/приговора и како су решени?

Од оснивања Суда части, у Тужилаштво је пристигло укупно 454 пријава, а у мом мандату 201 пријава, од којих су подигнута 29 оптужних предлога, што би у просеку износило да свака седма пријава резултира и оптужним предлогом.

У мом мандату меру „одузимања лиценце“ је Суд части изрекао у односу на осморицу чланова Коморе (и то петорици чланова на период шест месеци, а тројици на годину дана), меру „јавна опомена са објављивањем у штампи“ је изрекао у односу на петорицу чла-

Рад Суда части Инжењерске коморе Србије је организован по принципима по којима ради и сваки други суд, с тим што пред њим могу да одговарају само чланови Коморе

сваки судија најмање два пута био ангажован у судском већу.

Зашто је дошло до „застоја у раду“ Суда части у 2011. години?

Мислим да је „застој у раду“ прејак формулација, али је чињеница да је доношењем Закона о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи (Сл. гласник РС број 24/2011, од 4. априла 2011. године) дошло до одређене недоумице у секретаријату Инжењерске коморе Србије о будућем раду Суда части. Наиме, овим Законом је дошло до извесних измена, које се тичу, поред осталог, и Суда части: члан 164. у додатом ставу 3. дефинише да састав, начин избора и разрешења судија Суда части, поступак и начин рада ближе прописује министар надлежан за послове грађе-

унапређење рада Суда части Инжењерске коморе Србије (која је имала задатак да изврши преиспитивање свих аката Коморе који се односе на рад Суда части и да предложи Управном одбору измене и допуне истих уколико се за то укаже потреба) није се више састајала. Та ситуација је превазиђена проактивним ставом тадашњег Управног одбора ИКС и председника Коморе проф. др Драгослава Шумарца, доношењем Одлуке о образовању радне групе за израду радног материјала Правилника о саставу, начину избора и разрешавању судија Суда части и поступку и начину рада Суда части. Радна група је успела да код формулисања овог Правилника задржи кључне претпоставке рада Суда части у оквирима Инжењерске коморе Србије.

нова Коморе, петорици чланова је изречена и мера „јавна опомена са објављивањем на седници Управног одбора“, док је у односу на 11 чланова Коморе донета ослобађајућа одлука.

Суд части постоји осам година (конституисан је 16. децембра 2005. године), а последње четири сте му Ви били на челу. Како оцењујете његов рад у целокупном претходном периоду, хоћу рећи, да ли је Суд части оправдао очекивања чланова Коморе и шире друштвене и привредне јавности?

Оцену рада Суда части бих свакако препустио, пре свега, члановима Инжењерске коморе Србије. Без обзира каква та оцена била, мој је став да мера успешности рада Суда части не могу бити статистички подаци броја пријава, оптужних предмета и структура изречених мера, већ укупан „рејтинг“ Суда части. Рејтинг се ствара у дугогодишњем периоду кроз приступ и квалитет рада у смислу превентиве и одвраћања од повреда правила струке и одредаба Етичког кодекса, заштите струке и професионалног рада појединца, што би онда у крајњој линији било на добробит и чланова и Инжењерске коморе Србије као целине, чиме би се оправдало и очекивање друштвене и привредне јавности.

Оно што бих подвукао, као заједнички утисак свих судија Суда части овог сазива, јесте наша стална дилема и преиспитивање како на најбољи начин одговорити нама допалом задатку: разумевајући укупну ситуацију у којој се нашао окривљени (која је врло често детерминисала след догађања), са једне стране, и трезвено утврђивање чињеничног стања и евентуалног огрешења појединца о прокламована правила, са друге стране, те на основу тога донети правичну одлуку о (не)одговорности окривљеног и измерити/изрећи адекватну меру. Са сталним погоршањем укупног стања у грађевинарству у нашој земљи, ова дилема је постала све тежа. ■

Велики број активности у последња четири месеца 2013.

У периоду од септембра до децембра у свим регионалним центрима организован је велики број догађања, од предавања, презентација, излагања, преко трибина, округлих столова, до стручних екскурзија у земљи, али и регионалном иностранству. Да се много ствари догађало, али и да се о њима уредно бележило потврђује податак да је за припремање ове рубрике уредник морао да прочита и редигује готово 200.000 карактера, што је половина обима неког доброг савременог ромна.

Вера Бубоња

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР БЕОГРАД

У организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике 10. септембра је одржано предавање: „Мogućности и проблеми даљинског читавања бројила“ у оквиру којег су обрађене следеће теме – Развој, имплементација и примена опреме за даљинско управљање и читавање потрошње и Оперативни проблеми, решења и искуства из праксе, после којих је уследила веома плодна расправа. Предавач је био мр Срђан Милошевић, дипл.инж. ел., „ЕДБ“ Београд, руководилац Центра за даљинско читавање и управљање потрошњом у ЕДБ, сарадник на ЕТФ, Председник СГС. Циљ предавања је био упознавање са применом нове технологије и њеним могућностима, односно развој,

имплементација система и примена опреме за даљинско управљање и читавање потрошње. Такође су показани и неки оперативни проблеми, начин њиховог решавања и још нека искуства из праксе. Предавање је у целости снимљено са циљем постављања видео записа и презентације на сајту Инжењерске коморе.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера архитектуре организовао је 17. септембра стручну посету цементари у Беочину, која већ целу деценију носи име Лафарж Беоцинска фабрика цемента (Lafarge BFC). Радна тема стручне посете је била „Упознавање са Стратегијом фабрике и изменама у процесу производње у циљу смањења емисија угљен-диоксида, примене метода и поступака којима се развијају еколошки материјали и чува животна околина: „интегрисана дозвола“. О томе су говорили домаћини из Лафарж БФЦ: Данијела Остојић – менаџер за инфраструктурне и грађевинске

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике реализовала је предавање „Могућности и проблеми даљинског читавања бројила“ са искуствима из праксе и са предлогом решења за могуће проблеме

пројекте, Сениша Маухар – технички директор, Снежана Петровић – менаџер за комуникације и Мирослав Шолаја – менаџер за безбедност на раду. После обиласка производних погона уследило је предавање и презентација са темом „Ултра серија бетона“ о чему је гоорио Слободан Зорић – менаџер за иновације Лафарж БФЦ. Према оцени организатора у потпуности је испуњен циљ стручне посете, а то је упознавање инжењера грађевинске, машинске, архитектонске и других струка са: стратегијом производње и спроведеним мерама на основу којих је добијена Интегрисана дозвола за рад целокупног постројења, у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. Зтим, програмом производње бетона (бетони ултра високих чврстоћа ојачани влакнима, декоративни бетони, самоупраћујући и самонивелишући бетони, водопропустљиви бетон; бетони са побољшаним термичким квалитетом, који омогућују шест пута бољу изолацију од класичних бе-

тона; иновативна решења која се заснивају на бетону, попут интегрисаних оплата које остају уграђене у објекте).

Дана 8. октобра у организацији Регионалног одбора подсекице дипломираних инжењера електротехнике одржано је предавање – „ИП видео надзор у корпоративним мрежама на примеру НИС-а“. Предавач је био Александар Таш, дипл.инж.ел. из Нафтне индустрије Србије, Нови Сад. Предавач је изложио могућности и начине коришћења ИП видео надзора као дела јединственог интегрисаног система техничке заштите у корпоративном окружењу. Приказом имплементације једног комплексног система ИП видео надзора у корпоративном окружењу, пројектантима, извођачима радова и будућим корисницима се олакшава избор решења и доношење одлука по појединим фазама реализације система. Један од првих задатака Дирекције, из домена техничке заштите, је био креирање планских докумената на основу којих ће се вршити избор опреме за системе

техничке заштите. Из домена видео надзора, као технологија која задовољава горе наведене принципе је изабран ИП видео надзор. На овај начин је омогућено да се коришћењем отворених ИТ стандарда и постојеће компанијске ИТ инфраструктуре изведе брзо повезивање постојећих система видео надзора, постави један број нових система на најкритичнијим локацијама и формирају центри за технички и безбедносни надзор система. У веома кратком року, у току једне године, постављена је солидна основа за даља проширења овог система у складу са потребама компаније.

Регионални одбор и Подсекција дипломираних грађевинских инжењера организовали су 10. октобра предавање – „Искуства и запажања из сарадње са страним инвеститорима и њиховим стручним представницима током реализације пројеката изградње“. Теме о којима се разговарало биле су: разлике и сличности у менталитету и приступу послу, премошћавање разлика у захтеваном обиму пројектне доку-

ментације и процедурама исходовања дозвола, делегирање прописа и стандарда који се примењују током пројектовања и изградње и језик комуникације са приказом могућих неспоразума.

Разлике и сличности у менталитету и приступу послу – Грци: сличност у менталитету тако и у приступу послу. Једино су помало темпераментнији. Од раније су у ЕУ па су већ стекли и усвојили неке процедуре и праксу из Европе. Италијани: запажања о менталитету базирана на искуству из посла за ФИИАТ, као засебан индустријски конгломерат са доста унутрашњих процедура, искустава. Али може се рећи да и из тих, колико толико, утврђених процедура избија темперамент Италијана који им „не дозвољава“ да се укалупе у неке писане процедуре иако их имају и на њих се само повремено позивају. Аустријанци, Немци: темперамент се умирује и склања у страну, креативност препушта место функционалности, форме постају сведене, а из свега избија прецизност: прецизност у идејама, говору, писму и цртежу. Врло прецизне и јасне процедуре. Данци: Како идемо још даље према северу Европе, још једна особина избија на површину: Прагматичност.

Премошћавање разлика у захтеваном обиму пројектне документације и процедурама исходовања дозвола – Највећи изазов представља како објаснити страним инвеститорима наше прописе, те праксу која се прилично разликује од оне из земаља из којих долазе. Поготово јер они већином, донекле погрешно, очекују да је наша пракса барем блиска онима у суседним нам земљама (Мађарска) или бар земљама источног блока (Пољска, Чешка, Словачка) а где су они већ остварили неке инвестиције.

Делегирање прописа и стандарда који се примењују током пројектовања и изградње – Успоставља се начело да се поступа

по 'инструкцијама' прописа који је захтевнији или ригорознији за дату област или категорију – рецимо 'начело најстриктнијег захтева'. Оно што су, међутим, страни инвеститори увели као новост то су препоруке и стандарди осигуравајућих кућа. И у најчешћем броју случаја управо су прописи осигуравајућих кућа најстрожи у својим захтевима.

Језик комуникације са приказом могућих неспоразума – Енглески као језик пројекта. Оно што је карактеристично тој међународној комуникацији, посебно у писаној комуникацији, је честа употреба скраћеница: РоА, ЛоИ, МоМ, СЕО, ВоQ, ЛОР... Што се тиче другог правца, тј превођења наших описа и одомаћених техничких израза, према енглеском: Пројекат као електронска и штампана документација – Design а не Project; Објекат, као зграда – Building а не Object; Конструкција – Structure а не construction; Ситуациони план – Site plan а не Situation plan, Синхрон план – Collision plan а не Synchronisation plan.

Циљ предавања је упознавање са искуствима из сарадње са страним инвеститорима током уговарања, исходовања дозвола, пројектовања и изградње. Очекивање је да ће изнети искуства бити од помоћи за будуће пројекте

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике организовала је и одржала 18. октобра предавање: „ФРЗ – еколошко уље за енергетске трансформаторе“. Предавачи – Деспот Јанковић, дипл. инж.ел. и Слободан Даковић, магистар техничких наука, дипломирани хемичар, изнели су бројне теме и дилеме, међу којима и упознавање са производњом ФРЗ еколошког уља, његовим основним диелектричним карактеристикама, еколошке карактеристике уља у заштити животне средине, искуства примене у свету и упознавање са важећим стандардима. Остварен је циљ предавања: упознавање чланова Коморе са новим достигнућима у развоју изолационих

уља за примену у високонапонској енергетској опреми; размена искустава у овој области, очекивани резултат је проширење знања и примена истих од произвођача и корисника високонапонске електроенергетске опреме, као и упознавање са важећим стандардима и прописима.

Регионални одбор и Подсекција дипломираних грађевинских инжењера Матичне секције извођача радова организовала је 23. октобра предавање – „Предлог методологије израде пројекта организације и технологије извођења радова“. Предавач је био проф. др Горан Ђировић, дипл. грађ. инж. Током излагања су изнета искустава из пројектантске праксе у процесу израде пројекта организације и технологије извођења радова. У оквиру предлога методологије израде пројекта дати су основни елементи које овај пројекат треба да садржи седам елемената: Технички извештај; Анализу цена; Избор механизације; Мрежни план; Гантограм активности; Шему градилишта; Управљање пројектом.

На крају предавања професор Ђировић се осврнуо на тренутну законску регулативу и везу са осталим деловима техничке документације, а након тога полазници су изнели своја искуства и дали предлоге за побољшање ове области.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре одржана је 5. новембра трибина: „Аутономија архитектонске праксе: стратешко место архитектуре у савременом друштвеном контексту“ у сали Миксер хоусе у Београду. Модератор трибине је био Бранко Белаћевић, дипл. инж. арх. у чијем су раду учествовали: Светлана Ристић, шеф одсека за становање – Министарство грађевинарства и урбанизма, Снежана Веснић, одговорни пројектант, координатор припреме инвестиционо-техничке документације и организације изградње, Тетра Engineering, Београд, Милан Ђурић, ванредни професор Универзитета у Београду – Архи-

тектонски факултет, потпредседник Удружења архитеката Србије. Програм дискусије:

- Аутономија архитектуре, реалност тренутка и односи у савременој пракси;
- Деловање у комплексном савременом контексту;
- Потреба за аутономијом или разумевање савремене друштвене позиције?
- Где је заправо архитектура аутономна? Да ли у основама њене типологије (институционална), топографије (контекстуална), тектонике (процеса продукције) или пак припада медијима (репродукцији и постпродукцији)? Критички осврт и последице;
- Други начини бављења 'архитектуром';
- Архитекта, као учесник у изградњи културолошког контекста;
- Проблем струковних тела и њиховог деловања, будућности и прогресивне стратегије деловања;

Након разговора са панелистима присутни су, кроз дискусију, могли да поставе додатна питања и добију одговоре.

Дана 29. октобра у организацији Подсекције дипломираних инжењера архитектуре одржано је предавање: „Енергетски ефикасна архитектура – Приказ пројекта „TABULA“ (Tipology Approach for Building Stock Energy Assessment). TABULA је пројекат развоја и установљења националне каталогизације објеката, у у Србији се односи на каталогизацију стамбених објеката. Европском пројекту TABULA, Србија се придружила 2010. године. Процес истраживања у оквиру овог пројекта у Србији ради се у сарадњи са Архитектонским факултетом у Београду (Група „Експерти“). Српски пројекат је у радној фази каталогизације и установљења типологије објеката у нашој Републици. TABULA представља пројекат спонзорисан од стране ИЕЕ (Intelligent Energy Europe) са идејом

стварања хармонизоване структуре европских типологија стамбених зграда. Сваки од учесника формира, на основу националних типологија, групу моделских зграда са карактеристичним особинама, имајући у виду енергетске перформансе. Сваки од ових модела зграда представља одређени период изградње и тип, односно величину зграде, са карактеристичним материјалним и технолошким карактеристикама.

Предавачи др Милица Јовановић-Поповић, редовни професор Београдског универзитета са Архитектонског факултета и Јасминка Павловић, начелник Одељења за енергетску ефикасност, Министарство грађевинарства и урбанизма. Предавање је имало следеће теме: Савремена архитектонска пракса-Енергетски ефикасна архитектура; Програмски циљеви земаља Европске уније; Почетни кораци у Србији – Правилник о ЕЕ, лиценцирање инжењера, пасоши; Табула пројекат, анализа, резултати, закључци, препоруке; Наредни кораци на путу ка енергетски ефикасној архитектури и усаглашавању са тендецијама и законодавством у земљама Европске уније.

Подсекција дипломираних инжењера организовала је 19. новембра предавање: „Бежично прикључење објекта на спољну инфраструктуру, бежичне комуникације у објекту, пријем, емитовање и дистрибуција РТВ сигнала“, у Великој сали Института Михаило Пупин у Београду. Техничку организацију је спровео Организациони одбор и Институт Михаило Пупин уз више него симпатичну помоћ волонтера, ученика Електро техничке школе „Раде Кончар“ из Београда. Предавању је присуствовало око 45 чланова Коморе и гостију.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре, одржано је 27. новембра предавање на тему: „Маргинализоване теме – архитектура јавних објеката, стваралаштво Спасоја Крунића“. Предавач професор Спасоје Крунић дипл.

инж.арх. редовни професор Београдског универзитета у пензији, приказао је по хронолошком реду најзначајније пројектоване и изведене објекте из области јавних, приватних и сакралних простора. Такође су представио и четири своја патента. Дела архитектке Спасоја Крунића налазе се међу онима која су на посебан начин рефлектовала главне токове и промене на пољу српске архитектуре друге половине XX века. Она у себи садрже јасне и препознатљиве принципе утврђене деловањем архитеката ране српске модерне. Предавање је било професионално и едукативно, детаљно, стручно, са конкретним чињеницама.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера остале техничке струке, организовао је и одржано 4. децембра предавање на тему „Израда и примена Стандарда СУ-01.00.04: Кровни вртови и вртови тераса“. Предавање је одржао Урош Брзаковић, дипл.пејз.арх. који је кроз интересантно излагање објеснио да Стандард утврђује јединствене захтеве у вези са уређењем и озелењавањем у области пејзажне архитектуре кроз системе управљања и примене мера, проистеклих из постојећих стандарда земаља ЕУ, нормативних аката и најбоље светске праксе, путем остваривања следећих циљева: Одредбе овог стандарда се примењују приликом планирања, пројектовања, изградње и одржавања кровних вртова и тераса. За непосредно спровођење и доследну примену захтева дефинисаних овим стандардом одговорни су стручне службе и лица локалних самоуправа, државних органа и др.

Дана 12. децембра у организацији Регионалних одбора Подсекције дипломираних инжењера остале техничке струке одржан је округли сто на тему: „Мелиоративци, шта смо урадили за струку – Рекапитулација рада“ Уводничарка је била Снежана Михалков, дипл. инж.пољ., а медијатор Жељко Мардешић, дипл. инж.пољ. У уводном делу је представљен кратак резиме досадашњег рада са аспекта уна-

пређења струке и потребе за дефинисањем даљих активности у складу са техничко-технолошким развојем струке. Узимајући у обзир уско стручну делатност која је претежно био-техничке природе предлаже се још оваквих скупова са циљем: унапређења мелиоративне струке, сарадње са сродним струкама које третирају проблематику земљишта и вода (хидрограђевинска струка, бујичари, ерозија), – комуникација са државним органима око помоћи приликом дефинисања пројектних задатака, јавних конкурса и тендера.

Гости округлог стола били су: мр Бисерка Шварц, дипл. инж. маш., члан Управног одбора и проф. др Јован Деспотовић, дипл. грађ. инж. члан Комисије за усклађивање описа лиценци.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НОВИ САД

Дана 11. октобра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних машинских инжењера организовано је у Новом Саду предавање: „Енергетска ефикасност пумпних станица за воду – избор радног режима при погону и при пројектовању“. Предавач је био Александар Јањатовић, дипл. маш. инж. чије је предавање имало следеће уско-стручне теме: Технички задатак пумпне станице за воду; Спрега пумпе и цевовода, одређивање радне тачке спреге; Очитавање хидрауличко-енергетских карактеристика пумпе из произвођачког каталога; Ограничења радног режима изграђене пумпне станице; Сврхисходно управљање погоном пумпне станице; Одређивање енергетске ефикасности пумпне станице при пројектовању и током погона; Препоруке за утврђивање оствареног радног режима пумпе. У расправи је учествовало петоро слушалаца и сви су се похвално изјаснили о садржају и квалитету тематског излагања.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера електротехнике организовали су 17. октобра у Новом Саду округли сто на тему: „Проблеми израде електро, ИТ и телекомуникационих пројеката (стандарди, дозволе, садржај, ревизија и слично)“. Састанак је отворио Срђан Пелагић, дипл. инж.ел. председник организационог одбора, који је указао на проблеме у изради електро, ИТ и телекомуникационих пројеката који се састоје у неједнообразном садржају у прописима, преобимној формалној документацији (лиценце, дозволе, сагласности) у односу на техничко-економска решења, преобимној «папирологији», која односи више времена него сама реализација објеката или система и депресираности цена пројеката, која утиче на квалитет реализације. Потом је Евица Суша, дипл. инж. ел., уз помоћ „Power Point“ презентације изнела низ примера из праксе који су обухватили следеће целине: Проблеми са инвеститорима; Проблеми недефинисаних пројектних задатака; Цене пројектата; Анализа цена; Однос цена пројектата и квалитета; Наплата урађеног посла. Љубомир Борђошки, дипл. инж.ел., је изнео своја искуства у припреми пројектата за потребе градских служби. Овоме је уследила дуга и плодна дискусија у којој је учествовало десетак инжењера из пројектних организација, телекома и других фирми, који су изнели своја запажања у раду. Посебно је указано на следеће: а) да су укинута ранији прописи и стандарди из електротехнике, а да нису на одговарајући начин замењени новима; б) да се због недовољно прецизне дефинисаности садржаја и норми пројекти за исте објекте и системе веома разликују, а да нема норми за оне који се баве новим технологијама, в) да је због депресираности цена и веома кратких рокова за испоруку квалитет пројектата веома опао, па се често пројекат и његова реализација веома разликују; д) да је неопходно да Инжењерска комора Србије оствари непосреднију сарадњу са

Институтом за стандардизацију и превазиђе уочене проблеме и е) да је неопходно да се као и за друге струке утврде минималне цене рада, садржаја, процедура и одговорности у реализацији пројектата и тиме ова делатност врати на неопходни ниво.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка организовали су у Новом Саду предавање: „Системи управљања квалитетом и стандарди у производњи хране, важни за израду технолошких пројектата“. Тему је обрадио и изложио Др Александар Филиповић, дипл. инж. техн., истраживач сарадник на Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду. У концизном излагању дат је пресек захтева који требају бити испуњени у фази пројектовања технолошких објектата за производњу хране: систем управљања квалитетом; анализа опасности и критичних контролних тачака; добре произвођачке праксе; добре хигијенске праксе; правилника; стандарда прехранбене индустрије који се односе на пројектовање погона прехранбене индустрије. Након тога су приказани специфични захтеви који се морају испоштовати у процесу пројектовања сваког дела погона са посебним наглашавањем на локацију објектата; складишта сировина, амбалажног материјала и готових производа; производни део; гардеробни део и остале просторије; токови запослених радника; токови материјала; лоцирање опреме и уређаја; безбедност и заштита на раду; заштита од пожара; процена утицаја технолошког процеса на животну средину; одржавање хигијене у производним објектима; управљање отпадом; транспорт; контрола квалитета и безбедности хране. Све се завршило разменом мишљења предавача и слушалаца а највише питања је било о проблемима примене стандарда и правилника у пракси, као и слабијој подршци надлежних инспекцијских органа пројектантама.

На округлом столу са темом: "Проблеми израде електро, ИТ и телекомуникационих пројеката (стандарди, дозволе, садржај, ревизија и слично)" је констатовано да „папирологија“ односи више времена него сама реализација објеката, што доводи до депресивности цене пројекта која директно утиче на квалитет реализације

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка организовала је у Новом Саду 30. октобра предавање: „Производња биљног материјала и примена на јавним површинама (дрворедне саднице лишћара, калемљене врсте биљака, перене са акцентом украсних трава)“, са циљем да се представи начин усклађивања промена (и климатских али и промене настале услед урбанизације Града) са производњом биљног материјала и применом на јавним градским површинама. Присутне учеснике поздравио је председник организационог одбора, Вања Јовановић, дипл.инж.пејз. арх. која је најавила два предавача, Данијелу Андрић дипл.биол., и Душанку Гашић дипл.инж.шум. Ова два рада су везана за производњу и примену биљног материјала у граду Новом Саду. Новина рада у расаднику ЈКП „Градског зеленила“ је да се први пут производе школоване дрворедне саднице које одговарају Препорукама за

изглед биљног материјала из водећих Европских земаља. Такође се у значајним количинама по први пут на градским површинама примењују перене, тачније украсне траве које су потпуно прилагођене промењеним климатским условима, нарочито се то односи на дуга и сушна лета.

Последњег дана октобра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних машинских инжењера организовано је предавање: „Инжењерска примена теорије сличности и димензионе анализе“.

Председник организационог одбора Радо Симић, дипл.маш.инж., поздравио је присутне учеснике и најавио предавача Бранка М. Милосављевића, дипл.маш.инж., професора струковних студија на високој Техничкој школи у Новом Саду. У току једночасовног излагања предавач је учесницима изложио следеће теме: Настанак и кратак историјат теорије моделовања са посебним акцентом на моделовање

у хидродинамици и конвекцији топлоте; Теореме сличности, које се примењују у хидродинамици и конвекцији топлоте; Добијања критеријума (бројева) сличности који се односе на хидродинамичке проблеме, а то су: Рејнолдсов критеријум, Фрудов критеријум, Ојлеров критеријум, Галилејев критеријум и Архимедов критеријум; Добијања критеријума (бројева) сличности који се односе на хидродинамичке проблеме, а то су: Фурјеов критеријум, Пеклеов критеријум и Нуселтов критеријум; Примена Пи – теореме на састављање критеријалних једначина на хидродинамичке проблеме и проблеме конвекције топлоте.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера електротехнике организовали су у Новом Саду 19. новембра предавање: „Smart City у светлу информационог технологија и телекомуникација“. После поздравне речи Срђана Пелагића, дипл.инж.ел., председника организационог од-

бора предавање је одржао Ђорђе Владисављевић, дипл.инж.ел., руководилац радио веза у „Електро-војводици“ Нови Сад. Предавање је пропраћено добро документованом Power Point презентацијом са тридесетак слајдова. У оквиру предавање је дат: Приказ система телекомуникација електропривреде у оквиру „Електровојдине“ на целом подручју Војводине; Критеријуми за избор начина преноса – жични или бежични; аналогни или дигитални систем радио веза; јавни или сопствени системи; Примена најсавременијих бежичних технологија у реализацији ТК подсистема за потребе Smart Grid-a; Рад у отежаним условима уз присуство сметњи и захтеви за поузданошћу и расположивошћу у савременим ТК подсистемима за потребе Smart Grid-a; Приказ конкретних решења ТК подсистема за потребе Пројекта Smart City Novi Sad: а) Примена IP (Интернет протокол) широкопојасних линкова типа PTM (Point to Multipoint – тачка више тачака са три зоне покривања; б) радио решење Radwin 5000 са вишеструком MiMo (Multiple Input Multiple Output) OFDM (Orthogonal Frequency Devision Multiplex) модулацијом која даје стабилну везу у урбаним условима на нелиценцираном опсегу од 5,4 GHz; в) остварене су брзине преноса од 100 Mb/s на највишој и 20 Mb/s на нижим равнима за пренос података за управљање електроенергетским системом; г) Тренутно у систему постоји 13 базних и 45 периферних станица; Практична искуства са реализованог система веза на подручју Новог Сада у погледу повећања поузданости система, повећања техничких перформанси, смањења времена прекида, оптимизације рада система и ефикасног одржавања.

Дана 12. децембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике, одржано је у Новом Саду предавање: „Обновљиви извори електричне енергије и могућност њихове изградње код нас“. Предавање је одржао Јан Клинка,

дипл.инж.ел., које је илустровано са преко 30 слајдова у Power Point презентацији, којима је указано на: Структуру електроенергетског конзума; Постојеће енергетско тржиште у Србији; Неке актуелне пројекте обновљивих пројеката у Србији; Трендове у Европи и свету; Место обновљивих извора у стратегији енергетског развоја земље. Предавање је обухватило програме развоја до 2025. године са пројекцијом развоја до 2030. године. Дат је компаративних преглед цена у региону и свету, као и проценуална заступљеност трошкова за електричну енергију у просечним примањима. Изложен је и компаративни преглед трошкова грејања разним врстама енергената и указано да је због депресираних цена електрична енергија најјефтинија. Од обновљивих извора изложени су пројекти ветрогенератора, соларних електрана, мини електрана на водотоковима и указано и на могућност примену биомасе. Истакнуто је такође да због природних специфичности ово могу да буду помоћни извори док као примарни остају класичне термо и хидро електране. После предавања уследила је дуга и плодна дискусија у којој је учествовало више од 10 слушалаца.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка организовали су у Новом Саду. 13. децембра предавање: „Аспекти заштите на раду инжењерских области“. Предавање су одржали Проф.др Борислав Симендић, дипл.инж.техн., и мр. Весна Петровић, проф.физике. У предавању су приказане основе безбедности и здравља на раду у републици Србији, са посебним акцентом на: Закон о безбедности и здравља на раду из 2005 године, Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини, основне елементе везане за периодичне и превентивне прегледе и испитивање опреме за рад, испитивање услова радне околине, повреде на раду, професионалне болести и болести везане за рад и опасности и штетности које се могу поја-

вити у току радних активности. Везано за испитивање радне средине дат је посебан осврт на спровођење мера заштите и процене дневне изложености буци и одређивање прашице минералног порекла као хемијски опасног агенса, тј. опасностима који своје негативне последице не показује одмах након контаминације.

Регионални одбор Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организовали су у Новом Саду 23. децембра предавање: „Приказ пројекта конструкције са заштитом темељне јаме за објекат Подземне гараже за путничка возила на простору Трга Републике и „Рибље пијаце“ у Новом Саду“. Предавање су одржали Божидар Бошковић, дипл.грађ.инж., и Јелена Жегарац, дипл.грађ.инж. Колеге дипломирани грађевински инжењери су упознати са пробелматиком на коју је пројектант конструкције подземне гараже наишао током израде пројекта и на начине на које их је решавао. Посебан осврт је био на начин ископа и обезбеђење темељне јаме, као и на саму технологију градње. Такође указано је и на могуће проблеме до којих може да дође у току саме изградње, а који се обавезно морају спречити.

Регионални одбор Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организовали су у Новом Саду 26. децембра предавање: „Геоелектрична и сеизмичка мерења у циљу дефинисања геотехничких параметара тла“. Предавање је одржао Ивица Ивандић, дипл.инж.год. Предавање је указало начин на који је примена савремених геофизичких метода допринела подизању геотехничких истраживања на виши ниво. Тежиште предавања је на практичној примени 2д геоелектричне томографије и методе сеизмичке рефракције у геотехничкој пракси. Концепт коришћења профила добијених из лиценцираних софтвера приликом прављења геотехничких модела и комбиновање података добијених овим методама и картирања језгра бушотина.

Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка организовали су у Новом Саду 26. децембра трибину „Израда и презентација технолошко-машинског пројекта погона шаржне производње биодизела“. Предавање је одржао Радослав Мићић, дипл.инж.техн. У раду су приказана идејна решење погона за шаржну и континуалну производњу биодизела капацитета до 10 тона на дан, који у потпуности може да произведе домаћа привреда. Квалитет опреме која се нуди у свету неретко је далеко испод минималних захтева који се траже од опреме намењене раду са опасним материјама (метанолом), уз врло сумљив квалитет произведеног биодизела и често без придржавања стандарда везаних за очување животне средине. Након предавања уследила је дискусија.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НИШ

У периоду од 15. октобра до 1. децембра Друштво архитеката Ниша у сурорганизацији са Ин-

жењерском комором Србије – Регионалним центром у Нишу, односно, Подсекцијом дипломираних инжењера архитектуре организовали су манифестацију – „14. Дани архитектуре Ниша“. Сва дешавања током 47 дана трајања Манифестацији била су у Галерији Друштва архитеката Ниша. Отварање Дана архитектуре Ниша пропратило је око 100 посетилаца. У оквиру програма свечаног отварања, поздравне речи упутили су: проф.др Милисав Дамњановић, испред Инжењерске коморе Србије, др Игор Марић, испред Удружења архитеката Србије, проф. Иван Рашкових, испред Друштва архитеката Београда, доц.др Горан Јовановић, испред Грађевинско-архитектонског факултета Ниша. Част да отвори 14. Дане архитектуре Ниша припала је архитекти Бранимиру Ђирићу, потпредседнику Друштва архитеката Ниша.

Манифестација „Дани архитектуре Ниша“, организује се уназад

13 година у оквиру које се одржавају изложбе и пратећи програми (трибине, округли столови, предавања...)

Новим концептом који је усаглашена између Друштва архитеката Ниша и суорганизатора, манифестација прераста у вишеседмични збир догађаја у оквиру којег је у простору Галерије ДАН приказано шест изложби, са пратећим предавањима, студенском радионицом и стручном расправом.

14. Дани архитектуре Ниша, започети су са премијерном поставком прве самосталне изложбе, најпознатијег српског брачног пара архитеката – Миленије и Дарка Марушића. Брачни пар Марушић је у својој каријери пројектовао и реализовао на стотине објеката, а појединачно и заједно су добитници више десетина струковних и друштвених награда и признања. Изложба архитектуре Миленије и Дарка Марушића на 27 панора представља само мали, али репрезентативан, приказ богатог архитектонског опуса овог стваралачког пара. Миленија и Дарко, који су се у струци формира-

Учесници VI Саветовања о обновљивим изворима енергије – „Мале хидроелектране – енергетска будућност Србије“ одржаног у Власотинцу посетили су МХЕ Крстићи у Општини Црна Трава

ли у време модернизма у Србији, и данас раде велике и значајне пројекте помоћу средстава које је данашња модерна технологија скрајнула. Захвалност за реализацију изложбе, која је отворила Дане архитектуре Ниша, упутио је у име брачног пара Марушић, проф. Дарко Марушић. Пригодним говором о архитектури брачног пара Марушић, отворио је доц. др Александар Кековић, председник Организационог одбора.

Следећег дана 16. октобра, у Амфитеатру Грађевинско – архитектонског факултета Нишког универзитета професор Дарко Марушић, одржао је отворени час – предавање под називом “Од контекста до концепта – Архитектура Миленије и Дарка Марушића”. Предавању је присуствовало више од 100 студената и архитеката.

Друга излагачка манифестација којом су настављени 14. Дани архитектуре Ниша представила је приказ дела поставке са 8. Београдске интернационалне недеље архитектуре – ВІНА 2013. У оквиру поставке су приказане две изложбе и то „Конкурси у Србији 2012 – 2013. година“ и „Модернизам у Србији“.

Изложба „Конкурси у Србији 2012 – 2013. година“ представља приказ одржаних конкурса у Србији у једногодишњем, а у организацији Удружења архитеката Србије.

„Модернизам у Србији“ је изложба која за резултат има рад студената прве године дипломских академских студија мастер 2010/11. Архитектонског факултета Универзитета у Београду, у оквиру изборног предмета Савремена архитектура: Модернизам у Србији. Изложбу је припремила Група Do.co.mo.mo. Србија која је национална секција „Међународне радне групе за документацију и конзервацију грађевина, места и целина модерног покрета у архитектури“ Do.co.mo.mo. International.

Истог дана, започета је и студентска радионица под називом „Модерна схватања“ која је трајала до завршнице манифестације.

Трећа у низу била је изложба „Архитектура на маргинама“ ауто-

ра, историчара уметности Марка Стојановића и Срђана Гавриловића, дипл.арх.инж. из Београда. У оквиру отварања, Марко Стојановић је одржао предавање на тему изложбе – маргинализована архитектура.

Како је код многих архитеката цртеж промишљање, пауза у раду или пак умна забелешка у току израде финалног производа, можемо рећи да је овај део архитектуре настао на маргинама и сам маргинализован, што га не чини истргнутим из контекста, већ га управо приближава процесу производње и чини, неретко, његов најкреативнији део. Ова изложба је приказала неке од премиса у облику цртежа наших најплоднијих архитеката. Циљ ове изложбе је да се актуелној стручној, али и широј јавности, скрене пажња на овај, по многим напуштени, уметнички израз у свету архитектуре. Поздравне речи организације изложбе и ауторима упутили су нишки архитекти Љубомир Станковић и Саша Буђевац чији су радови били, између осталих, изложени.

Четврта изложба је била везана за промоцију књиге „Архитекта Јулијан Љ. Дјупон, нишки период“, аутора Зорана Чемерицића, дипл.инж.арх. Књига „Архитекта Јулијан Љ. Дјупон, нишки период“ осликава истраживање опуса који сачињава 30 стамбених и неколико јавних објеката, од чега у Нишу и даље постоји и користи се 20 његових стамбених и три јавна објекта. Уз фотографије, старе и актуелне, ових објеката приложени су и обрађени цртежи из архивираних пројеката, уз текстуалне коментаре и релевантне податке, који су приказани и на Изложби.

Пета изложба, којом су настављени Дани архитектуре Ниша, настала је у продукцији пројектног бироа „Форма антика“ из Ниша у последњих 20 година. Реч је о оним делима која су посвећена очувању културно историјског наслеђа и регионалног амбијента или о оним која су настала у њиховом контексту. Централно место припада објектима који упот-

пуњавају постојећу, историјску или амбијенталну морфологију града. Продукција произилази из идеја заснованих на сопственом искуству аутора или на ширим премисама посмодерног историцизма. На изложби, су поред осталог, приказане ревитализација тврђаве Фетислам у Кладову, Сунчани трг у Параћину, Конак Д у Копитаревуј улици и Турски конзулат у Нишу, Комплекс Нови Ниш и други пројектовани и реализовани објекти. Изложбу је отворио доц. др Александар Кековић, а пратеће предавање о архитектури „Форма антике“ одржао је архитекта Сима Гушић, дипл.инж.арх. пред стотинак посетилаца.

Последња, шеста изложба у низу којом су затворени 14. Дани архитектуре Ниша била је изложба радова насталих на Студенској радионици „Модерна схватања“. Студенти су обрадили тему ревитализације објеката нишке ране Модерне кроз признате поступке. Радови су постигли циљ да подстакну јавност на размишљање о очувању и даљем коришћењу објеката из овог периода који је оставио дубок траг у комплетној архитектури Ниша.

На отварању изложбе су били гости из Београда, представници ВІНЕ, архитекте Јелена Ивановић – Војводић и Ружица Сарић, као и проф. Дарко Марушић. Изложбу је отворио председник општине Медијана, проф. др Небојша Крстић, који је том приликом изјавио да је манифестација Дани архитектуре Ниша једна од најзначајнијих културних манифестација у Нишу.

Радови настали у Студенској радионици „Модерна схватања“, приказани су на 12 паноа, које је оцењивао и селектавао стручни жири, у саставу: доц. др Бранко АЈ Турншек, доц. др Александар Кековић, Бранимир Ђирић, Сима Гушић и Зоран Чемерицић, настали уз велику помоћ ментора доц. др Милана Танића, Славише Кондића и Марјана Петровића, док су читаву радионицу организовале архитекте Јелена Илић и Драгана

Димитријевић. Током трајања изложбе организована је јавна расправа чији је циљ био долажење до прихватљивог модела решења за питање очувања објеката насталих у периоду између два светска рата, а који преставља један од најбогатијих градитељских периода и без чијег постојања у урбаној агломерацији не би могао да се замисли Град Ниш. У име жирија, победничкој екипи у саставу: Јовић Ђорђе, Јаношевић Наталија, Стефановић Милица и Стојковић Милица, награде је уручила Јелена Илић. Изложбу је посетило и узело активно учешће на расправи око 200 људи.

Циљ овако конципиране манифестације Дани архитектуре Ниша је да се на темељан начин, кроз више изложби, са различитим поднебља и са разноврсним предавањима упозна архитектонска и остала јавност са тренутним стањем у архитектури града Ниша, али и Србије.

Регионални одбори подсекција дипломираних машинских инжењера регионалног центра Ниш организовали су у Власотинцу 25. октобра манифестацију: VI Саветовање о обновљивим изворима енергије: Мале хидроелектране „Енергетска будућност Србије“. Према плану 60-так учесника, пре свега наших инжењера из свих крајева Србије, заједно са професорима факултета, представницима локалних самоуправа и државних институција се окупало испред мале хидроелектране „Вучје“ која се налази иза истоимене варошице и на почетку предивног амбијента корита реке Вучјанке.

Шумско зеленило окупано сунцем били су довољан разлог за потпуно одушевљење, нарочито оних посетилаца који су имали прилику да се први пут упознају са бисером и баштином нашег почетка електрификације Србије који је уврштен у светску баштину електротехнике. Због тога је овај објекат који је почео са експлоатацијом 24. децембра 1903. године и непрекидно ради, уврштен у

светску електротехничку баштину и организација IEEE – највећа светска асоцијација из електротехнике, електронике и телекомуникација из Америке од њеног потпредседника Џона Вига 2005. године добила сертификат MILESTONE који чине објекти у светским размерама за постигнућа и значај у области елетротехнике. Присутни су разгледали објекат машинске хале и опрему уграђену пре 110 година, која још увек ради и успут су са својим камерама направили по који снимак, себи за успомену.

Главни разлог доласка на МХЕ Вучје, је да инжењери свих струка својим обиласком дају печат једном импозантном јубилеју 110. година каквих је мало у свету, у области електрификације. Организованим превозом учесници су отишли до комплекса МХЕ Крстићи, који се налази на реци Власини, између Власотинца и Црне траве, на чијој се катастарској територији и налази. Према плану 80-так учесника, окупало се испред мале хидроелектране („КРСТИЋИ“). Представници инвеститора, пројектаната и испоручиоца опреме сачекали су нас, и показали нам цео комплекс МХЕ Крстићи, од водозахвата, до објекта машинске хале. На водозахвату је извршена усмена презентација самог пројекта МХЕ Крстићи, пре свега грађевинског, а чију су реализацију могли и сами да виде и поставе по које питање.

Потом се отишло до објекта машинске хале, два километара низводно, где су посетиоци разгледали најсавременију опрему, уграђену у делу машинске и електроопреме, која је почела да ради пре пола године, снаге 800 kW, и већ испоручује електричну енергију ПД Југоисток, по бенифитној цени.

Саветовања је почео по предвиђеном плану Саветовања, тачно у 13 часова. Према програму, а после уводног излагања Драгана Живковића, дипл.маш.инж. председника Организационог одбора који је поздравио све учеснике и поже-

лео им добродошлицу, кренуло се са радним делом скупа.

Први рад је изложио проф. др Милун Бабић, директор регионалног Евро центра за енергетску ефикасност из Крагујевца, под насловом „Нови 3Д концепт параметарског пројектовања аксијалних радних кола хидрауличних турбина“ у коме је презентовао могућности за пројектовање пропелерних радних кола, програмским софтверским пакетом који је развијен на Машинском факултету у Крагујевцу. За изградњу МХЕ један од најбитнијих елемената је турбина, јер од њеног правилног усвајања, односно, пројектовања, у многоме зависи степен корисности целог постројења – водне енергије која се претвара у електро енергију.

Други рад под насловом „Енергетска ефикасност малих хидроелектрана“ презентовали су доц. др Живан Спасић, дипл.маш.инж. представник Регионалног центра за енергетску ефикасност Ниш, са Машинског факултета у Нишу, и др Александар Јањић, дипл. инж.ел. са Елетронског факултета у Нишу. У раду је указано на значај енергетске ефикасности, приликом изградње, почевши од идејног пројекта МХЕ, са следећим фазним корацима: добра процена хидроенергетског потенцијала, правилан избор типа турбине и генератора, избор броја и величине агрегата, могућност регулације рада турбине, аутоматизација рада турбине и правилан избор остале опреме.

Следећи, трећи, излагач био је Стеван Божић, дипл.инж.ел. из Сектора за МХЕ ПД Југоисток, Ниш, који је презентовао тему „Новоизграђене МХЕ повезане у систем ЕПС-а – ПД Југоисток Ниш“. Табеларно изнео пресек стања МХЕ и Соларних електрана, које су у задњих пет година повезане на електро систем ПД Југоистока, испоручују ел.енергију по бенифитним ценама.

Четврти излагач био је Александар Веселиновић, дипл.маш.инж. из фирме Монтавар Метална Лола – Београд, са темом „Софтвер за прорачун снаге МХЕ са отвореним

деривационим каналом“. У свом раду презентовао је, значај израде пројеката за иградњу нових МХЕ, с обзиром на одређене параметре за избор типа постројења и избор типа турбина. Презентовао је и правилан избор радних турбина, Капланове, Френсисове и Банкијеве, да би се постигао максимални степен искоришћења хидроенергије, као и избор асинхроних генератора, а све у циљу постизања већег степена искоришћења.

Следећи излагач, пети по реду, била је Татјана Здравковић, дипл. грађ.инж. из Дирекције за урбанизам и изградњу, Лесковац, која је изложила тему „Просторни план – Искуства града Лесковца у области МХЕ“ у коме је кроз просторни план Града Лесковца презентовала врло прецизно и детаљно пет локација за изградњу МХЕ, за потенцијалне инвеститоре.

Последњи, шести, излагач био је Зоран Крстић, дипл.инж.ел., Копринг ЕМ, Инвеститор и власник МХЕ на Старој планини, које је присутне изложио тему „Пут до грађевинске дозволе за МХЕ – искуства и проблеми“ у којој је говорио је о тешкоћама у процедури добијања потребних сагласности за изградњу. Посебно је истакао на поједине неусаглашености у процедурама које се јављају између надлежних министарстава која дају одређене сагласности.

Закључак је, да пре свега ИКС и инжењери свих струка, на свим нивоима треба да се укључе у даљим решавањима проблематике везане за ток изградње МХЕ које су недвосмислено енергетска будућност ОИЕ а посебно хидро ресурса који је веома присутан на Југоистоку Србије а који и покрива РЦ ИКС Ниш.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КРАЉЕВО

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организована је стручна 10. септембра посета градилишту моста преко Ибра у Кра-

љеву, који ће повезати град са насељем Рибница. Намена моста је, пре свега, растерећење саобраћаја који се сада одвија кроз сам центар града. Мост се наставља на саобраћајницу коју је овај регионални центар обишао 2012. године. Презентацију моста нам је представио Надзорни орган радова Бранко Ђоковић, дипл.грађ.инж. испред Дирекције за планирање и изградњу града Краљева, која финансира комплетне радове из буџетских средстава Града Краљева. Представљена је комплетна методологија саме изградње, као и технологија фундација темеља, израда АБ стубова и АБ греда које ће носити саобраћајну конструкцију. Такође је објаснио технологију нове генерације код бетонирања носећих греда саморазливајућим бетоном, који се први пут изводи у Краљеву. Градилиште моста преко Ибра посетило је 34 чланова Коморе, дипломираних инжењера, углавном грађевинске струке, који су били заинтересовани за овај инжењерски подухват својих колега. Циљ посете је упознавање инжењера свих струка са великим објектима, са системима градње, новим технологијама бетонирања монтажних носача и градње мостовских конструкција.

Регионални одбор и Подсекције дипломираних грађевинских инжењера реализовала је 25. октобра предавање: „Алтернативни извори енергије – МХЕ у рашком округу“ у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву. Ово предавање је значајно за даљи рад свих чланова Коморе Србије, јер би овим пројектима могла бити успелна цела краљевачка грађевинска оператива и остала привреда, што би превасходно много значило за све чланове Коморе са овог региона. Предавач Милутин Мандић, дипл. грађ.инж.је приказао комплетну мапу по окрузима обрађене у студији Института „Јарослава Черна“

која дефинише најбоље локације за градњу МХЕ. Такође је приказана мапа самог подручја Рашког округа који има најбогатије сливно подручје као основни предуслов за градњу истих. Детаљно је објаснио услове од издавања комплетних сагласности корак по корак, до добијања грађевинске и употребне дозволе, као и економску студију приликом рада МХЕ – иоспорука електричне енергије ЕД Србији.

Присутни су показали интересовање за ову тему, како пројектанти, извођачи, тако и инвеститори, који су и указали на актуелне проблеме у току процеса од прикупљања свих потребних сагласности, преко пројектовања и извођења до прикључења на мрежу ЕД Србија и сам почетак експлоатације. Указали су на потребу одржавања трибине на ову тему, где би било потребно присуство одговорних из ЕД Србије, како би се разрешиле многе дилеме у пракси.

Предавању је присуствовао 39 члана Коморе, дипломираних инжењера претежно грађевинске струке, а циљ предавања је – упознавање чланова Коморе са потенцијалима и ограничењима коришћења хидроенергетског потенцијала рашког округа.

Дана 30. октобра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржано је предавање: „Регулација и уређење обала реке Ибра у централној градској зони града Краљева“ у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву. Драган Стојановћ, дипл.грађ.инж. Предавач Драган Стојановћ, дипл.грађ.инж. приказао је комплетну регулацију десне обале водотока која је дефинисана пројектом прве фазе и план за наредни временски период даље регулације реке. Такође је приказао уређење насипа обале реке која не би имала сврху само одбрамбеног насипа од плављења подручја, већ би служио и у рекреативне сврхе свих грађана Краљева. Детаљно је објаснио дешавања која су планирана Просторним планом саме регулације, као и сву добробит за све грађане Краљева.

Овај пројекат се сврстава у веће инвестиционе планове које би трајале бар наредних 5 година за приказану прву фазу саме регулације. Предавању је присуствовао 27 члана Коморе, дипломираних инжењера претежно грађевинске струке, који су били заинтересовани за ову актуелну тему. Циљ предавања је био упознавање чланова Коморе али и институција система одлучивања о потребама за регулацијом и уређењем обала реке Ибра у централној градској зони града Краљево, значај за сам град и његов излазак на реку, с обзиром на

делом централне Србије. Презентацију изградње аутопута и пратећих објеката нам је представио један од Надзорних органа на овим радовима Горан Дуњић, дипл. грађ. инж. испред „Коридора 11“. Уговор је међународног карактера и склопљен је са Азербејџаном и нашим извођачима. Представљена је комплетна методологија изградње аутопута, као и технологија градње надвожњака са свим њиховим техничким карактеристикама. Такође су нам показали градњу два тунела (за сваку траку аутопута посебно) са таковске стране и затим са бр-

бетонирања носећих конструкција надвожњака, тунела и преношење искуства саме градње ових капиталних објеката.

Предавање: „Примена „мобиле маппинг“ технологије у прикупљању и коришћењу геопросторних података“ организовали су 8. новембра Регионални одбор Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка. Предавачи Др Мирослав Кубурић, дипл. инж. геод. и Лазо Саковић, дипл. инж. геод. су приказали комплетну студију израде геоскице на терену, које се сада сакупљају у ди-

На ретроспективној трибини – „Размена искустава стечених у 2013 години из свих области техничких струка“ учествовали су, поред Краљевчана као домаћина и колеге из Крагујевца и Чачка

све потенцијале које река доноси.

У организацији Регионалног одбора подсекције дипломираних грађевинских инжењера регионалног центра Краљево, организована је 5. новембра стручна посета: „Аутопут Београд-Јужни Јадран – базе Таково и Брђани“ у Таково.

Аутопут Београд-Јужни Јадран – базе Таково и Брђани ће повезати Обреновац и Прељину у овој фази. Намена је растерећење саобраћаја Ибарске магистрале и бржа саобраћајна веза Београда са овим

ђанске стране. Представљена нам је технологија градње једног и другог тунела са свом проблематиком која прати изграђу оваквих објеката. У екипи која је посетила Таково било 24 чланова Коморе, дипломираних инжењера углавном грађевинске струке, који су били заинтересовани за ове инжењерске подухвате својих колега који изводе ове радове. Циљ ове посете је упознавање инжењера свих струка са великим објектима, са системима градње, технологијама

гиталном облику, тако да обрада саме геодетске подлоге у канцеларији захтева мање времена. Ово предавање је значајно за даљи рад свих техничких струка Коморе, јер применом савремених технологија у геодезији добијају се значајне информације које су битне како за пројектовање свих врста објеката, тако и за извођење. Прикупљање просторних података са терена електронском технологијом, добијају детаљне геодетске подлоге. Предавању је присуствовало 32

члана Коморе, дипломираних инжењера свих струка, претежно геодетске струке, који су били заинтересовани за ову актуелну тему.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике одржано је 28. новембра предавање: „Мобилне комуникације у савременом пословању“ у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву. Предавач Владан Влајковић, дипл.инж.ел. је објаснио које су све могућности у коришћењу мобилне технологије у областима свих струка. Такође је објаснио како може да се користи мобилна телефонија преко ГПС И ГПРС система, као и предности ове савремене технологије у свакодневnoj примени. Детаљно је објаснио начин контролисања свих технолошких уређаја и система у правцу контроле њиховог детаљног функционисања, као и у контроли саобраћаја.

Предавању је присуствовао 32 члана Коморе, дипломираних инжењера претежно електротехничке струке, који су били заинтересовани за ову актуелну тему. Чланови Коморе су се упознали са мобилним комуникационим технологијама, могућностима преноса података у циљу даљинског управљања и надзора дистрибуираним системима. Очекивани резултат је проширење знања пројектаната, извођача радова и корисника о технологији и расположивој опреми за обављање удаљеног надзора и управљања ради оптимизације решења у свакој фази реализације пројекта.

Дана 13. децембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектуре одржана је трибина: „Презентација плана генералне регулације ‘Маглич’“. Модератор, Милорад Миладиновић, дипл.инж.арх. представио је план генералне регулације старог средњовековног утврђења „Маглич“. Посебно је нагласио значај ове тврђаве за цео регион у смислу просперитета региона у свим областима. С обзиром да се на том простору раде већ идејни

пројекти за хидроелектране на Ибру у том подручју, значај ревитализације саме тврђаве као и доњег простора би био у толико битнији за унапређење стандарда свих становника на том простору. Предавању је присуствовало 68 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ову врло занимљиву тему. Такође се веома конструктивно дискутовало у погледу давања предлога за разрешење урбанистичког плана подножја саме тврђаве. Циљ ове трибине је упознавање са специфичностима планирања и пројектовања у околини заштићеног културног добра од изузетног значаја. На овом релативно малом простору у долини Ибра, са свих страна окруженим стеновитим брдима, потребно је усагласити услове заштите, услове за изградњу ибарских хидроелектрана и амбициозни пројекат локалне самоуправе за изградњу «Краљевграда».

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера 13. децембра је одржана трибина: „Размена стручних искустава стечених у 2013-ој години из свих области техничких струка“. Модератори су били Светлана Богдановић, дипл. инж.ел., Јелена Бојовић, дипл.грађ. инж. и Горан Цветков, дипл.маш. инж. Том ретроспективом поднет је извештај одрађених активности у току године са освртом на проблематику њихових реализација, што је био и основни мотив одржавања овог скупа. У току наставка трибине изнети су планови за реализацију даљих заједничких активности са акцентом на активирање и придобијање што већег броја чланства као и њихово учешће у дањем раду ових Регионалних центара. Донет је и општи закључак од свих учесника, да би оваква врста окупљања требало да пређе у традиционално окупљање што већег броја чланова ИКСа са ових простора, с обзиром на географско подручје на ком се налазе ова три центра. Такође је закључено од стране свих присутних да

овакав начин рада ових центара доприноси бољој међусобној комуникацији и информисаности чланова због географске површине коју обухватају ова три центра. Трибину су проpratили краљевачки медији, који су своје извештаје објавили у оквиру информативних емисија. Добијене су информације од грађана, да се на сателитској телевизији могао видети извештај са овог ретроспективног догађаја, што значи да је превазишао границе локалног скупа.

Морамо да истакнемо да Регионални центар Краљево остварује веома добру сарадњу са локалним медијима, па скоро све њихове акције и активности бележе пре свега у електронском формату – видео записом. И још једна напомена – сва предавања, трибине, округли столови и ини догађаји, организују се у сали Регионалне привредне коморе. Надамо се да таква ситуација неће трајати још дуго, јер ће у 2014. години Регионални центар Краљево дойти „кров над главом“.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР СУБОТИЦА

Регионални центар Суботица организовао је две стручне екскурзије: 13. септембра посету градилишту Главне железничке станице у Бечу, а 15. новембра Будимпешти – новој линији метроа М4 и пројекту урбане регенерације Корвин променаде.

Стручни део посете градилишту Главне железничке станице у Бечу састојао се из два дела. Први део је одржан у згради Банораме, информативног центра који преко разних дигиталних садржаја упознаје све заинтересоване са пројектом. Предавач је био мр Ханс-Кристијан Хајнцел, пројект менаџер. Укратко је представљен сам објект као и обим интервенција у околини станице. Наиме, нова Главна железничка станица се, заједно са новим комерцијалним и стамбеним садр-

жајима, налази на месту некадашње Јужне железничке станице у Бечу. Аустријске железнице су на том месту заузиле огромну површину која је, пошто је била ограђена зидовима, онемогућавала комуникацију између 10. и 3. Бечког дистрикта. Након садашњег рекомпоновања, не само да ће се појавити нови комерцијални садржаји (550.000 м² пословних простора) и стамбене јединице (њих

зак је започет делом станице који је већ у функцији. То су четири колосека на којима за сада саобраћају само домаћи возови, а од 6. децембра 2014. године планиран је завршетак и преосталих шест. Овако тачан датум завршетка радова условљен је чињеницом да је ова станица будуће чвориште три велика, паневропска железничка коридора (Париз-Братислава, Атина-Дрезден, Гданск-Венеција), а 6.

станицу комерцијалним инвеститорима, зарадиле око 350 милиона евра који су уложени у изградњу. Укупна вредност инвестиције је околном комерцијалном и стамбеном изградњом приватних инвеститора је око четири милијарде евра. О Бечкој главној железничкој станици на поменутој локацији, се расправљало последњих 30 година, а у коначан посао се кренуло формално, писмом о наме-

Највеће градилиште у Бечу је нова Главна железничка станица која ће, када се заврши, имати 550.000 квадратних метара пословног простора, плус, 5.500 стамбених јединица, суботички инжењери су посетили средином септембра

5.500), већ станица постаје потпуно проходна, тако да ће се два споменута дела града много боље повезати. Први део обиласка завршен је посетом панорамској платформи са које се пружа одличан поглед на садржаје о којима је било речи, као и на цео град Беч.

Други део посете одвијао се на самом градилишту Главне железничке станице под вођством др Карла-Јохана Хартига, главног вође пројекта испред Аустријских железница. С обзиром да се изузетно инсистира на мерама заштите на раду, сви учесници посете су добили комплете заштитне опреме: чизме, шлемове и прслуке. Обила-

децембра ступа на снагу зимски ред вожње и до тада све мора бити спремно. Др Карл-Јохан Хартиг је затим провео групу по самом градилишту: колосецима и железничким перонима на којима се сад ради, подземној гаражи са 630 паркинг места, простору на којем ће се налазити тржни центар површине 20.000,00 м² чије уређење креће следеће године, сервисним просторијама и везним деловима. Успут је одговарао на постављена питања па се тако могло сазнати да је укупна вредност инвестиције у саму станицу милијарду евра, с тим да су Аустријске железнице продајом земљишта уз

рама између аустријског Министарства транспорта, града Беча и Аустријских железница. Пре једне деценије, 2003. године, завршен је мастер план, а пројектовање је трајало од 2005. до 2009. године. У пројектовању су учествовала три архитектонска бироа и шест консултантских фирми, а занимљиво је да је, иако су датуми били чврсто одређени, одобрен продужетак рока за пројектовање за годину дана, да би се пројекат консолидовао. Резултат је тај да постоји врло мало одступања од пројекта и у финансијском и у извођачком смислу. Иначе, нова станица је пројектована тако да 2025. године

Суботички инжењер испред метро станице Бикаш парк, на новој метро линији (М4) у Будимпешти која је дугачка 7,4 километара има 10 станица и требало би да кошта 452 милијарди форинити

може да прихвати 150.000 путника дневно.

Два месеца касније, 15. новембра, организована је стручна посета/екскурзија Будимпешти. Први део посете одржан је у згради Инфо центра Директората пројекта метроа, на тргу Етеле у Будимпешти, а организован је уз помоћ Аготе Чуке из Службе за односе с јавношћу Директората. Инжењер Саболч Немет нам је укратко представио историјат нове метро линије (М4), пројекте и структуру додељених уговора извођачима. Укупна вредност радова је 452 милијарде форинти. Затим је представљена сама линија метроа М4, дужине 7,4 км, са десет станица које су за сада изграђене и предвиђеним продужењима линије. Станице се налазе и на будимској и на пештанској страни града, са делом тунела испод Дунава. Нове гарнитуре возова које ће се користити на овој линији ће бити потпуно аутоматизоване и без возача. Након завршетка презентације, домаћини су нас одвели до најближе станице метроа, ста-

нице Бикаш парк која је у потпуности завршена, технички примљена и спремна да у марту следеће године, када је предвиђен почетак рада нове линије, прими путнике. Ту смо се упознали са начином функционисања једне метро станице, а највећа пажња посвећена је заштити од пожара и начинима евакуације путника ако до пожара ипак дође.

У другом делу програма посетили смо пројекат урбане регенерације Корвин у будимпештанском кварту Јожефварош. Ту нас је главни архитекта Габор Радвањи из фирме Futureal, која стоји иза овог пројекта, провео кроз неколико објеката који чине овај комплекс. Јожефварош је стари квартал са лоше одржаваним старим зградама и вишеспратницама из 70-их година прошлог века, па град у склопу јавно-приватног партнерства жели да га оживи. Тренутно је изграђен модеран тржни центар, уређен трг и шеталиште, изграђени пословни и стамбени простори, тако да се крај од некадашње

спаваонице претвара у динамичну четврт. Током обиласка упознати смо са многим савременим архитектонским и инсталатерским решењима.

Организациони одбор, у коме су били Бранкица Опсеница и Никола Васиљевић, обоје дипл. грађ. инж., сматра да су обе стручне посете биле врло успешне и да су чланови ИКС из Регионалног центра Суботица, имали прилику да се упознају са два велика инфраструктурна пројекта, Главна железничка станица са околном еријом у Бечу, односно, метро линија М4 у Будимпешти, као и са урбаном регенерацијом Корвин променаде, претходно запуштеног кварта уз примену нових архитектонских, урбанистичких и инсталатерских мера.

На крају, али не мање битно, Организациони одбор се захваљује Трговинском одељењу при Амбасди Републике Аустрије у Београду, Андреасу Хајденталеру, саветнику Трговинског одељења и његовој помоћници Мартини Јанковић,

на помоћи око организације и реализације посете Бечу, односно, те колегама Тибору Агоу, дипл. грађ. инж. и Карољу Тертелију, дипл. инж. арх. наравно, члановима ИКС на великом труду који су уложили приликом превођења са мађарског на српски језик, како би свим учесницима ове стручне посете омогућили праћење програма.

Бранкица Опсеница

Дана 18. октобра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржано је предавање: „Примена вијчаних веза код армиранобетонских монтажних стубова и греда, код монтажних монолитних начина изградње. Замена бетонских конзола скривеним челичним конзолама“. Предавач је био Жолт Кокрехел, дипл. грађ.инж.

Везе монтажних стубова за темељну конструкцију по правилу се ради применом монтажних или монолитних армиранобетонских чашица. У појединим случајевима поставља се захтев да се избегне примена чашица (нпр. доњи ниво подземне етаже – проблем решавања водонепропусности доње плоче у случају примене темелних чашица).

Исто тако појављује се захтев за наставак монтажних стуба на монтажни стуб или на монолитну доњу конструкцију. Ови проблеми се могу једноставно решити применом минимум четири сидрених вијака и папуча стубова са којим се остварује крута веза, еквивалентан монолитној вези или вези применом чашица.

У доњу монолитну конструкцију – темељна плоча, темељни јастук темеља самаца, доњи монолитни стуб, итд. – уграђују се сидрени вијци који могу бити кратки или дугачки. Кратки се примењују код плоча док дуги тип се примењује код монолитних стубова. Постоји могућност и директне уградње сидрених вијака у главу шипа при дубоком фундирању, чиме се избегава изведба надглавне конструкције и постављање чашице.

У монтажни стуб се уграђују папуче стубова које се постављају заједно са арматуром стуба у оплату. Око папуча стубова потребно је уградити додатну арматуру према захтевима за одговарајући тип папуче. Након што се стуб изведе, на градилишту се монтира на уграђене и нивелисане сидрене вијке. Кад се стуб доведе у пројектовани положај (на пројектовани ниво и у вертикалност у два ортогонална правца) причвршћивање се врши подлошкама и матицама. Притезање матица се врши обичним виластим кљућевима и малим чекићем или момент кључем. Након што је стуб монтиран – пре наставка монтаже додатних елемената који се ослањају на стуб – обавезно се веза стуба подлива нескупљајућим висококвалитетним подливним материјалом чија чврстоћа је једне класе већа од пројектоване чврстоће стуба. Овако изведене везе се понашају у потпуности као монолитни армиранобетонски пресек који је у могућности да преузме и моменте савијања у пресеку. У случајевима када су смићуће силе велике на споју стуба и доње конструкције мора се предвидети уградња смићућег елемента у виду можданика од челичног профила.

Прорачун веза се може извршити бесплатним прорачунским програмом Peikko Designer за прорачун веза. Кориснички панел је веома једноставан и потребно је редом унети захтеване податке и на крају се добија извештај са дијаграмом носивости самог стуба и вијчане везе, где је потребан услов да веза увек буде јача од стуба. Прорачун се врши за две фазе и то: фаза монтаже и фаза експлоатације. Статички утицаји морају бити одређени на основу теорије ИИ. реда као што је исто то узет у обзир код димензионисања самог стуба на месту везе.

Веза изведена сидреним вијцима ХПМ и папучама типа ХПКМ су погодни за примену у сеизмичким подручјима јер су према извршеним испитивањима показала веома добру дуктилност. Прорачун

веза се врши у складу са одредбама ЕН 1998, где су прописана одговарајући коефицијенти предимензионисања везе у зависности од пројектованог нивоа дуктилности конструкције. Вијчаним везама се могу изводити и стубови под нагибом, да се оформљују круте везе на местима где се класичним начином изведбе монтажне конструкције то није могуће. Могу се пројектовати крути рамови (веза монтажне греде са стубом који је моментно отпоран) у два ортогонална правца на једном стубу. Примена вијчаних веза и начин конструисања веза је флексибилна и њихова примена је разноврсна и разликује се од случаја до случаја према захтеву од стране пројектанта конструкције.

Присутни инжењери упознати су са применом вијчаних веза и начином конструисања, те њиховом применом и разликама од случаја до случаја, према захтеву од стране пројектанта конструкције.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржано је предавање: „Израда пропуста за миграцију ситних животиња у оквиру заштићене зоне специјални резерват природе “Лудашко језеро” у атару између насеља Хајдуково и Палић, а према условима Покрајинског завода за заштиту природе“.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КРАГУЈЕВАЦ

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера 6. септембра организована је стручна посета градилишима на Коридору X, крак Ц. конкретно – Обилазници око Димитровграда на којој су два тунела Погон и Пржојна падина.

Наша делегација, коју су чинили представници свих подсекција из Регионалног центра Крагујевац је срдечно примљена од стране представника градилишта (испред инвеститира „Коридора Србије“ – Не-

над Томић дипл.грађ.инж. а у име Надзорног органа – Саша Мицић дипл.грађ.инж из фирме EPTISA) који су нас упознали са пројектном документацијом, условима на градилишту и техничким карактеристикама објеката.

Обилазница око Димитровграда са свим својим објектима представља врло значајан пројекта у оквиру Коридора X. Геостратешки карактер обилазнице, сложеност проблема у свим фазама реализације пројекта и велика варијабилност објеката, поменуто градилиште сврстава у ред тренутно најзначајнијих. Сама Обилазница око Димитровграда представља завршетак припадајућег дела коридора X лоцираног у Србији, и као део Европске комуникације представља врло значајан саобраћајни правац. Због саме морфологије терена и његовог геотехничког састава захтевала велику варијабилност превасход-

но у пројектовању, а најзахтевнија је у фази грађења. На „лицу места“ наша делегација се упознала са технологијом грађења тунела и осталих објеката, са искуствима и проблемима у току градње, системима и начинима градње. Значај ове стручне посете је иницијална едукација инжењера на објектима који се у новијој пракси ретко пројектују и изводе, што због своје сложености, што због вредности инвестиције.

Дана 27. септембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера одржана је презентација Закона о јавним набавкама, у свечаној сали Регионалне привредне коморе у Крагујевцу.

Уводну реч је имала Јелена Божовић, дипл.грађ.инж. председник Организационог одбора, уводећи присутне у тему, истакавши да је Закон о јавним набавкама ступио

на снагу 6. јануара, али је практично почео да се примењује од 1. априла 2013. године.

Презентерка Закона о јавним набавкама је била Љубинка Ковачевић, дипл.ецц. која је указала да је његов приоритет сузбијање преговарачких поступака, који ће се користити само у најнеопходнијим ситуацијама. Преговарачки поступци јавних набавки достигли су огромне размере прошле године, када је 34 одсто уговора закључено на тај начин, од којих 48 одсто са само једним понуђачем, што је најнеконкурентније. Она је поручила наручиоцима да избегавају преговарачке поступке, јер ће добијати углавном негативно мишљење Управе за јавне набавке, осим у случајевима када постоји јак разлог за покретање таквог поступка. У другом кварталу прошле године, наставила је презентерка, у изборном периоду,

Свечана сала Регионалне привредне коморе била је испуњена до последњег места на трибини – „Технички пријем објеката“, на којој је предавач био мр Миломир Поповић дипл.грађ.инж. чије комплетно излагање доносимо интегрално у рубрици „Стручни радови“

хитне јавне набавке достигле су 8,7 милијарди динара, од којих је 83 одсто или 7,2 милијарде динара, било нерегуларно. Љубинка Ковачевић је рекла да нови Закон о јавним набавкама, који се примењује од 1. априла појачава надлежности управе и доноси низ новина, међу којима је годишњи план јавних набавки, тако да сваки наручилац треба најкасније до 31. јануара да га достави управи и Државној ревизорској институцији. Наручилац посебно, у плану набавки, посебно наводи разлоге и оправданост сваке појединачне набавке и начин на који је утврдио процењену вредност јавне набавке. План набавке у електронском облику наручилац доставља Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији у року од десет дана од дана доношења, а дужан је да до 31. марта текуће године, сачини извештај о извршењу плана набавки за претходну годину, који доставља тим институцијама.

Циљ овог предавања/презентације био је да понуђаче и наурчиоце информисемо о новинама у области јавних набавки и о усаглашавању српског законодавства са прописима Европске уније.

Четири недеље касније, 24. октобра Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка, такође је организовала презентацију/предавање о Закона о јавним набавкама, у свечаној сали Регионалне привредне коморе у Крагујевцу. Уводну реч је изнео Станко Божиловић, дипл.инж.геод. председник Регионалног одбора подсекције МСИР уводећи присутне у тему предавања, док је презентер био Никола Милетић, дипл.инж саобраћаја. Предавање/презентација се, практично, позабавила почетком израде Стратегије развоја саобраћаја Крагујевца. Милетић је дао опис саме израде, као и закључке у виду евалуације саме стратегије, те представљање модела мониторинга. Објаснио је какав је значај саобраћајаног сектора за укупан друштвено – економски развој града. Иначе, град Крагујевац отпочео је процес израде Стратегије развоја

саобраћаја уз помоћ Програма подршке општинама IPA 2007 (MSP IPA 2007) који финансира Европска унија. На основу Меморандума о разумевању потписаном између града Крагујевца и Пројекта MSP IPA 2007, којим су одређени детаљи техничке подршке коју Пројекат пружа граду Крагујевцу, Скупштина Града Крагујевца донела је Одлуку о иницирању процеса израде Стратегије развоја саобраћаја.

Стратегија развоја саобраћаја града Крагујевца рађена је у циљу утврђивања тренутног стања саобраћаја на територији Града, идентификовања будућих потреба, утврђивања жељеног стања у периоду од десет година и начина којима се жељено стање може постићи. Израдом Стратегије развоја саобраћаја, сектор саобраћаја посматран је као битан елемент који прати али и креира услове за целокупан друштвено – економски развој града.

Посебан позитиван аспект одржаног предавања/презентације лежи у чињеници да су му присуствовали представници локалних самоуправа (Крушевац и Врњачка Бања) који се управо налазе на почетку процеса израде оваквог документа у својим општинама, те су реалним питањима на која су добили конструктивне одговоре, дали предавању изразиту практичну функционалност.

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике одржано је 20. новембра у свечаној сали Регионалне привредне коморе у Крагујевцу предавање: „Прикључење соларних електрана у дистрибутивни систем „Електрошумадије“ Крагујевац“.

У уводном делу предавања указано је на неопходност популаризације изградње обновљивих извора енергије у Србији, са нагласком на соларне системе, који ће се све више користити за производњу и дистрибуцију електричне енергије у урбаним срединама, са тенденцијом, да по цени постану конкурентни ценама енергије добијене конвенцијалним технологијама,

нарочито због изузетних природних услова.

Уследила је анализа процедуре „Од идеје за изградњу соларне електране до њене реализације“ и стицање статуса повлашћеног произвођача, тојест, права продаје енергије из ОИЕ по повлашћеним ценама, са освртом на законску регулативу. Затим су детаљно описане „Опште правне одреднице за добијање статуса повлашћеног произвођача“, као и разлике у процедури у зависности од инсталиране снаге соларних панела, односно, посебни случајеви изградње соларних ћелија.

У завршном делу излагања анализирани су најважнији утицаји: дистрибуираних извора на губитке у мрежи, извора на напонске прилике, дистрибуираних извора на квалитет електричне енергије, као и шта обезбеђује „полаз“ за издавање мишљења/услова за прикључење, а по изградњи и одобрења за прикључење малих соларних електрана (МСЕ) на електро енергетски систем ЕД „Електрошумадија“ Крагујевац. Према Закону о енергетици, оператор дистрибутивног система (ОДС) је обавезан да преузме сву произведену енергију из обновљивих извора.

Највећи изазов планирању и управљању дистрибутивном мрежом представљаће велики број дистрибуираних извора који, иначе пасивну дистрибутивну мрежу претварају у активну. Активна дистрибутивна мрежа, у којој се интензивно примењују информационе технологије и аутоматизација је Напредна/Паметна мрежа. Повећање удела дистрибуиране производње мења конвенционалне начине планирања и управљања мрежом. С једне стране, дистрибуирани извори ће планирање учинити још сложенијим, док с друге стране, остале функционалности мреже омогућавају прихватање дистрибуираних извора и одлагање улагања у повећање капацитета мреже.

Посебно охрабрује веома добар одзив заинтересованих стручњака за упознавање са конкретним

Подсекција грађевинских инжењера из Чачка организовала је (и у госте позвала колеге из Горњег Милановца, Лучана, Пожеге, Ужица, Нове Вароши, Пријепоља и Крагујевца) посету градилишту на аутопуту Београд – јужни Јадран – Е763, у народу познатији као Коридор 11, и то на локацији „Таково – Савинац“ на којој земунски „Планум“ изводи радове на тунелима

проблемима који су могући у процесу реализације изградње малих соларних електрана (МСЕ). Разјашњене су све недоумице у процедурама за реализацију изградње соларне електране, као и њене експлоатације. Остварен интерактивни приступ теми и развијена врло конструктивна дискусија, која се наставила и у неформалном дружењу, непосредно после.

Дана 3. децембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера електротехнике одржана је, у свечаној сали Дирекције за урбанизам у Крагујевцу, трибина „Технички пријем објеката“. О теми је као уводничар

исцрпно говорио мр Миломир Поповић, дипл.грађ.инж. па то његово излагање, у интегралном формату, доносимо у рубрици Струни радови.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЧАЧАК

Дана 11. октобра, а у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организована је стручна посета по називом – „Обилазак градилишта: Аутопут – Коридор 11 у зони петље “Таково” код Горњег Милановца“.

Инжењери из Горњег Милановца, Чачка, Лучана, Пожеге, Ужица, Нове Вароши, Пријепоља и Крагујевца имали су прилику да са својим домаћинима разговарају о Коридору 11, а посебно о радовима на деоници 2, од Дића (Љиг) до Прељине (Чачак).

Положај централног кампа је на месту будуће „петље Таково“ којом ће се становници општине Горњи Милановац прикључити на овај важан инфраструктурни објекат. Ова деоница је подељена на три сектора, укупне дужине 40,6 километара. На њој је предвиђено око 80 мостова и шест тунела, од којих су се, овом приликом, колеге упо-

зналле са радовима на мосту Сави-нац, дужине око 600 метара и двоцевним тунелом Шарани, дужине 990 метара. Дуж ове трасе се врши и измештање и уређење корита река, дуж којих је траса пута.

Посебну пажњу привукли су детаљи извођења радова, као и ангажована механизација и око 1800 запослених радника неколико домаћих фирми. Менаџмент је из Азербејџана и Турске, а надзор, за сада, воде инжењери "Коридора Србије".

Циљ ове посете је био да се инжењери разних струка упознају са динамиком и технологијом рада на аутопуту, са посебним освртом на отежане услове рада с обзиром на морфологију терена и преношење/прихватање искустава са градилишта.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ВАЉЕВО

У организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка 29. новембра одржан је 7. традиционални скуп са темом – „Геолошке и инжењерскогеолошке подлоге као саставни део просторних и урбанистичких планова- Геотехничке подлоге као саставни део главних грађевинских пројеката“. Скуп је имао три дела са укупно 11 тема/предавања, а све се догађало у сали хотела „Дивчибаре“ на Дивчибарама.

На Скупу су учествовали дипломирани инжењери геологије – за геотехнику, инжењери архитектуре – планери, урбанисти и пројектанти, грађевински инжењери – конструктори и представници урбанистичких служби из општина. У раду Скупа учешће су узели и представници Министарства за природне ресурсе, рударство и просторно планирање и Геолошки инспектор РС, као и чланови Скупштине Инжењерске коморе Србије – Милан Петровић дипл.инж.грађ. и Ненад Крстивојевић дипл.инж. грађ. обојица из Ваљева.

У првом делу реализоване су две теме: „Основе геотехничког пројектовања према ЕЦ стандардима – плитко и дубоко фундације“, предавач др Драгослав Ракић, Рударско геолошки факултет Београд, Департаман за геотехнику и „Геобазе и њена имплементација урбанистичком планирању Београда“, ауторке Весне Тахов, дипл.инж.геологије из Завода за урбанизам Београда.

Други део 7. скупа био централни и најважнији јер је у оквиру њега презентирано седам тема. Прва је била „Имплементација стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2006 у лабораторијској геомеханичкој пракси“, ауторке мр Ксеније Ђоковић дипл.инж.геол., водећи инжењер Лабораторије за путеве и геотехнику – Институт ИМС из Београд. Друга тема је била „Теренска испитивања тла спиралном плочом (СПЛТ) у истражним бушотинама“ коју је написао и презентирао њен аутор – Марко Прица, дипл.инж.геологије из Институт ИМС Београд. Уследило је, као треће по реду, предавање „Тунели – геотехнички истражни радови, пројектовање, грађење на Коридорима 10 и 11“ аутора Зорана Берисављевић, дипл.инж.геологије из „Коридора Србије“.

Тачно на половину другог дела, четврто предавање, одржао је Томислав Јанковић, дипл.инж.геологије Саобраћајног института ЦИП из Београд, под називом „Геотехничка истраживања и испитивања за стамбено насеље "Степа Степановић" на Вождовцу у Београду“. Пета тема/предавање било је „Саница клизишта код манастира Ђелије у Ваљеву – геотехнички истражни радови, пројектовање, извођење“ – двојице аутора Богдана Петровића, дипл.инж.геологије из Паштрићанца, Ваљево и Ненад Крстивојевић, дипл.инж.грађевине, такође, из Ваљева. Предпоследње, шесто по реду, било је предавање „Могућност примене квантитативних модела у урбанистичком планирању“, аутора др Милоша Марјановић, дипл. инж. геологије са Рударско-геолошког факултета у

Београду. Седмо и последње предавање/тема другог дела била је „Недостаци приликом спровођења јавних набавки за израду геотехничких подлога“, аутора Драган Петровић, дипл.инж.геологије, председник Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка Матичне секције извођача радова Регионалног центра Ваљево.

Трећи део, нерекосмоли, имао је само две теме и то: „Актуелна питања организације геолошке струке у оквиру ИКС и спровођење Одлуке о лиценцама за дипломиране инжењере геолошке струке“, аутор Новица Петровић, дипл.инж.геологије – Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове Града Београда и „Геолошке, инжењерскогеолошке и геотехничке подлоге у Закону о рударству и геолошким истраживањима“, у интерпретацији Зоран Поповић, дипл.инж.геологије из Министарства за природне ресурсе, рударство и просторно планирање Србије.

Као и претходне године, поново је постављено питање додељивања лиценци за дипломиране инжењере геологије који немају одговарајући смер, и тумачења члана 43. Одлуке о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије, где се изузетно за дугогодишње искуство може издавати лиценца за знања стечена кроз праксу, без обзира на завршени смер. Мишљење је да не треба правити преседане и да се мора поштовати Одлука о врстама лиценци која за сваку лиценцу у преамбули дефинише који факултети и који смерови могу добити предметну лиценцу, као и Закон о рударству и геолошким истраживањима код испуњености услова за доделу лиценци. Полазећи од закључака скупова из претходних година, ради адекватнијег организовања геолошке струке у оквиру ИКС, усвојен је Закључак да се што пре покрене иницијатива за формирање одговарајућег одсека геолога у оквиру подсекције осталих техничких струка. Поготово што се очекује усвајања одговарајућег Правилника о организова-

њу одсека за сваку струку у оквиру Подсекције ОТС.

У оквиру друге тачке трећег дела трибине, представник Министарства за природне ресурсе, рударство и просторно планирање, Зоран Поповић је информисао присутне о постојећим решењима, када се ради о статусу инжењерскогеолошких и геотехничких истраживања у оквиру Предлога закона о геолошким истраживањима и рударству. Такође је истакао потребу да се у процесу његовог доношења укључе чланови ИКС и друге организације које се баве овим истраживањима. У вези овог питања указано је на неопходност да се Инжењерска комора активно укључи у доношење подзаконских аката, односно, Правилника који треба детаљније да регулишу област инжењерскогеолошких и геотехничких истраживања за потребе просторног и урбанистичког планирања, као и за потребе грађевинарских објеката.

Учесници 7. скупа су упознати са задацима који очекују геологе у примени европских прописа. Такође су упознати са улогом и значајем израде геолошких и инжењерско-геолошких подлога за израду планске документације (просторних планова) и геотехничких подлога, као саставних делова пројеката грађевинских објеката. Учесници су упознати са: вредновањем података о геолошкој средини у процесу планирања простора, као и проблемима који се јављају услед недостатака ажурних и квалитетних геолошких података. Указано је на неопходност поштовања законске регулативе, подзаконских аката, контроле спровођења закона и прописа из ове области. Поред едукативног карактера, трибина је имала посебан значај јер је покренула и нека питања из области за коју је организована. Неки предлози и закључци ће бити разматрани на другим стручним скуповима, као и приликом израде новог Закона о планирању и изградњи и Закона о геолошким истраживањима и рударству, као и пратећих подзаконских аката.

Општа је оцена учесника 7. скупа да је окупљање на Дивчибарима постигло циљ. Из године у годину Скуп постаје све квалитетнији и садржајнији. Закључено је да Скуп настави континуирано одржава, да носиоци организације буду Регионални одбори Подсекције дипломираних инжењера ОТС регионалних центара Ваљево и Београд, а по могућству да се укључе и други регионални центри.

Дана 10. децембра у организацији Регионалног одбора Подсекције дипломираних инжењера архитектура одржано је у малој сали Градске управе у Ваљеву предавање: „Сана-

интересантном предавању које је дало слику стања након пожара и у првим данима након тога. Приказане су интервенције на заштити преостале конструкције коју су извели Грчки извођачи и низ разних сложених интервенција у протеклим годинама, које су предузимали наши извођачи под строгом контролом служби заштите из Србије и Грчке. Изложени су проблеми који су се отварали у току радова и начини њиховог решавања. Приказане су методе ињектирања савременим бесцементним малтерима, малтерима са додатком цемента, методе заштите од сеизмич-

На традиционалном скупу геодета, седмом по реду, – „Геолошке и инжењерско-геолошке подлоге као саставни део просторних и урбанистичких планова“ и „Геотехничке подлоге као саставни део главних грађевинских пројеката – законска регулатива и пракса“ организован је у три дела уз презентацију 11 радова

ција и реконструкција заштићених објеката – примери из праксе“ Обнова Светог манастира Хиландара“. Предавач је био проф. др Ненад Шекуларац са Архитектонског факултета Универзитета у Београду и Драгомир Кривокућа, дипл. инж. арх. технички директор обнове Светог манастира Хиландара. У оквиру предавања приказани су обимни радови на санацији, реконструкцији, рестаурацији, консолидацији, ојачању, заштити и праћењу стања оштећења конака и манастирских зграда након великог пожара који се десио 2004. године.

Предавачи су се у току излагања смењивали у врло динамичном и

ких утицаја карбонским влакнима и на класичан начин. Приказани су изведени радови на санацији, ојачању, ревитализацији и конзервацији као и радови на детаљном враћању ранијег изгледа конака и манастирских просторија.

Интересовање је било изузетно а посећеност бројна. Развила се врло стручна дискусија у виду питања која су била везана за начине и методе санације као и за тешкоће у сарадњи са Грчким властима, набавком и употребом савремених материјала, динамиком и планом завршетка радова на обнови. Предавачи су исцрпно и детаљно одговарали на њих. ■

Вршење техничког прегледа објеката и издавање употребне дозволе

Миломир Поповић*

Ова област је регулисана Законом о планирању и изградњи (Сл. гл. бр. 72/09, 81/09 исправка, 64/10УС, 24/11, 121/12). Подзаконски акт је Правилник о садржини и начину вршења техничког прегледа објеката и издавања употребне дозволе (Сл. гл. РС бр. 93/11), којим је све дефинисано о техничким прегледима објеката.

Према законској процедури, технички преглед објекта, постројења, уређења и опреме која припада том објекту, врши Комисија коју одреди надлежни орган управе (општина, град, покрајина, република). Комисија коју чине стручна лица по областима, прегледа и сачињава записник о свом раду са налазом и мишљењем о подобности предметног објекта за употребу. На основу овог записника надлежни орган управе доноси решење о употреби, тзв. употребну дозволу, која служи за укњижбу у Служби за катастар непокретности – упис у поседовни лист.

Наш орган управе: Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе града Крагујевца, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Одељење за изградњу, је сачинила образац Захтева за издавање употребне дозволе са основним прилогом, правним основом, напоменом и упутством за остале прилоге, како би се Комисији омогућио лакши рад, а тиме и инвеститор добио у што краћем року Записник о извршеном предметном вештачењу односно о техничком прегледу траженог објекта.

О начину рада Комисије, условима за чланове и рок за рад Комисије, предмет и овлашћења Комисије су наведени у поменутом Правилнику о садржини и начину вршења техничког прегледа објеката и издавања употребне дозволе.

Правилник о техничком прегледу инвестиционих објеката (Сл. гл. СРС бр. 9/69), као и Одлуком о изградњи објеката грађана и грађанско правних лица (Сл. лист региона Шумадије и Поморавља бр. 1/69) је у начелу прописано да Комисија треба да утврди и изјасни се о подобности објекта ако су испуњени услови: 1. ако се може користити сагласно својој намени; 2. ако не доводи у опасност животе и здравље људи и ако су испуњени посебни услови одређени прописима о заштити човекове животне и радне средине; 3. ако не

угрожава коришћење суседних објеката; 4. ако су испуњени услови за безбедност од пожара и сигурност саобраћаја, као и услови за заштиту на раду; 5. ако је објекат изграђен у складу са техничком документацијом на основу које је издато одобрење за градњу; 6. ако је извршено геодетско снимање објекта; 7. ако су извршени радови око објекта којим се обезбеђује несметано коришћење објекта; 8. ако су испуњени услови од значаја за народну одбрану и друштвену самозаштиту; 9. ако су испуњени и други услови прописани законом.

Смисао ових услова је преформулисан у свим наредним правилницима као што су:

- Одлука о изградњи објеката грађана (Сл. лист региона Шумадије и Поморавља бр. 20/85),
- Правилник о садржини и начину вршења техничког прегледа објеката и издавања употребне дозволе (Сл. гл. РС бр. 58/97),
- Правилник о садржини и начину вршења техничког прегледа објеката и издавања употребне дозволе (Сл. гл. РС бр. 111/03),
- Најновији Правилник о садржини и начину вршења техничког прегледа објеката и издавања употребне дозволе (Сл. гл. РС бр. 93/11).

Најновијим Правилником о садржају ... је прописана потребна документација без које се не може извршити технички преглед објекта : грађевинска дозвола, односно решење из чл. 145 Закона; главни пројекат по коме је објекат изграђен; пројекат изведеног објекта или главни пројекат потврђен и оверен од стране извођача радова и надзорног органа да је изведено стање једнако пројектованом стању из главног пројекта; појединачни сертификати којима се доказује квалитет уграђеног материјала и опреме, односно извршених радова; посебни сертификати које издају специјализоване овлашћене институције а односе се на исправност одговарајућих система инсталација и опреме, као и грађевински дневник и др. градилишна документација; књига инспекције.

Најновијим правилником прописано је да комисија проверава изграђеност објекта према главном пројекту: положај и основне димензије објекта; основне елементе конструкције; елементе техничке заштите на објекту; завршну обраду и опрему објекта; врсте инсталација у објекту; специфичне уређаје и постро-

Нова стамбена зграда у Крагујевцу била је предмет опсервације за предавање/стручни рад магистра Миломира Поповића – „Вршење техничког прегледа објеката и издавање употребне дозволе“

јења који су уграђени у објекат; уређење грађевинске парцеле на којој је изграђен објекат.

На основу прегледане инвестиционо техничке, градилишне и атестне документације, чланови Комисије сходно расположивом знању и вештини дају мишљење и предлог о подобности објекта преко сачињеног записника а она могу бити и издвојена (не само јединствена).

Највише има заинтересованих за питања о врсти и степену одступања од одобрене техничке документације на основу које је добијена грађевинска дозвола, а настале из разнородних разлога (економичнијих, функционалнијих, недостатка финансија, разних технолошких промена или промена пословања, итд.). Принципијелан и начелан одговор би био у следећем: да није одступљено од услова из урбанистичке дозволе, да су сагласни надзорни орган и пројектант и да се све прикаже у пројекту изведеног објекта.

Треба напоменути да је овај сегмент само део комплексне и променљиве области око планирања и изградње, да је доста мењана преко: Закон о изградњи објеката (Сл. гл. бр. 10/84 – 67/93), Закон о изградњи објеката (Сл. гл. бр. 44/95), Закон о планирању и изградњи (Сл. гл. бр. 47/03 – 34/06), важећег Закона о планирању и изградњи (Сл. гл. бр. 72/09, 81/09 исправка, 64/10УС, 24/11 и 121/12), а сада има и нацрт новог Закона. Највећи проблем је учињен великом бесправном изградњом, због немоћи државних органа да је спречи и натера инвеститора да поштује законску процедуру. И поред донетог: Закон о посебним условима за издавање грађевинске односно употребне дозволе за одређене објекте (Сл. гл. бр. 16/97), чиме је омогућена легализација објеката (који имају услова), није постигнут циљ. Такође је донет

и нови (још важећи) Закон о легализацији објеката (Сл. гл. бр. 95/13), који још нема сва пратећа подзаконска акта за његову примену, али се надамо да ће боље проћи од његовог претходника.

Иако су Законом прописане казнене одредбе у вези коришћења објекта без употребне дозволе, оне се не примењују, а то су: чл. 106. – Казна за привредни преступ инвеститора и одговорног лица за коришћење објекта; чл. 108. – Казна за прекршај инвеститора и одговорног лица за неподношење захтева; чл. 112. – Казна за прекршај грађанина за коришћење објекта; чл. 113. – Казна за прекршај грађанина за

неподношење захтева.

Личног смо мишљења, да има велики број објеката без употребне дозволе за које власници-инвеститори не помишљају а неки и не знају да треба да изврше технички преглед, добију употребну дозволу и укњиже своје власништво и да се са тим завршава прописана законска процедура. Не треба напоменути, да се овде подразумевају и објекти нискоградње и инсталација на јавним површинама.

У последње време је запажено да има инвеститора објеката колективних стамбених или стамбено-пословних зграда, који уселе своје купце а не подносе захтеве за технички преглед, јер нису испунили све услове за подобност објекта, а извршена је купопродаја у фази градње и најчешће после драстично неиспоштованог рока изградње. Разлог овој појави није процедура техничког прегледа већ је то због нерешавања имовинско правних односа и спорог (и скупог) решавања облигационих односа проистеклих из нерешених (недостајућих или избегаваних) финансијских средстава.

Ово излагање није да би указало на предлоге и мере за заустављање негативности које се увећавају, већ покушај указивања на њих и едукације за потребом легалног евидентирања имовине ради остваривања права која произилазе из таквог уредног поступка, док сам поступак техничког прегледа није претрпео скоро никакве битне промене а остао је неминован и значајан у комплетној законској процедури око планирања и изградње објеката.

* **Мр Миломир Поповић**, дипл. инж. грађ. запослен у ЈП „Дирекција за урбанизам“ у Крагујевцу

Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора Аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина

Дубравка Павловић*

Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора Аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина (у даљем тексту: Просторни план) је дугорочни плански документ који се доноси за период до 2025. године. Просторни план је урађен у складу са Одлуком о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора Аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина («Службени гласник РС», број 84/10), и прописима који посредно или непосредно регулишу ову област. У склопу израде ППППН урађен је и Извештај о стратешкој процени утицаја планских решења на животну средину. Документи Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени израђени су у Југословенском институту за урбанизам и становање – ЈУГИНУС д.о.о. из Београда, за наручиоца Министарство регионалног развоја и локалне самоуправе и и Носиоца израде плана Републичку агенцију за просторно планирање при Влади Србије.

За изналажење оптималних стратешких опредељења коришћена је релевантна информациона, студијска и ревидована техничка документација (Претходна студија оправданости и Генерални пројекат аутопута Е-761, деоница Појате – (веза Е – 75)– Краљево – Прељина (веза Е – 763) од км 0+000 до км 109+612,72), као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација за ово подручје, а остварена и чврста и квалитетна сарадња са Институтом за путеве и Саобраћајним институтом ЦИП који су пројектанти идејних пројеката за трасу предметног аутопута, како би планска и пројектна решења била у сагласности.

ОБУХВАТ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје Плана се налази у средишњем делу Србије и захвата југоисточне делове Шумадије и долињску зону око Западне Мораве од Чачанске, преко Краљевачке и Крушевачке котлине до великоморавске долине у зони Ђићевца, као и бржуљкасти обод западноморавске долине на северу и југу. Долинска позиција погодује насељавању и у која је природно предодређена за везу свих делова Србије међусобно.

Град / Општина	Укупна површина Града / општине (km ²)	Део Града / Општине обухваћен ППППН-ом (km ²)	Учешће дела Града / Општине обухваћеног ППППН-ом (3)		Број КО на територији плана	Број становника у Планском подручју	Густина насељености у Планском подручју
			у укупном подручју Града/ општине (2) у %	у укупном подручју ППППН %			
Ђићевац	123,70	87,77	70,95	9,07	7	9856	112,29
Варварин	249,29	47,56	19,08	4,92	3	4281	89,99
Крушевац	853,97	147,82	17,31	15,27	14	22103	149,53
Трстеник	447,84	179,85	40,16	18,58	19	33586	186,74
Врњачка Бања	238,61	113,71	47,66	11,75	7	14013	123,23
Краљево	1529,58	232,83	15,22	24,06	17	76521	328,66
Чачак	636,36	158,20	24,86	16,35	17	15246	96,37
Подручје ППППН		967,74	967,74	100,00	84	175606	181,46

Табела Површински и демографски удео општина на територији Плана

Планским подручјем се, као „кичма“ пружа саобраћајница државни пут првог реда бр. 5, која повезује сва већа насеља у региону: Сталаћ, Крушевац, Трстеник, Врњачку Бању, Краљево и Чачак. По свом положају пут је од изузетног значаја, јер повезује централне делове Републике правцем исток – запад са два најважнија путна правца државе а који припадају и европској мрежи путева, аутопут Е – 75 Београд – Ниш (источна Србија) са новопроектованим аутопутем Е – 763 Београд – Јужни Јадран и Ибарску магистралу (централна Србија), при чему пресеца, односно повезује следеће путне правце: Горњи Милановац – Чачак – Ужице, Крагујевац – Краљево – Рашка и Крушевац – Александровац.

Општа одлика западноморавске долине дуж целог истражног простора су врло неповољни просторни односи између градских насеља (ценатара националног значаја Крушевца, Краљева и Чачка) и околних села, где се сеоска, псеудоурбана и градска насеља повезују и формирају изграђена подручја. Насеља су углавном на терасним ободима долине Мораве. Цела западноморавска долина се налази у рејону ратарске производње са најквалитетнијим бонитетом земљишта, али у водопривредно неуређеном простору, па се реализацијом аутопута, поред извесног умањења површина пољопривредног земљишта, очекују ефекти побољшања услова обраде истих.

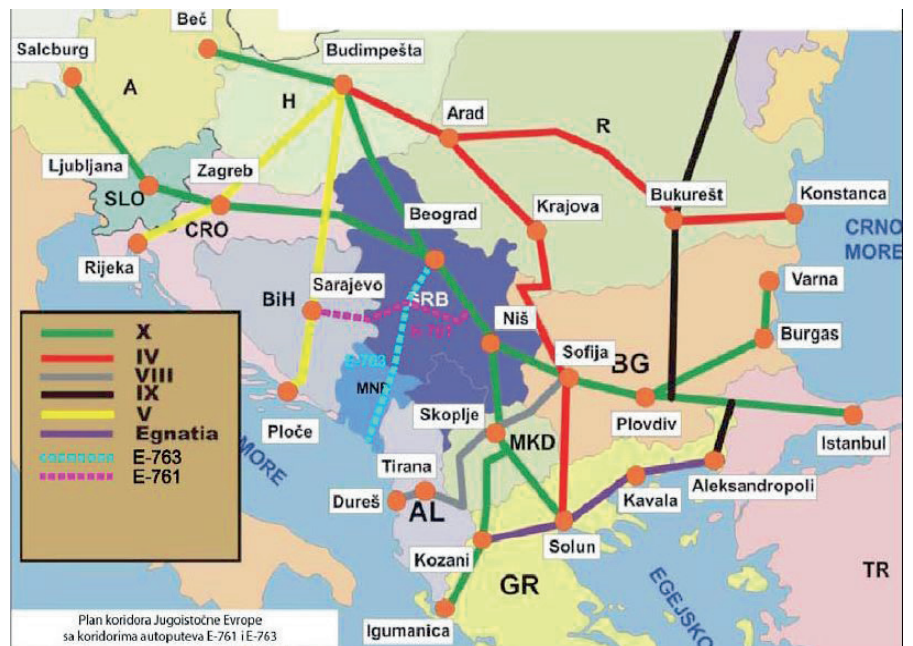
Значајни туристички потенцијали овог региона који ће се наћи у утицајној зони будућег аутопута су: део средишње копаоничке зоне са центрима Жељине, Гоч и Столови, затим горња Расина, Врњачка Бања, Краљево, бања Горња Трепча и Матарушка Бања.

РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ

Реализација аутопутског коридора имаће на средњи и дужи рок значајне утицаје на ближе и даље окружење по питању режима коришћења простора, демографских кретања и утицаја на привредни развој. Шири значај аутопутског коридора огледа се у повезивању ширег утицајног подручја тј. Турске, Бугарске, Србије, Босне и Херцеговине и Хрватске, као и коридора X са планираним коридором Е-763 Београд – Јужни Јадран, тј. Јадранским приобаљем и луком Бар, као значајним робно-транспортним центром. У оквиру Транс-Европске путне мреже односно мреже међународних путева, коридор путног правца Појате – Прељина појављује се као везни пут Е-761 секундарног значаја, чијом ће се реализацијом омогућити бољи квалитет услуге превоза путника и роба.

Значај саобраћајнице огледа се и у обезбеђивању ефикаснијег, економичнијег и безбеднијег транспорта путника и роба из правца источне и јужне Србије тј. ужег утицајног подручја, као и БЈР Македоније и Грчке (лука Солун) према западној Србији, централној Босни и црногорском приморју. Повезивањем са луком Бар омогућено је повезивање и са јужном Италијом, као и везе са поморским лукама Јадрана и Средоземља.

Примарна функција је обезбеђење висококапацитетне саобраћајнице која ће задовољити потребе саобраћајне тражње у будућем периоду, док се секундарна функција огледа у подстицају развоја ближег и даљег окружења тј. планског подручја и региона који њему гравитирају, уз остваривање максималних комерцијалних ефеката у директном окружењу аутопута.

Просторни размештај инфраструктурних коридора

КОНЦЕПЦИЈА РЕШЕЊА СИСТЕМА И ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ПРОСТОРА

Основно концепцијско опредељење је резервисање простора за коридор планираног аутопута уз задовољење основних планско – пројектних елемената, рационалније искоришћавање постојећих капацитета, реконструкција и изградња остале путне инфраструктуре у циљу побољшања повезаности простора са ближим и даљим окружењем уз валоризацију потенцијала ужег и ширег утицајног подручја.

Планиране активности представљају разраду стратегије дефинисане Просторним планом Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 88/10), Стратегијом развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године („Сл. гласник РС” бр. 4/08) и Генералним мастер планом саобраћаја у Србији (2009.), где је коридор аутопута Е-761 дефинисан као развојни пројекат од приоритетног значаја. Такође је предвиђена

ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНОГ КОРИДОРА И ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНОГ КОРИДОРА према Закону о безбедности саобраћаја („Службени гласник РС”, бр. 101/05 и 123/07)	ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ које се односе на саобраћајни коридор и објекте у функцији аутопута	Могућност изградње објеката и ширина појаса / зоне
ЗОНА АУТОПУТА		
Аутопут у оквиру путног појаса од око 70 m, који представља и појас експропријације, има по две коловозне траке и једну зауставну траку у оба смера, као и разделно острво између њих, косине насипа и заштитну ограду и има следећи положај и техничке карактеристике по деоницама.		
Земљишни појас аутопутског коридора резервисан за потребе изградње и функционисања пута који је дефинисан за изградњу пута и функционисање саобраћаја на њему.	ЗОНА АУТОПУТА је дефинисани простор за потребе изградње аутопута и његово функционисање.	Изградња објеката подразумева објекте пута и објекте у функцији саобраћаја на њему, као и објекте инфраструктурних система који се укрштају или паралелно воде у коридору пута. Ширина зоне износи 70,0 m
Заштитни појас који је дефинисан као зона за обезбеђење заштите од штетног утицаја путног коридора на окружење.	Зона непосредне заштите је утврђена за обезбеђење заштите од штетног утицаја путног коридора на окружење.	Изградња објеката није дозвољена осим за објекте који су у функцији пута и саобраћаја на њему и на деоницама кроз грађевинска подручја, где се пружа могућност формирања и изградње сервисних саобраћајница у појасу непосредне заштите. Ширина зоне директно произилази из законске регулативе и износи 40,0 m од Земљишног појаса.
Појас контролисане изградње који је у функцији путног коридора и његовог несметаног функционисања у простору.	Зона шире заштите је у функцији путног коридора и његовог несметаног функционисања у простору.	Изградња објеката је дозвољена по селективном принципу уз израду одговарајуће планске документације. Ширина појаса контролисане изградње директно произилази из законске регулативе и износи 40,0 m од Заштитног појаса
Напомена: Подручје које је у функционалној вези са линијским системом одређено је границом појаса контролисане изградње и границом обухвата Просторног плана		
ЗОНЕ УКРШТАЊА аутопута са постојећом и планираном путном мрежом и осталим видовима саобраћаја и постојећом и планираном инфраструктуром и водотоцима приказане су на рефералним картама, а резервисан простор омогућује имплементацију планираног вида укрштаја у фази пројектовања.		
Просторним планом су дефинисана укрштања са државним и општинским путевима за деонице за које се издаје локацијска дозвола директно из Просторног плана, док би за укрштаје и прелазе у зонама грађевинских подручја насеља и радних зона, као и за деонице за које је предвиђена урбанистичка разрада требало оставити могућност дефинисања плановима нижег реда, уз саобраћајно техничке услове управљача пута.		
Обезбеђење приступачности планираном аутопуту свим корисницима и остваривање везе са постојећом и планираном путном мрежом омогућиће се формирањем петљи и укрштаја. Обезбеђењем сервисних, паралелних путних праваца и изградњом денивелисаних укрштаја (подвожњаци и надвожњаци) омогућиће се повезаност различитих страна инфраструктурног коридора без утицаја на услове одвијања саобраћаја на аутопуту Е-761.		
Повезивање подручја са супротних страна аутопутског коридора остварује се планским размештајем денивелисаних укрштаја, тј. надвожњака и потпутњака, којима се повезују трасе државних путева, фреквентнијих општинских путева и појединих пољских путева.		
ЗОНА ПРАТЕЋИХ САДРЖАЈА чине објекти уз државни пут, који имају улогу да омогуће што боље функционисање саобраћаја, као и да пруже услуге потребне корисницима државног пута, тј. задовоље њихове потребе и захтеве, како би се обезбедило безбедније и комфорније путовање, или извршење транспортног рада.		

реконструкција одређених деоница државних путева и реализација обилазних путних праваца у складу са смерницама ПП Републике Србије и Просторних планова јединица локалне самоуправе, у циљу повећања нивоа саобраћајне услуге. Општинска путна мрежа ће се прилагођавати захтевима и потребама локалних самоуправа и усклађивати са путном мрежом вишег нивоа у зависности од утврђених приоритета.

ПОЛОЖАЈ КОРИДОРА И ТРАСЕ АУТОПУТА Е-761

За коридор аутопута Е-761, деоница Појате – Прељина, резервише се простор укупне дужине око 110,9 km. Ширина коридора, којом је обухваћена ширина путног појаса од 70,0 m, обострани појас непосредне заштите (80 m), обострани појас контролисане изградње (80 m) и шири заштитни појас од 470 m, износи укупно 700

т. Траса аутопута је дефинисана на основу пројектне документације: ревидованог Генералног пројекта и Претходне студије оправданости, као и кроз консултације са обрађивачима Идејних пројеката појединих деоница.

Аутопут у оквиру путног појаса од око 70 m, који представља и појас експропријације, има по две коловозне траке и једну зауставну траку у оба смера, као и разделно острво између њих, косине насипа и заштитну ограду и има следећи положај и техничке карактеристике по деоницама.

Попречни профил планираног аутопута подразумева:

1. коловозне траке: возне траке 4x3,75 m, ивичне траке 2x(1,0 m + 0,5 m) и зауставне траке 2x2,50 m

2. пратећи елементи коловоза: разделна трака 3,00-4,00 m, банке 2x1,5 m.

Посебно је напоменуто да су у приказима деоница, денивелисаних раскрсница – петљи, објеката на траси и пратећих садржаја аутопута у Плану, стационаже индикативног карактера, на нивоу генералних техничких решења. У току даље разраде техничке документације може доћи до извесних одступања, из објективних разлога.

Пратећи садржаји у коридору аутопута Е-761

Пратећи садржаји омогућавају боље услове функционисања саобраћаја, као и задовољавање потреба и захтева корисника пута у циљу безбеднијег и ефикаснијег транспорта.

– **Функционални садржаји државног пута** обухватају службе и објекте који утичу на експлоатационе параметре и услове саобраћаја, пре свега у циљу остварења пројектованог капацитета, брзине и квалитета услуге, а то су: базе за одржавање путева, објекте контроле и управљања (системе за обезбеђивање правовремених информација и систем обавештавања) и објекте наплате путарине.

– **Садржаји за потребе корисника државног пута** подразумевају све објекте и функције које обезбеђују безбедније и комфорније путовање учесника у саобраћају уз остварење позитивних економских ефеката (паркиралишта, одморшта, услужни центри).

Основни критеријуми за избор микролокација за пратеће садржаје су: саобраћајно технички услови, просторни услови, природни услови, комунална и инфраструктурна опремљеност; и услови заштите животне средине.

Изградња пратећих садржаја аутопута реализоваће се на основу овог Плана, а у свему према пројектној документацији. У току даљих теренских истраживања за потребе израде техничке документације и извођења радова може доћи до извесних одступања од Планом утврђених стационажа, које су Планом дефинисане индикативно на нивоу генералних техничких решења.

Поред пратећих садржаја у оквиру коридора аутопута, Планом се омогућава и реализација мотела и бен-

зинских станица на путној мрежи у оквиру Планског подручја, тј. на приступним саобраћајницама аутопуту, а на основу Просторних планова локалних самоуправа.

План веза аутопута Е-761 са окружењем

Обезбеђење приступачности планираном аутопуту свим корисницима и остваривање везе са постојећом и планираном путном мрежом омогућиће се формирањем петљи и укрштаја. Обезбеђењем сервисних, паралелних путних праваца и изградњом денивелисаних укрштаја (подвожњака и надвожњака) омогућиће се повезаност различитих страна инфраструктурног коридора, без утицаја на услове одвијања саобраћаја на аутопуту Е-761.

Утицај посебне намене на животну средину

Изградња и експлоатација инфраструктурних система у инфраструктурном коридору манифестоваће се повећаним нивоом еколошког оптерећења у односу на постојеће стање елемената животне средине у погледу утицаја/ефеката на земљиште, воде, ваздух, флору, фауну, угроженост буком, опасност од последица хемијских удеса и акцидената. Због специфичности подручја Западног Поморавља (густа изграђеност насеља, радних зона и постојећих комуникација, пољопривредно земљиште као вредан ресурс овог краја Србије, локалитети и зоне атрактивни за туризам, бројни водотоци и плавне зоне, зоне изворишта водоснабдевања, вредних и заштићених природних предела и локалитети заштићених и евидентираних културних добара и др.), истиче се обавеза пројектанта да у фази израде техничке документације поступи према условима надлежних завода за заштиту природе, споменика културе (како државног, тако и регионалног нивоа), институција и државних и локалних предузећа у чијој су надлежности мреже и објекти инфраструктуре, и то у погледу пројектовања положаја и техничких елемената трасе, пратеће инфраструктуре и пратећих садржаја аутопута, процена утицаја на животну средину и пројектовање одговарајућих мера заштите како у току изградње аутопута, тако и у току његове експлоатације у редовним и акцидентним условима.

Услови изградње

У Просторном плану су детаљно дати услови изградње како аутопута, тако и осталих инфраструктура које се укрштају са трасом аутопута.

СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Просторни план се спроводи локацијском дозволом коју издаје надлежно министарство на основу правила из овог плана, односно урбанистичким планом и пројектом за зоне за које је прописана израда истих. Могуће је фазно спровођење по деоницама (деоница од Појата до Кошева, деоница од Адрана до Прељине и деоница од Кошева до Адрана).

Просторни план, заједно са претходном, пројектном и другом документацијом неопходном за изградњу аутопута, даје елементе за директно спровођење. Тиме је омогућено дефинисање просторне, технолошке или функционалне везе коридора са непосредним окружењем, као и положај и правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору као што су базе за одржавање пута, одморишта, објекти за систем наплате путарине, петље, надвожњаци, места укрштања са другом инфраструктуром и др.

Доношењем овог Просторног плана, подручја у обухвату Плана која су ван коридора од 700 метара планираног аутопута (по 350 метара обострано од осовине аутопута) спроводе се на основу просторних планова (подручја посебне намене, јединица локалних самоуправа), као и урбанистичких планова донетих у складу с њима, а у коридору аутопута планска решења тих планова се стављају ван снаге. У односу на коридор, у складу са законском и подзаконском регулативом (деловима који се односе на подзаконском регулативом прописану ширину коридора од 500 до 2000 метара), могућа извесна одступања у делу код заштићених добара, природних ресурса, изграђених објеката, с тим да аутопутски коридор не ремети друга подручја посебне намене, а нарочито будући водни пут.

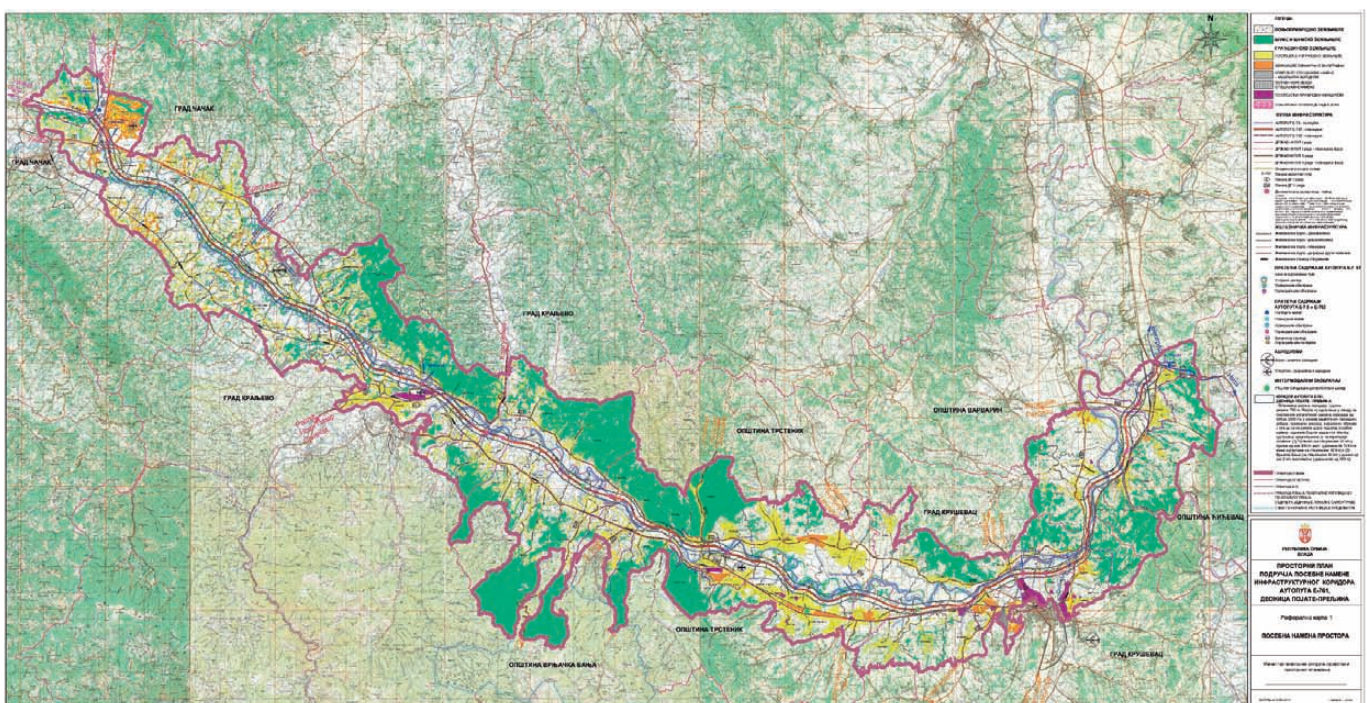
Главним пројектом биће прецизно дефинисана траса у плански резервисаном коридору од 700 метара чиме се стварају суштински услови за спровођење поступка легализације бесправно изграђених објеката у планском коридору који својом диспозицијом и функцијом не ометају изградњу и функционисање аутопута.

Просторни план имплементираће се обавезним уграђивањем његових одредби у: планове и програме јавних и других предузећа у области инфраструктуре (саобраћај, водопривреда, електропривреда, телекомуникације, енергетике и др.), као и посебне планове, програме, пројекте и основе за поједине области (пољопривредног, водног и шумског земљишта, рекултивацију деградираног земљишта, заштиту животне средине, зоне заштићених природних и културних добара и др.).

Овај ППППН се разрађује урбанистичким планом ради изградње пратећих садржаја у коридору аутопута, као и за прописане зоне обавезне урбанистичке разраде: услужни центри у коридору аутопута у којима се планира развој комерцијалних садржаја (мотели, бензинске пумпе, трговина и сл.), пратећи садржаји у функцији аутопута (функционални садржаји и садржаји за кориснике аутопута) и сл. у складу са овим Просторним планом.

Делови територије у оквиру коридора аутопута за које је могућа израда плана детаљне регулације на основу одлуке надлежног органа су: делови траса инфраструктуре за које се покаже да је потребно измештање јер се поклапају или укрштају са трасом аутопута на непрописан начин, или из другог разлога; подручја у обухвату Плана која су ван коридора аутопута а спроводе се на основу просторних планова јединица локалних самоуправа и урбанистичких планова, као и остала подручја према потреби.

*Дубравка Павловић, дипл. просторни планер – руководилац тима, Мр Александар Вучићевић, дипл. просторни планер – коруководилац, и Никола Ристић, дипл. инж. саобраћаја.

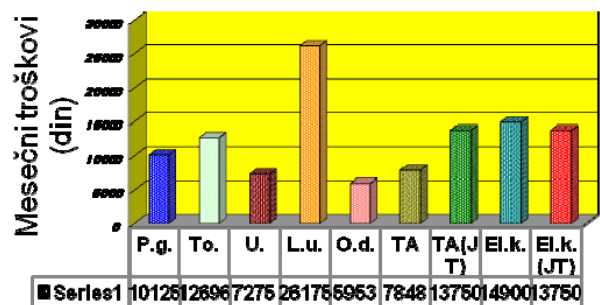

Посебна намена простора

Технички и економски изазови нових и обновљивих извора енергије на енергетском тржишту – подручје Војводине

Јан Кличко*

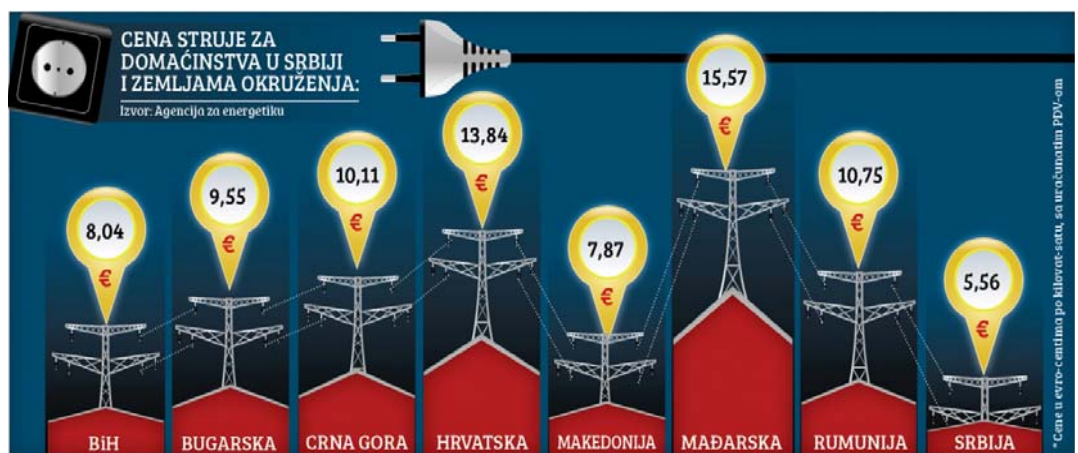
У овом тренутку енергетику Србије, а самим тим и Војводине карактерише доминација класичних енергената и енергетских конверзија који воде до финалних потрошача. Када је реч о електричној енергији у питању је око 927.000 купаца (потрошача) од којих домаћинства чине 90%.⁽¹⁾ Од приближно 830.000 домаћинстава, сматра се да је 210.000 обухваћено гасификацијом, а 120.000 неким видом даљинског грејања. Ово би у грубим цртама била структура потрошача у Војводини. У дужем низу година уочава се заостајање цене електричне енергије у односу на друге енергенте који нам стоје на располагању. Тај диспарат и диспропорција још је очигледнија, када се домаћа цена упореди са ценом овог енергента са суседним земљама и земљама ЕУ.

Слика 2: Упоредни месечни трошкови за разне врсте грејања стана површине 60м² и грејне енергије 1500 kWx

Чак и у случају грејања већих стамбених површина веома је исплативо грејање термоакумулационим пећима. Тренд се појачава у низу година, што потрошаче мотивише да електричну енергију као племе-

Слика 1: Цена електричне енергије у земљама окружења

Одређена корекција ценовника ступила је на снагу од 01.09.2013.године, међутим односи и паритеи енергената нису промењени. Чак се констатује да је цена у овом тренутку нешто нижа у евро износу у односу на претходни ценовник од 01.04. 2011 и ондашњи курс Еура..

нити вид трансформисане енергије користе као грејни енергент.

На овај начин се избегава коришћење других грејних енергената, у првом реду природног гаса, чврстих горива разних врста, али и бројних решења ко-

ја припадају групацији нових, чистих, обновљивих и алтернативних извора енергије. Нови Закон о енергетици предвиђа да цене електричне енергије и гаса доноси Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС), на предлог електропривреде (ЕПС). Очигледно је намера била да се ценовна политика постепено усмери ка тржишним механизмима што јеиуостало. Овако успостављени ценовни односи, где на тржишту међусобно конкуришу регулисане и мање више тржишно одређене цене у дужем периоду довеле су до нежељених трендова о чему речито говоре статистички подаци. Потрошња електричне енергије расте у сектору домаћинства што је нарочито видљиво зими, када се многа домаћинства греју путем електро-термичких апарата док се употреба природног гаса и чврстих горива, избегава. Поучан у овом погледу био је фебруар 2012. године, када су привредни потрошачи зауставили производњу у периоду од 12 дана док су домаћинства била поштеђена рестрикција. Увоз је био у тим данима енорман по високим ценама, привреда је остала без дохотка, што је довело до значајних штета. Штета је могла бити избегнута, да не постоји диспаритет који је присутан и који ничим није отклоњен последњом корекцијом цена електричне енергије.

Утврђен је амбициозан план да се од 2015 године тржиште електричне енергије либерализује (демонополизује), а очекивања су да ово створи амбијент и услове за одрживи развој учесника на енергетском тржишту. План ће свакако наићи на мноштво искушења и препрека, имајући у виду велику задуженост купаца, привреду привикнуту у дужем низу година, на релативно ниске цене електричне енергије, осиромашене кућне буџете ослоњене у великој мери на заштитни третман код куповине електричне енергије. Нагло, или постепено либерализовање тржишта аутоматски ће прелити утицај цена околних земаља и европског тржишта и довести до ценовног удара код потрошача. На ово морају рачунати будући инвеститори нових обновљивих, чистих и алтернативних енергетских извора.

ПРИМЕР ДВА ВЕЛИКА ЕНЕРГЕТСКА ОБЈЕКТА „ВЕТРОПАРК У ЈУЖНОМ БАНАТУ“ И „СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НА ЈУГУ СРБИЈЕ“

У дужем периоду се најављује изградња соларне фотоволтаичне електране на југу Србије снаге 1000 MW која би требала да буде највећи објекат те врсте на свету и Ветропарк у Банату снаге 450 MW. Док је будућност изградње соларне електране сасвим неизвесна и најављен је епилог са одштетним захтевом на суду,

пројекат ветропарк такође је наишао на препреке, како медији извештавају, финансијске природе. Овде ћемо се позабавити неким аспектима о којима се у расправама ређе говори, а од пресудне су важности код техноекономских анализа.

ВЕТРОПАРК У ЈУЖНОМ БАНАТУ

Овај пројекат припрема се у дужем временском периоду. Предвиђена снага требала би да буде 450 MW са ценом од око 500 милиона Еура. Претходила су вишегодишња мерења ветропотенцијала на одабраној микролокацији неопходна за пројектовање енергетског постројења ветропарк и билансирања будуће „Еолске“ електране. Међутим пројекат је (не)очекивано заустављен због, како је у медијима јављено, неспремности финансијских учесника да инвестирају под постојећим условима. Инвеститори доводе под сумњу исплативост улагања. У припреми и планирању овог пројекта ЕПС није у потребној мери укључиван. Укључивањем ветроелектране она фактички постаје део постојећег производног система. Група стручњака са Електротехничког Факултета у Београду, недавно је урадила анализу утицаја ове ветроелектране на експлоатацију постојећих производних капацитета⁽⁵⁾. Резултати анализе и симулације очекиване интеракције, указују да ће рад ветропарк произвести значајан утицај на рад производног система у целини. У новој констелацији електрана, ремети се оптималан рад акумулационих електрана, које у том случају недовољно спремне дочекују зимску (вишу) сезону, када би садржај акумулација био најпотребнији. Посебно критичан бива догађај, када цела ветроелектрана испадне одједном, што је честа појава, а догађа се када ветар достигне брзину од око 25 м/сец.

Ови услови се тешко могу превазићи без електране која је у стању да веома брзо одреагује на овакав догађај, изрегулише наглу промену и сачува стабилност система. Све указује да изградња ветропарк захтева изградњу балансног постројења. У овом случају то би била реверзибилна хидроелектрана Бистрица 4x175 MW чиме би се решило питање позитивне и негативне резерве. Изградња РХЕ Бистрице сагледана је у дугорочним плановима ЕПС-а и процењена на 650 милиона Еура.

Пропратимо на кратко економику овако произведене енергије. Уредбом о мерама подстицаја ЕПС је дужан да на прагу оваквог повлашћеног произвођача откупљује енергију по 9,2 цЕу. Преносом и дистрибуцијом до купца губи се типично око 20% енергије па овакав директно пласиран kWh постиже цену од $9,2 \times 1,2 = 11,2$ цЕу без услуга преноса и дистрибуције. Са ценом ових услуга (1,5цЕу) долазимо до цене од 12,7 цЕу.

Међутим знатан део ветроелектричне енергије ће се пумпати у реверзибилно постројење са ефикасношћу од 70% па ће тај део електричне енергије простом рачуницом достићи цену од 18 цЕу без услуга пумпања. Лако је закључити је да ће се цена енергије, по трошковном принципу формирати између 13 и 20 и више цЕу. Остаје питање ко треба да инвестира реверзибилну електрану која је неопходна као баланс ветроелектрани.

СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НА ЈУГУ СРБИЈЕ

Соларна фотонапонска електрана на југу Србије, најављивана је као будућа највећа соларна електрана на свету, два пута већа од тренутно највеће у пустињи Мојаве у Калифорнији. Потписан је прелиминарни уговор са фирмом Сецурум Екуиту Партнерс са седиштем на Кајманским Острвима и Малти. Процењена вредност инвестиције износи 2 милијарде Еур, са површином колектора на 3000 хектара. Соларна електрана од почетка је изазвала подозрење у круговима енергетичара. Идеја је по свему судећи доживела неуспех а најављена је тужба против Србије, са одштетним захтевом од 160 милиона Еура од стране иностране фирме. Електрана овог типа има одређене сличне погонске карактеристике у односу на електроенергетски систем са мањим искоришћењем снаге (око 10%). Производња је директно условљена интензитетом инсолације, значи метеоролошким фактором. Проблем уклапања овакве електране је смештање оваквог извора у дневни распоред ангажовања електрана у систему, балансирање са великим дневним осцилацијама снаге и релативно мало временско искориштење опреме. Симулација рада у систему сигурно би указала на потребу изградње реверзибилног постројења можда и веће снаге од споменуте хидроелектране Бистрица, која је потребна да прати ветроелектрану веће снаге.

Економски проста рачуница, аналогно примеру ветроелектране полази од подстицајне цене коју електропривреда треба да плати електрани од 16,25 цЕу. Са трошковима преноса, дистрибуције, те губицима у мрежи ова енергија стиже до струјомера потрошача по цени нешто преко 21 цЕу или ако је претходно акумулирана у пумпно акумулационом постројењу достиже цену од 30 цЕу. Иначе индикативне цене за услуге пумпања за ново постројење Бистрица се спомињу на нивоу 18 цЕу, што процењене цене диже на заиста висок ниво. Поређења ради, просечна продајна цена ЕПС-а у овом тренутку износи 5,3 цЕу. Почетком ове године купци имају нову ставку на рачунима, „накнаду за нове изворе енергије“, 0,044 дин/кWh, која за сада не представља значајну ставку (око 20 динара по просечном рачуну).

Под претпоставком да су изграђене обе електране и ако би се задржала пракса да се откуп енергије повлашћених произвођача финансира „накнадом“, рачуница показује да се „накнада“ мора повећати око 20 пута а просечна нова цена кWh постаје 20% скупља у односу на постојећу, само откупом енергије из ове две електране. Истовремено учешће енергије у укупној производњи износило би свега око 6%.

Честа је појава, да се вредност будућих инвестиционих пројеката одређује паушално и на тај начин ствара погрешна слика у јавности. Када се графички представља динамика кумулативних трошкова енергетских (и сличних објеката), добијају се различите тзв. „S“ криве.

Када се трошак актуализује, на пример на завршетак градње, потребно је вредности сабрати применом каматног рачуна. У случају градње кредитним средствима, рачуница зависи од кредитних услова, камата, интеркаларних камата, трајања градње. Коначна сума улагања може постати значајно већа од прве процене. Тренутно не постоји повољан инвестициони амбијент код нас, на шта указује и есконтна стопа Народне Банке Србије, која се ове године креће у распону 11%-12%. Потенцијални страни инвеститори се оријентишу према овој стопи и не налазе бонитет уложеног капитала, нарочито имајући у виду тренутне цене електричне енергије у Србији. Овакве детаљне прорачуне очигледно спроводе и потенцијални инвеститори па најновије информације говоре да је пројекат ветроелектране код Вршца померен за неке боље дане, а Међународна банка за обнову и развој (ЕБРД) објављује да није више заинтересована за инвестирање ТЕ Колубара Б. Очигледно има разлога што се тешко или никако не налазе „стратешки“ партнери за заједничка улагања.

ГЛОБАЛНИ ТРЕНДОВИ ПРОИЗВОДЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ИЗ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА

Међународна агенција за енергију извештава, наводећи мноштво примера, да се у последње време, производња електричне енергије из обновљивих извора, значајно успорава, укидају се или смањују подстицајне мере у већини европских земаља. Узрока наравно има више, али су кључни финансијске природе. Земље које предњаче у примени обновљивих извора, најжалост су истовремено значајно оптеретиле кућне буџете и трошкове привреде за електричну енергију. Грчка уводи допринос од 54 евра за свако домаћинство намењено новим изворима. Наводи се да је рачун данског потрошача три пута већи од америчког. Домаћинство у Немачкој која је један од лидера у при-

мени нових извора плаћа 26,5 цЕу по kWh, Холандија 18 цЕу док је Француска међу јефтинијима са 13 цЕу. Истовремено се констатује да у погледу испуштања гасова који изазивају ефекат „стаклене баште“, није постигнуто значајно смањење. У условима економске кризе, у Европи шансу користи угаљ као јефтиније гориво и доживљава ренесансу. У Америци доминацију чврсто држи природни гас подржан гасом из уљних шкриљаца. Гас је при том у Америци много јефтинији него у Европи, што значајно спутава конкурентну моћ европске привреде, стешњену између америчких произвођача и конкуренције са Далеког Истока.

СТВАРНИ ПОТЕНЦИЈАЛ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА У СРБИЈИ

До данас је урађено обиље студијског и истраживачког материјала и анализа које одређују стварни потенцијал класичних и нових, оновљивих извора енергије. Од суштинског значаја су актуелна сагледавања и информације из ове области, све у циљу утврђивања реалних стратегија, сада и у будућности.

Појмови као геолошке резерве, технички искористив, економски искористив потенцијал и слично, у одређеној мери су променљиве категорије и зависне од нових открића, али као што видимо од ново уведених ограничења. Данашње спознаје ипак су кључне за будућа сагледавања. Нажалост срушен је некадашњи мит о енергетски богатој Србији. Предвиђајући перспективу „обновљиваца“, од кључне је важности проценити економски искористиве потенцијале, не заваљајући се категоријама као што су укупни билансни потенцијали, најчешће много веће цифре. Легимичан поглед нас обавештава да је најзначајнији обновљиви извор хидроенергија искориштен са годишњом производњом од око 10 TWh годишње. Економско исплатив преостали потенцијала (мини, средње и велике ХЕ) је реда производње једног Ђердапа⁽⁵⁾. Преостале билансне резерве угља су значајне и крећу се у распону 65-70% до сада утрошених. Резерве угља на Косову су големе и до сада неутрошене (11 милијарди тона), али је судбина овог горива крајње недефинисана. Потенцијал биомасе различитих видова и примене је веома значајан, нарочито у Војводини. Детаљна анализа је озбиљан подухват. Укупан енергетски потенцијал процењује се на 3.389.223 тона еквивалентне нафте (тое). Енергија ветра покушава да постане конкурентна а економска оправданост се мора доказивати од локације до локације, обавезно имајући у виду потребу да се њена производња избалансира са остатком система. Сунчево зрачење представља значајан извор чисте енергије. Цена фотоволтаичних панела непрестано пада па и економичност производње расте. Слично ве-

троелектранама нужно је адекватно решити билансирање и електроенергетско уклапање у систем. Велики неискоришћени потенцијал лежи у непосредној конверзији сунчеве енергије у топлотну енергију.

Закључно се може рећи да је постојећа енергетска статистика и база, доста неусаглашена и не и довољно поуздана за процену оптималних сценарија перспективног развоја.

Нацрт Стратегије развоја енергетике Србије до 2025. са визијом до 2030 претпоставља пораст потрошње и производње и потрошње електроенергије од 10,5% односно 16,6% до 2030. Ово је сасвим скроман тренд пораста и привидно га није тешко остварити. Предвиђа се учешће обновљивих извора од 27%. Помиње се листа кандидата нових електрана које треба изградити у сагледаном периоду. Између осталог и 191 мини хидроелектране, збирне снаге 387 MW. Између редова треба прочитати, да ће неколико термоелектрана изаћи из погона (ТЕНТ А1, А2, ТЕ Морава, ТЕ Колубара, Панонске електране...). Просечна старост наших електрана у овом тренутку је 25 и више година. Ускоро ступа на снагу Директива ЕУ о великим ложиштима, која ће очекивано, са својим захтевима изазвати велику пометњу у Источној Европи, наравно и у Србији. Биће потребно издвојити значајна средства да се задовоље наметнуте норме.

ЗАКЉУЧАК

Учешће нових, обновљивих и чистијих извора електричне енергије, извесно ће се у будућности повећавати. Динамика ће нажалост бити мање извесна и зависна од мноштва фактора. Мултидисциплинарност и ангажовање струке из различитих области има кључну улогу при налажењу решења која усјешно дају компромис искоришћења енергетског потенцијала у сајласности са еколошким, социјалним и друштвеним захтевима. Пушће бити трендови, као уопшталом и њих рехабилитација укупне енергетике у земљи. Проблеми енергетике, најомилани у дужем периоду, финансијски положај електропривреде, паритет енергената, и чинјав низ других проблема, постојавиће искушења у будућности. Кораца не морају бити мерени „мега“ мерама. Малим, али домаћинским корацима, налажењем програма по сојственој мери, може се шакође усјешно стићи на циљ, кроз равнотежу мојућности и жеља. Искусства појединих а сличних по величини земаља речито сведоче о шоме.

*дипл.инж.ел. запослен у Електровојводини – Нови Сад. Предавање одржано 12. децембра 2013. године у мултимедијалној сали Регионалног центра Нови Сад – Инжењерске коморе Србије.

UDRUŽENJE ZA TEHNOLOGIJU VODE I SANITARNO INŽENJERSTVO

ASSOCIATION FOR WATER TECHNOLOGY AND SANITARY ENGINEERING

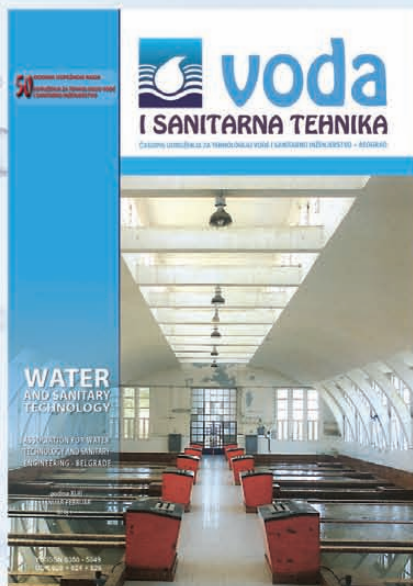
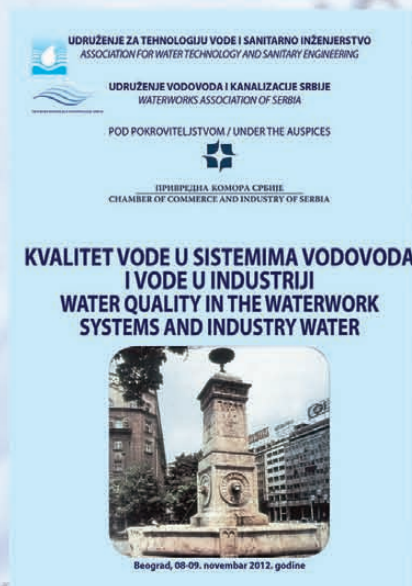
- Osnovano 1960.
- Nefitna stručna organizacija
- Okuplja veliki broj domaćih i stranih naučnika, stručnjaka i saradnika, preduzeća i institucija
- Doprinosi javnom informisanju, razmeni informacija i širenju tehničkih, naučnih i upravljačkih znanja i praktičnih iskustava
- Učestvuje u uvođenju i primeni ovih znanja na unapređenje vodovodnih i kanalizacionih sistema i zaštitu životne sredine u Srbiji
- Promoviše stručnost, obrazovanje i podržava održiv razvoj delatnosti
- Član je nemačkih stručnih i naučnih udruženja DVGW i DWA

Aktivnosti Udruženja

- Organizuje konferencije, savetovanja i specijalističke kurseve
- Izdaje međunarodni časopis "Voda i sanitarna tehnika"
- U saradnji sa DVGW i DWA uređuje i izdaje tehničku regulativu za vodu za piće i otpadne vode na srpskom jeziku
- U radu Udruženja učestvuju najkompetentniji inženjeri svih profila, biolozi, lekari hemičari, fizičari i ekolozi
- Udruženje okuplja 158 pojedinačnih, 19 kolektivnih članova preduzeća, 99 kolektivnih članova institucija i 100 komunalnih preduzeća

Udruženje je:

- objavilo preko 250 stručnih publikacija, priručnika i zbornika referata u oblasti sanitarnog inženjerstva;
- organizovalo 360 stručnih skupova, savetovanja, seminara, stručnih putovanja i specijalističkih kurseva sa prosekom od 180 učesnika i uz 75 pratećih tehničkih izložbi proizvođača opreme
- u saradnji sa Institutom za standardizaciju, uradilo preko 150 standarda i propisa iz oblasti vodovoda i kanalizacije, usaglašeni sa EN standardima i 13 tehničkih pravila UTVSI DVGW i DWA na našem jeziku
- realizovalo 20 stručnih radionica o vodovodnim i kanalizacionim sistemima
- objavilo 245 brojeva naučnog i stručnog časopisa "Voda i sanitarna tehnika" koji od 1971. izlazi u kontinuitetu, u prosečnom tiražu od 1000 primeraka.

Stručno usavršavanje

Udruženje ima veliko iskustvo u oblasti usavršavanja stručnih kadrova vodovoda i kanalizacije. U saradnji sa Građevinskim, Tehnološko - metalurškim i Mašinskim fakultetima i odgovarajućim institutima, UTVSI pruža najsavremeniju stručnu obuku.

Izdavačka delatnost

Naučno-stručni časopis "Voda i sanitarna tehnika", Ministarstvo za nauku proglasilo je za vodeći nacionalni časopis u oblasti voda.

Međunarodni skupovi

Udruženje svake godine organizuje 5 međunarodnih skupova o snabdevanju vodom za piće, prikupljanju, odvođenju i tretmanu čvrstog otpada i otpadnih voda.

Tehnička regulativa – standardizacija i propisi

- Saradnjom sa Institutom za standardizaciju Srbije i nemačkim stručnim i naučnim udruženjima DVGW i DWA na izradi SRPS EN standarda, odnosno tehničkih pravila za vodovod i kanalizaciju, Udruženje doprinosi harmonizaciji nacionalnih propisa i standarda sa evropskom regulativom i EN standardima.

Ako želite da Vas Udruženje poveže sa korisnicima Vaših proizvoda.

Ako želite da zajedno sa Udruženjem organizujete prezentaciju proizvoda u preduzećima vodovoda i kanalizacije

Ako želite da se oglasite u časopisu „Voda i sanitarna tehnika”

Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo Vas poziva na saradnju:

POSTANITE ČLAN UDRUŽENJA

PRETPLATITE SE NA ČASOPIS

OBJAVITE STRUČNI RAD U ČASOPISU VODA I SANITARNA TEHNIKA

NABAVITE TEHNIČKA PRAVILA ZA VODOVOD I KANALIZACIJU UTVSI DVGW i DWA

UDRUŽENJE ZA TEHNOLOGIJU VODE I SANITARNO INŽENJERSTVO

11000 BEOGRAD, Sindelićeva 21

Tel: ++381 11 244 22 28 • Fax: ++381 11 244 11 93

e-mail: office@utvsi.com • www.utvsi.com